

RAPPORTER

93/14

**KOMMUNAL RESSURSBRUK OG
TJENESTEYTING
MAKROMODELLEN MAKKO**

AV
KYRRE AAMDAL

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY

Til salgs hos:

Akademika
- avdeling for offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep
0033 Oslo

Tlf.: 22 11 67 70
Telefax: 22 42 05 51

RAPPORTER FRA STATISTISK SENTRALBYRÅ 93/14

**KOMMUNAL RESSURSBRUK OG
TJENESTEYTING**

MAKROMODELLEN MAKKO

AV

Kyrre Aamdal

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO-KONGSVINGER 1993

ISBN 82-537-3857-9
ISSN 0332-8422

EMNEGRUPPE
59 Andre samfunnsøkonomiske emner

ANDRE EMNEORD
Makroøkonomi

Omslaget er trykt ved Aasens Trykkerier A.S

Publikasjonen er trykt i Statistisk sentralbyrå

FORORD

Formålet med denne rapporten er å dokumentere resultater fra et arbeid med å finne årsaker til og forklare sammenhenger bak utviklingen i kommunale utgifter. Utgangspunktet for prosjektet har vært å utvikle en makromodell koblet til de andre makromodeller som kan sette kommuneforvaltningens økonomi i et makroøkonomisk perspektiv. Makromodellen for kommunaløkonomi - MAKKO - kan i dag brukes som en formodell til makromodellen MODAG og MSG.

Kommuneforvaltningen har i dag ansvaret for produksjon av en rekke offentlige tjenester som er viktige velferdsgoder, og omfanget av slike tjenester har økt betydelig. Disse tjenestene retter seg ofte mot ulike aldersgrupper i befolkningen. MAKKO-prosjektet har derfor vært basert på at utviklingen i befolkningens størrelse og sammensetning vil være sentralt i analyser av kommuneøkonomien. Resultatet av prosjektet så langt viser imidlertid at andre forhold som bedret dekningsgrad og økt standard på tjenestene har hatt større betydning for utviklingen i den kommunale ressursbruk.

Det er i år 10 år siden MAKKO-prosjektet ble satt i gang. Prosjektet har hatt støtte fra Kommunaldepartementet og NAVF. I oppstartingen var prosjektet også bygd på et samarbeid med NIBR. Denne rapporten dokumenterer først og fremst utviklingen i og resultater fra prosjektet i perioden 1988 til 1992, som er den perioden forfatteren var knyttet til prosjektet.

Statistisk sentralbyrå, Oslo, 27. april 1993

Svein Longva

Innhold

1. Innledning og sammendrag	7
2. Kommuneforvaltningen	8
3. Budsjettmodellen i MAKKO	14
4. Klientmodulen	16
4.1 Innledning	16
4.2 Sektorene i klientmodulen	18
4.2.1 Grunnskolen	19
4.2.2 Videregående skoler	21
4.2.3 Sykehus/sykehjem	24
4.2.4 Sektor for barn og ungdom	28
4.2.5 Eldreomsorg	30
5. Noen makroøkonomiske analyser	31
5.1 Dekomponering av den historiske utviklingen	32
5.2 Framskrivninger av kommunal sysselsetting	33
5.3 Makroøkonomiske beregninger	35
5.4 Makroøkonomiske virkninger av et skift i standarder og dekningsgrader - en MODAG beregning	36
5.5 Eldreomsorg og befolkningsutviklingen	40
5.6 Fertilitet og makroøkonomiske virkninger	41
6. Noen momenter for det videre arbeidet med kommunal økonomi .	45
VEDLEGG 1: Teknisk dokumentasjon	47
1.1 Sammenhenger mellom MAKKO-sektorer og kommune- regnskapet	47
1.2 Innleggelsesrater	47
1.3 Klientmodulen	48
VEDLEGG 2: Veiledning for bruk av modellen i MAKKO	55
2.1 Budsjettmodellen	55
2.2 Klientmodulen	63
TABELLVEDLEGG	65
Referanser	91
Utkommet i serien RAPPORTER fra Statistisk sentralbyrå	93

1. Innledning og sammendrag

Arbeidet med kommunal økonomi i SSBs forskningsavdeling er rettet mot å finne årsaker til og å forklare sammenhenger bak veksten i kommunale utgifter. Formålet er både å bli i bedre stand til å forutsi veksten i utgiftene og således være i stand til å gi de sentrale myndigheter et bedre beslutningsgrunnlag, og å se de kommunale utgiftene i sammenheng med framveksten av velferdssamfunnet. I Forskningsavdelingen har dette arbeidet i hovedsak vært knyttet til en modell for kommunal økonomi, MAKKO, som for tiden består av en budsjettmodell og en klientmodul. Budsjettmodellen er et sett av ligninger som fordele tidsserier for kommunale inntekts- og utgiftsarter etter sektorer og kommunegrupper. Data hentes fra en egen database med data fra kommunale regnskaper. Klientmodulen knytter ressursinnsatsen i de samme kommunale sektorene til mottakerne av de kommunale tjenestene, men er ikke fordelt etter kommunegrupper. Både budsjettmodellen og klientmodulen er operasjonelle, og klientmodulen har som førmodell til MODAG og MSG vært brukt til analyseformål.

Arbeidet med makromodeller for kommunal økonomi - MAKKO - ble startet opp i 1983. Målsettingen for prosjektet var da "... å utvikle et operativt modellsystem for politikkorientert analyse av den kommunale økonomi på sektornivå." (Bruknaap og Sand (1985)). De opprinnelige planene for MAKKO-prosjektet tok sikte på å utvikle et system av sektormodeller som skulle knyttes sammen av en regnskapsmodell. En sentral del i systemet skulle være en database med inntekts- og utgiftsarter for kommuneforvaltningen fordelt etter kommunale sektorer og kommunegrupper. Regnskapsmodellen skulle knytte inntekts- og utgiftsartene sammen med mulighet for å gi tidsserier etter ulike fordelinger. Rundt denne regnskapsmodellen skulle det være modeller som endogeniserte inntekts- eller utgiftsarter i de enkelte sektorer og kommunegrupper. Disse modellene ble kalt sektormodeller. Meningen var å velge sektorinn-

delingen slik at brukerne av tjenestene i en sektor ble knyttet til en bestemt aldersgruppe. Utgiftene (lønnskostnadene) i modellen ble bestemt ved produktet av pris/lønnskostnad pr. enhet, ressursinnsats pr. klient (standard), antall klienter som andel av befolkningen i den relevante aldersgruppen (dekningsgrad) og befolkningen. En antok videre at dekningsgraden kunne oppfattes som eksogen på kort sikt, begrunnet ved at denne enten var bestemt av befolkningens sykdomsbilde eller av politiske beslutninger i kommunene. Tilsvarende kunne standarden oppfattes som en politisk handlingsvariabel. Under arbeidet etter disse retningslinjene ble det fastsatt en inndeling av kommuneforvaltningen etter sektorer og kommunegrupper. Det ble opprettet en database i TROLL og etablert en regnskapsmodell (Budsjettmodellen) i det samme edb-systemet. Videre ble det utviklet programmer for uttak av tabeller, og det ble lagd programmer for innlesing av eksogene variabler til budsjettmodellen slik at den kan brukes til enkle framskrivninger. Under arbeidet med sektormodellene ble det fullført en modell som endogeniserte noen utgiftsvariabler i sektoren for sykehus- og sykehjemstjenester.

I 1988 ble planene for modellutviklingen endret. Det arbeidet som så langt var lagt ned tydet på systemet av sektormodeller ikke bare ville bli arbeidskrevende å fullføre, men også ressurskrevende å vedlikeholde. En viktig årsak til det sistnevnte er at en oppdatering av datagrunnlaget for sektormodellene krever data fra mange ulike statistikkilder. Videre ville en bli nødt til å omprogrammere deler av helsemodellen på grunn av den nye ansvarsfordelingen som bl.a. fulgte av sykehjemsreformen. De nye planene reduserte derfor ambisjonsnivået noe, og en innførte begrepet klientmodulen. Denne modulen skulle overta rollen til de sektormodellene som var knyttet til kommunal tjenesteproduksjon. Det var meningen at klientmodulen skulle være noe enklere enn sektormodellene, og tanken om å modellere de enkelte kommunegruppene ble forlatt. Planene gikk altså i retning av en enklere

modell og mer makroregede analyser i den forstand at klientmodulen ikke har noen fordeling på kommunegrupper. Imidlertid ble grunnhypotesen som knytter befolkningsutviklingen til utgiftsveksten beholdt, og en ønsket heller ikke (på det tidspunktet) å endre på sektor- og kommunegruppeinndelingen.

Arbeidet har i hovedsak fulgt disse siste planene, slik at vi i dag har en operativ budsjettmodell og klientmodul. Budsjettmodellen har beholdt sin sektor- og kommunegruppeinndeling. Klientmodulen gir bare tall for kommuneforvaltningen i alt, men har inkludert noen flere tjenester i forhold til budsjettmodellen.

Modellen har vært utnyttet dels til analyser av utviklingen i standard og dekningsgrad gjennom 1980-tallet, og dels til å lage framskrivninger av kommunal ressursbruk som har blitt utnyttet i andre makromodeller. En hovedkonklusjon som er trukket av disse analysene er at endringer i standard og dekningsgrad har vært dominerende faktorer bak den kommunale utgiftsveksten. Dette gjelder først og fremst i sektorer med et fallende befolkningsgrunnlag. Korrelasjon mellom endringer i befolkningen og standard/dekningsgrad er imidlertid moderate faktorer. Konklusjonen strider mot hypotesen om befolkningsendringer som den viktigste forklaringsfaktoren bak utgiftsveksten i kommuneforvaltningen.

Med den nåværende utformingen av MAKKO er kommuneforvaltningens inntektsside svakt ivaretatt. Dette skyldes i hovedsak at modellen ikke har noen regional inndeling (av betydning), og at storparten av inntektene dermed er eksogent bestemt gjennom skatteregler eller statlig bestemt nivå på rammeoverføringene.

Etter 1988 har storparten av MAKKO-prosjektets finansiering vært sikret gjennom en rammeavtale med Kommunaldepartementet, som også er den viktigste eksterne brukeren. Prosjektet har også vært støttet av NAVF gjennom forskningsprogrammet "Sosiale og økonomiske konsekvenser av nedgang og stagnasjon i folketallet".

Gjennom arbeidet med MAKKO har vi støtt på problemer knyttet til framdriften

etter gjeldende planer. For det første har endringer i institusjonelle forhold (f.eks. sykehjemsreformen i 1988 og HVPU-reformen i 1991) ført til at MAKKO's sektorinndeling ikke er hensiktsmessig for mange analyseformål. Spesielt gjelder dette analyser innen helse- og sosialtjenester. For det andre dekker MAKKO's produksjonssektorer vel 64 prosent av driftsutgiftene, mens resten er samlet under sektoren "Andre sektorer". I denne samleposten havner utgifter knyttet til næringsøkonomiske formål, samferdsel, kultur, etc. Videre er det flere utgiftskapitler knyttet til undervisning og helse/sosialtjenester som kommer inn her (f.eks. kommunehelsetjenesten). For det tredje er kapittelinndelingen i kommuneregnskapene (NR-grupperingen) lagt om fra og med 1991. Den nye inndelingen gjør det ikke mulig å videreføre tidsseriene i MAKKO uten brudd. Særlig vanskelig blir dette for helse- og sosialtjenester der blant annet muligheten for å skille mellom hjemmebasert og institusjonsbaserte tjenester forsvinner.

Denne rapporten dokumenterer det arbeidet som er gjort på MAKKO etter 1988. I kapittel 2 gis en kort oversikt over viktige momenter ved kommuneforvaltningen i et makroøkonomisk perspektiv. I kapittel 3 gis en oversikt over budsjettmodellens omfang. En mer teknisk dokumentasjon av denne delen av MAKKO finnes i Toresen (1986a og b). I kapittel 4 dokumenteres klientmodulen. Klientmodulen har vært nyttet i flere analysesammenhenger, og de viktigste analysene omtales i kapittel 5. I vedleggene er tekniske modellsammenhenger dokumentert, det gis en innføring i bruk av modellene og et utvalg av tabeller og datagrunnlag legges fram.

2. Kommuneforvaltningen

Det lokale selvstyret har lange historiske tradisjoner. I forrige århundre ble kommunene og staten ansett som forholdsvis atskilte sektorer, med liten grad av statlige inngrep i kommunal virksomhet. Imidlertid var

den kommunale virksomheten beskjedent i forhold til dagens omfang. Etter en ekspansjon av kommunal virksomhet rundt århundreskiftet og gjeldskrisen i 1920-årene, ble grunnlaget lagt for en sterkere integrering av kommunene i den totale offentlige forvaltning. I etterkrigstiden har det vært mange reformer som tilsammen har endret kommunenes struktur og virksomhet radikalt. Reformene har vært knyttet til endringer i den geografiske inndelingen og funksjonelle endringer mellom staten, fylkeskommunene og kommunene. Også fylkeskommunene har lange historiske tradisjoner, dog ikke i den form som kjennetegner dagens fylkeskommuner. Fram til etter 2. verdenskrig besto virksomheten i fylkeskommunene av oppgaver som var for store for den enkelte kommune. Det var ikke direkte valg eller beskatningsrett. Den generelle utviklingen i offentlig virksomhet i tiden etter 1945 reflekteres også i fylkeskommunene ved at utgiftene for denne delen av forvaltningen vokste sterkere enn i noen av de andre delene av forvaltningen. I 1964 trådte en egen fylkeskommunelov i kraft, og med fylkeskommunereformen i 1975 ble direkte fylkestingsvalg og fylkeskatt innført.

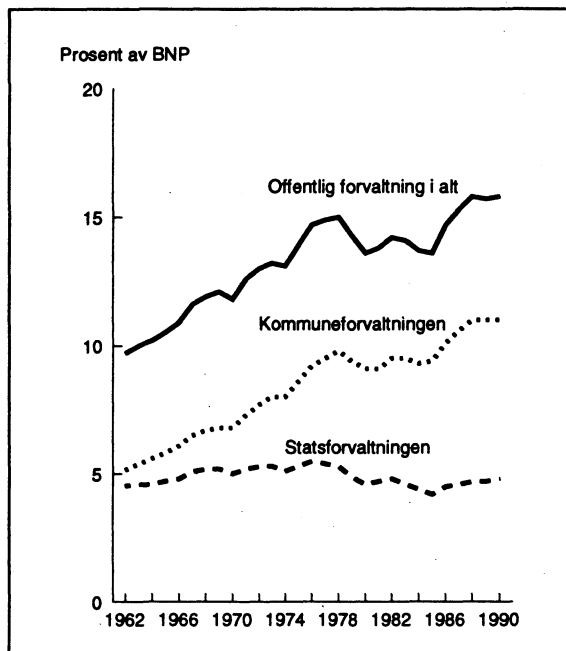
Ekspansjonen i offentlig forvaltning siden 1960-årene skjedde først og fremst i kommuneforvaltningen. Verdiskapningen uttrykt ved bruttoproduktet måles i kommuneforvaltningen som summen av lønnskostnader, kapitalslit og sektoravgifter.

Målt som andel av BNP har bruttoproduktet i statsforvaltningen endret seg relativt lite gjennom perioden, selv om andelen var noe høyere på 1970-tallet enn på 1980-tallet. Derimot ser en av figur 2.1 at det er kommuneforvaltningen som har bidratt til veksten i den offentlige forvaltningens verdiskapning som andel av BNP siden 1960-årene.

Målt i antall personer var vel 20 prosent av alle arbeidstagere i 1991 sysselsatt i kommuneforvaltningen, mens antall timeverk utgjorde om lag 17 prosent.

Kommuneforvaltningens utgifter fordeles på en rekke arter og til en rekke formål. Driftsutgiftene målt som summen av lønns-

Figur 2.1. Bruttoproduct i offentlig forvaltning som andel av BNP. Løpende priser.

kostnader og utgifter til vareinnsats medregnet reparasjoner utgjorde 86,5 milliarder kroner i 1989. I 1980 var det tilsvarende tallet 63 milliarder kroner målt i 1989-kroner. Målt i faste 1989-kroner pr. innbygger utgjorde driftsutgiftene 15.385 kroner i 1980 og 20.434 kroner i 1989, en økning på om lag 33 prosent.

Tabell 2.1. Driftsutgiftene i kommuneforvaltningen fordelt på sektorer. Prosentvis fordeling. 1989.

Grunnskole	17,2
Videregående skole	8,3
Sykehus/sykehjem	28,0
Tiltak for barn og ungdom	3,9
Eldreomsorg	6,7
Andre sektorer	36,0

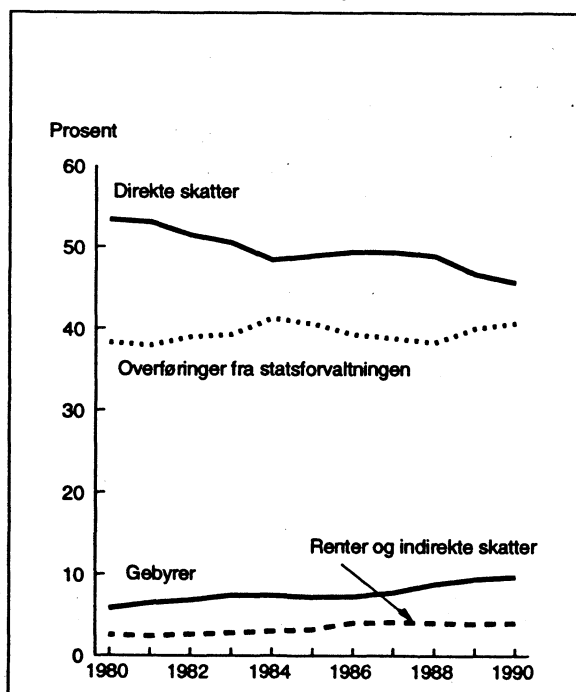
Fra 1977 til 1985 økte de reelle driftsutgiftene med gjennomsnittlig 4,9 prosent i året. I årene etter dette ble realveksten markert lavere. I perioden 1986 til 1989 var

den tilsvarende veksten i underkant av 2,4 prosent. Av løpende utgifter i alt i 1989 utgjorde driftsutgiftene nesten 74 prosent og dermed den klart største utgiftsposten. Av andre utgifter det året utgjorde overføringer til private 14,3 prosent, renteutgifter 5,9 prosent, overføringer til staten 5,4 prosent og tilskudd til kommunal forretningsdrift vel 0,5 prosent. Utgiftene fordeler seg på ulike formål. I 1989 fordelte driftsutgiftene seg som vist i tabell 2.1.

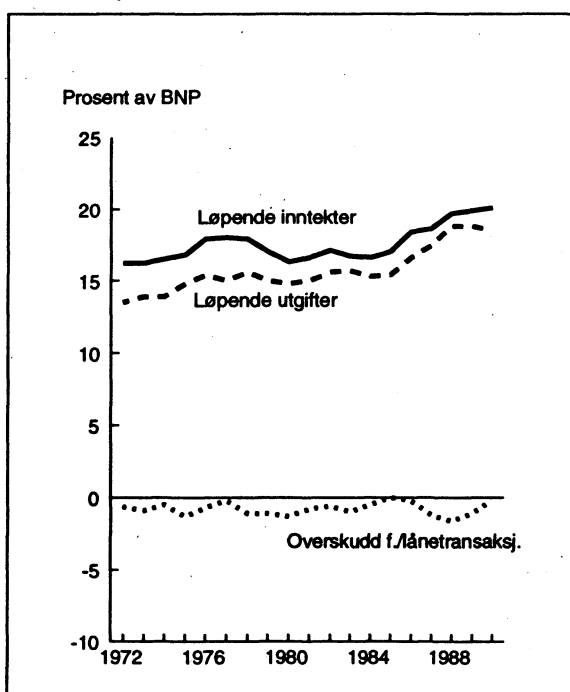
Allerede i NOU 1974:53 uttalte Hovedkomiteén for reformen i lokalforvaltningen at utgiftsfordelingen burde bygge på det økonomiske ansvarsprinsipp, det vil si at det forvaltningsnivå som har det administrative ansvaret for en oppgave, også skal ha det fulle finansielle ansvaret for oppgaven. I 1986 ble dette prinsippet enda sterkere fremhevet ved innføringen av et inntektssystem basert på rammeoverføringer framfor refusjonsordninger og øremerkede midler. I dagens system er skatteinntektene den viktigste inntekstkilden tett fulgt av statlige overføringer. De siste årene har imidlertid gebyrinntektene vært den inntekstkilden som har vokst sterkest. Noe av denne veksten kan riktignok tilskrives

tekniske omlegging er for enkelte år. Den kommunale beskatningsretten er begrenset gjennom maksimums- og minimumssatser fastsatt på sentralt nivå. De siste årene har maksimalsatsen for inntektsskatt til kommunene vært på 13,5 prosent og for fylkeskommunene på 7,5 prosent. Samtlige kommuner og fylkeskommuner benytter høyeste sats. Figurene 2.2 og 2.3 viser utviklingen i kommuneforvaltningens inntekter etter art og i kommunenes løpende inntekter, løpende utgifter og underskudd før lånetransaksjoner. Ettersom skatteinntektene i praksis er basert på faste satser, vil den generelle inntektsutviklingen gjenspeile seg i kommuneforvaltningens skatteinntekter. De statlige overføringene til kommuneforvaltningen reguleres derimot årlig blant annet ut fra hensynet til aktiviteten i kommunene. Utviklingen i løpende inntekter og løpende utgifter målt som andel av BNP viser i grove trekk det samme forløpet. Kommuneforvaltningen har helt siden regnskapene ble gjort tilgjengelige på sammenlignbar form vist positiv bruttosparing. Den årlige sparingen var jevnt over høyere i 1970- enn i 1980-årene. Bruttoinvesteringene har imidler-

Figur 2.2. Kommuneforvaltningen. Inntekter etter art. Prosentfordeling.

Figur 2.3. Kommuneforvaltningens inntekter, utgifter og overskudd før lånetransaksjoner.

tid gjennomgående vært høyere enn brutto-sparingen, slik at overskuddet før lånetransaksjoner har vært negativt. Denne utviklingen gjenspeiles i kommuneforvaltningens gjeld som i 1989 var på om lag 40 prosent av de samlede inntektene. Målt i prosent av BNP har gjelden i kommuneforvaltningen økt fra 12,7 i 1980 til 15,3 i 1989 mens fordringene er om lag uendret, henholdsvis 7,7 og 7,9.

Den økonomiske stabiliseringspolitikken har til formål å sikre en balansert makro-økonomisk utvikling. I dette ligger ønsker om balanse i arbeidsmarked og i utenriks-økonomi, stabil økonomisk vekst og en jevn og lav prisstigning. Imidlertid blir økonomien ofte utsatt for forstyrrelser av ulike slag, noe som kan føre til betydelige variasjoner i aktiviteten. En sentral oppgave i konjunkturpolitikken blir da å regulere den samlede etterspørsel slik at en unngår uønsket press i økonomien samtidig som landets samlede produksjonskapasitet utnyttes og utvikles. Endringer i omfang og sammensetning av utgifter og inntekter for stats- og trygdeforvaltningen omtales som finanspolitikk og spiller en vesentlig rolle i forsøket på å oppnå de stabiliseringspolitiske målsettingene. Gjennom stats- og trygdebudsjettet har Regjeringen kontroll over de finanspolitiske virkemidlene som omfatter endringer i skattesatser, avgifter og offentlige utgifter. Om myndighetene ønsker å stabilisere det økonomiske forløpet, kan de motvirke et fall i etterspørselen ved å føre en ekspansiv politikk, ved en reduksjon i skatter og avgifter, eller en økning i de offentlige utgiftene. En høykonjunktur bør derimot motvirkes av en stram finanspolitikk som begrenser den innenlandske etterspørselen.

Ved siden av den aktive stabiliseringspolitikken vil enkelte sider ved den offentlige sektoren innebære elementer av automatiske mekanismer som regulerer etterspørselen. Om de offentlige utgiftene og skattesatser holdes konstante, vil skattesystemet bidra til en slik automatisk stabilisering av etterspørselen. Skattesystemet og arbeidsløshetsstønader er eksempler på slike stabiliserende elementer innenfor den statlige delen av offentlig virksomhet.

Kommunene og fylkeskommunene står for en betydelig del av det offentliges samlede kjøp av varer og tjenester. Gjennom åttitallet ble i overkant av 60 prosent av den offentlige etterspørselen kanalisert gjennom kommuneforvaltningen, mens kommuneforvaltningens andel av de direkte skattene har svingt rundt 2/3. Målt som andel av utførte timeverk i offentlig forvaltning har sysselsettingen i kommuneforvaltningen økt fra 49.6 prosent i 1962 til 68.7 prosent i 1991. Gjennom fastlegging av rammebetingelser for kommunene søker staten å styre de kommunale utgifter og inntekter, men også andre målsettinger enn de stabiliseringspolitiske spiller inn her. Et hovedproblem er å skape rimelig balanse mellom de økonomiske rammer for kommunesektoren ut fra konjunkturpolitiske mål og de krav og ønsker staten har på områder som utdanning, helse, sosial omsorg, kultur, etc. Samtidig skal rammene utformes slik at det er størst mulig spillerom for frie kommunale vurderinger og prioriteringer. I tillegg til at det kan være målkonflikter i forbindelse med den statlige styringen av kommunene, vil styringsmulighetene i seg selv være begrensete.

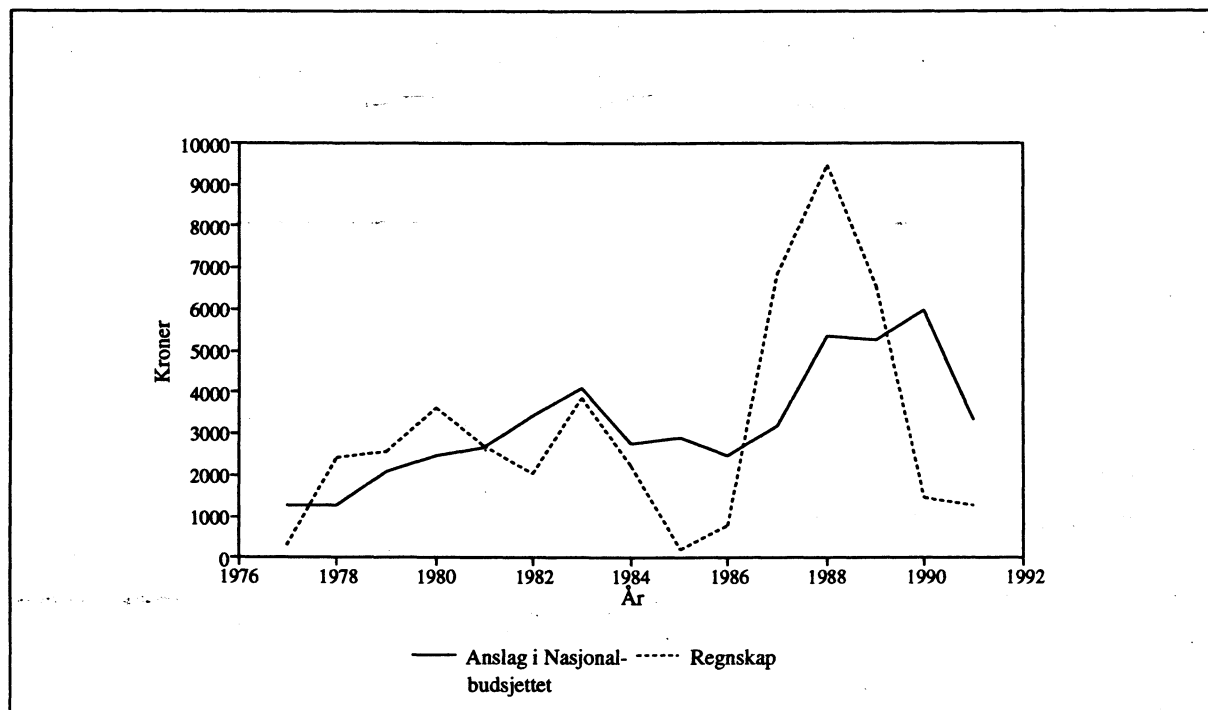
Selv om kommunene er selvstendige får de tildelt sine rettigheter fra staten. De midler staten tar i bruk for å styre kommunene kan deles inn slik:

- lovgivning
- regler og retningslinjer i henhold til loven
- rådgivning og veiledning
- kontroll og tilsyn
- planlegging og plangodkjennelse
- pålegg i enkeltsaker
- fastlegging av økonomiske rammer
- økonomiske tilskudd og lån

Gjennom et lovverk som sikrer kommunene en høy grad av selvråderett, har staten i hovedsak fraskrevet seg mulighetene for detaljert styring. I konjunkturpolitisk sammenheng er styringen stort sett begrenset til

- bestemmelse av det kommunale skatteøret

Figur 2.4. Underskudd før lånetransaksjoner i kommunesektoren 1976-1992

- statlige tilskudd, herunder rammetilskudd
- fordeling av oppgaver mellom stat og kommuner
- en viss styring av kredittilførselen til kommunene

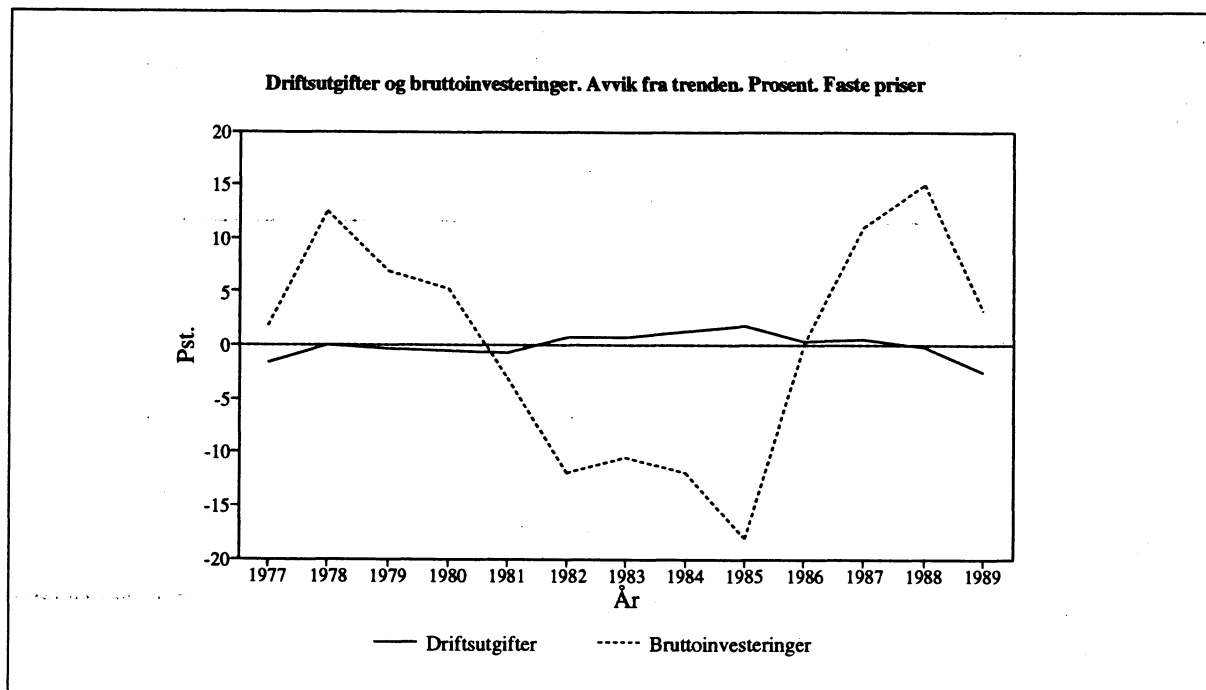
I hvilken grad staten ønsker å styre kommunesektoren etter konjunkturpolitiske mål skal ikke drøftes her, men siden sektoren utgjør en såpass stor del av den samlede etterspørsel kan ikke staten neglisjere utviklingen i sektoren i den konjunkturpolitiske sammenhengen.

Årene fra begynnelsen av 1970-tallet og frem til 1978 var en periode med sterk økning i kommunalt konsum og bruttoinvesteringer, dels som følge av at staten overførte oppgaver til kommuneforvaltningen og dels som følge av den motkonjunkturpolitikken som ble ført for å motvirke de effekter som fulgte av de internasjonale lavkonjunkturene i 1974-1975. I budsjettåret 1978 ble den økonomiske politikken lagt om og staten ønsket å dempe veksten i det kommunale aktivitetsnivået. De kortsiktige virkningene på det kommu-

nale konsumet var små, og nedskjæringene på inntektssiden for kommunene slo ut i økte regnskapsunderskudd. Siden sank veksttakten for både konsum og investeringer, men relatert til nasjonalbudsjettet økte konsumet mer enn budsjettert mens investeringene falt kraftigere enn det budsjettet tilsa. I 1980-årene har de kommunale driftsutgiftene vokst relativt jevnt sammenlignet med bruttoinvesteringene.

Om man legger til grunn differansen mellom nasjonalbudsjettens anslag for kommunenes økonomi og tilsvarende regnskap, kan de tildels store utslagene i de to siste ti-årene indikere alvorlige styringsproblemer. Det er et samspill mellom mange faktorer som har ført til at veksten i det kommunale aktivitetsnivået har avveket fra den budsjetterte veksten. For det første vil alle komponentene i kommunenes budsjetter i mer eller mindre grad være heftet med usikkerhet. Slike problemer møter staten også ved utarbeidingen av stats- og trygdebudsjettene og er ikke et særproblem for kommunene. Dersom visse størrelser, for eksempel skatteinngang eller utenlandske konjunkturimpulser tar et annet forløp enn

Figur 2.5. Kommunesektoren, driftsutgifter og bruttoinvesteringer. 1977-1989

forventet, vil bevisst omlegging av politikken medføre avvik mellom budsjett og regnskap for kommuneforvaltningen. For det andre kan det være et innslag av bevisst feilbudsjettering for å gi ønskede styrings-signaler. For eksempel kan et urealistisk lavt anslag på den kommunale lønnsveksten være innarbeidet i anslaget for driftsutgifter. Det vil også være et lag i tid fra statlig politikk settes i verk til kommunene reagerer. Dette kan skyldes budsjett rutiner, tregheter ved endring i arbeidsstokken ol. En statlig innstramming ett år vil derfor først gi seg utslag i økt budsjettunderskudd samme år før aktiviteten eventuelt reduseres de senere årene.

De spesielle styringsproblemer som staten står overfor ved styringen av kommunene vil være knyttet til i hvilken grad staten kan forutsi kommunenes atferd. Et tilsvarende problem vil staten ha overfor den private sektor, men kommunal atferd må antas å være av en annen karakter. Om staten klarer å forutsi kommunens skatteinntekter vil den langt på vei ha kontroll over kommunesektorens inntekter selv om en viss usikkerhet vil være knyttet til gebyrene. Styringen av kommunene avhenger

dermed av i hvilken grad andre forhold enn inntektsrammen er med på å bestemme kommunenes utgifter. Tallene for kommunenes inntekter og utgifter viser at i alle fall på kort sikt kan utgiftene i ikke ubetydelig grad variere sine utgifter, enten ved å låne mer eller mindre der hvor det ikke er spesielle rammer for kommunale låneopptak, eller ved å øke eller redusere sine bankinnskudd eller andre fordringer.

Ved å dele opp den kommunale etterspørselen i driftsutgifter og bruttoinvesteringer finner man at driftsutgiftene viser et mer trendmessig forløp enn de løpende inntektene (alt målt i faste priser). Til gjengjeld svinger bruttoinvesteringene desto mer og dette tas gjerne som en bekreftelse på hypotesen om at det er de kommunale bruttoinvesteringene som blir "bufferen" ved statlig innstrammingspolitikk.

I konjunkturpolitikken er det viktig med regionale styringsinstrumenter. Ofte vil utviklingen i konjunktorene skape regionale ubalanser som tildels henger sammen med et fastlåst næringsmønster. Gjennom styring av kommunesektoren har staten visse muligheter til å drive regional stabilisering.

3. Budsjettmodellen i MAKKO

For å gi myndighetene en bedre oversikt over utviklingen i kommuneforvaltningen, ble dette prosjektet, som tok sikte på å utvikle en modell for kommuneforvaltningens produksjon, satt igang. Første trinn i var å utvikle en regnskapsmodell for kommuneforvaltningens inntekter og utgifter for å få en bedre oversikt over forvaltningens status. Denne modellen ble opprettet i programspråket TROLL, og har fått betegnelsen MAKKO1, eller budsjettmodellen i MAKKO. Formålet med denne modellen er å lage tabeller over kommunale inntekter og utgifter som tidsserier med ulike fordelinger. Dette kapitlet gir en kort dokumentasjon av arbeidet med denne modellen. Forøvrig vises det til Toresen (1986 a og b).

Det er i MAKKO opprettet en egen database med regnskapstall for kommuneforvaltningen som danner datagrunnlaget for budsjettmodellen. Dataene i denne basen er hentet fra kommunedatabasen som administreres av Seksjon for offentlige finanser og kredittmarkedsstatistikk i Statistisk sentralbyrå. Kommunedatabasen består av regnskapstall samlet inn fra hver enkelt kommune. Regnskapstallene følger en felles standard som kalles nasjonaløkonomisk gruppering, og gjør det mulig å sammenligne regnskapene for ulike kommuner. Denne databasen inneholder årlige regnskapstall fra 1977, men dataene er ikke organisert som tidsserier. Også nasjonalregnskapet nytter tallgrunnet fra kommunedatabasen. Fra denne databasen er det overført tall til MAKKO som aggregater, men etter en fordeling på sektorer og kommunegrupper som beskrevet under. For hvert år inngår det tall for 17 regnskapsarter fordelt på sektorer og kommunegrupper slik at de utgjør 241 variabler. Regnskapsartene er listet opp under. I databasen i MAKKO blir disse lagret som tidsserier.

De 241 variablene utgjør budsjettmodellens eksogene variabler. Modellen beregner summer (over sektorer, kommunegrupper og arter) slik at f.eks. lønnskostnader, vareinnsats og reparasjoner summert over

sektorer og over kommunegrupper, til sammen gir driftsutgiftene i kommuneforvaltningen i alt. Modellen produserer tall for 586 variabler som lagres som tidsserier i TROLL. Variablene kan til videre analyse hentes direkte fra TROLL, eller en kan benytte tabellprogrammet som er laget i tilknytning til modellen. I forhold til tidligere versjoner av modellen er den nå utvidet med noen flere ligninger og eksogene variabler.

Modellen omfatter 33 regnskapsarter i alt, og noen av disse er avledet fra de 17 artene som overføres fra kommunedatabasen. F.eks. er driftsutgiftene summen av lønnskostnader, vareinnsats og reparasjoner. Modellen omfatter blant annet de artene som inngår i Det tekniske beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBUK) sine tabeller over inntekter og utgifter i kommuneforvaltningen.

Sektor 3 sykehus/sykehjem inkluderer også psykiatriske institusjoner og HVPU. Sektor 4 tiltak for barn og ungdom omfatter i hovedsak barnehager. Eldreomsorgssektoren omfatter aldershjem, aldershjemsavdelinger i kombinerte alders- og sykehjem, og alders- og trygdeboliger. Hjemmesykepleie og hjemmehjelp/husmorvikarer er plassert i sektor 6 andre sektorer. I vedlegg 1 er sammenhengen til kommuneregnskapene nærmere dokumentert. Sektorinndelingen henger sammen med flere forhold. Et hovedmål har vært å lage en sektorinndeling som skiller ut de sektorene der tjenestene kan sies å være rettet mot bestemte aldersgrupper, eller der brukernes aldersfordeling har betydning for tjenesteproduksjonen. Et annet forhold når det gjelder inndelingen og omfanget av sektorene er muligheten for å lage sammenlignbare tall over tid. Det har skjedd flere endringer i den nasjonaløkonomiske grupperingen av kommuneforvaltningens inntekter og utgifter noe som legger begrensninger på mulighetene for inndeling i sektorer. F.eks. var det ikke mulig å inkludere hjemmesykepleie og hjemmehjelpstjenester i eldreomsorgssektoren fordi disse postene ikke var spesifisert i de første nasjonaløkonomiske grupperingene.

Tabell 3.1

Regnskapsarter i MAKKO1

1. Renteinntekter
 2. Ordinær skatt på formue og inntekt
 3. Andre direkte og indirekte skatter
 4. Overføringer fra statlige sektorer, inkl. skatteutjamning
 5. Overføringer fra den øvrige kommune-
forvaltning
 6. Gebyrer
 7. Løpende inntekter i alt
 8. Driftsutgifter
 9. Lønnskostnader
 10. Vareinnsats
 11. Reparasjoner
 12. Renteutgifter
 13. Overføringer til private, subsidier
 14. Overføringer til private, stønader
 15. Overføringer til statlige sektorer
 16. Overføringer til den øvrige kommune-
forvaltningen
 17. Kommunale foretak, netto tilskott
 18. Løpende utgifter i alt
 19. Utgifter til bruttorealinvesteringer
 20. Overskudd før lånetransaksjoner
 21. Avdrag
 22. Skatter i alt
 23. Andre direkte skatter
 24. Overføringer fra statlige sektorer, ekskl.
skatteutjamning
 25. Direkte skatter i alt
 26. Overføringer til private
 27. Sparing
 28. Vareinnsats og reparasjoner
 29. Utgifter i alt
 30. Løpende utgifter i alt, inkl. interne over-
føringer
 31. Løpende inntekter i alt, inkl. interne
overføringer
 32. Utgifter i alt, inkl. interne overføringer
 33. Finansieringsbehov.
-

Alle regnskapsartene er i utgangspunktet fordelt etter 7 sektorer. Disse sektorene betegnes:

1. Grunnskole
2. Videregående skoler
3. Sykehus/sykehjem
4. Tiltak for barn og ungdom
5. Eldreomsorg
6. Andre sektorer
7. Sektor for arter som ikke kan fordeles
etter sektorene over.

Regnskapsartene er også fordelt etter forvaltningsnivå, og de store byene inngår som egne grupper. Modellen har følgende kommunegruppeinndeling:

- 1 Oslo.
- 2 Øvrige storbyer (Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Drammen og Tromsø).
- 3 Øvrige primærkommuner.
- 4 Primærkommunene i alt eksklusive Oslo.
- 5 Fylkeskommunene eksklusive Oslo.
- T Kommuneforvaltningen i alt.

I datagrunnlaget ligger det også prisindekser fra nasjonalregnskapet (som ikke er fordelt på kommunegrupper). Indeksene omfatter lønnskostnader, vareinnsats, bruttorealinvesteringer og kapitalslit fordelt etter nasjonalregnskapets kommunesektorer. På grunnlag av disse beregnes indekser for MAKKO-sektorene og for gebyrer og kommunalt konsum. Med disse indeksene som deflatorer, kan budsjettmodellen beregne regnskapsartene i faste priser. For de størrelsene som ikke naturlig kan deles i en pris- og en realkomponent, kan en nytte prisindeksen for kommunalt eller privat konsum som deflator. En bør derfor være noe varsom med tolkningen av "fastpris"-tallene.

Til modellen og databasen er det laget et eget program for å skrive ut regnskaps-tallene i form av standard tabeller. Tabell-programmet skriver ut tre typer av tabeller med ulike forspalter. Alle tabellene skrives ut som tidsserier. Den første tabelltypen har en forspalte som i hovedsak faller sammen med TBUKs tabell over inntekter og utgifter

i kommuneforvaltningen. Tabellen kan lages for hver av kommunegruppene. Den andre tabelltypen har en forspalte som viser hvordan hovedartene fordeler seg på sektorer. Også denne typen kan lages for hver av kommunegruppene. Den siste tabelltypen fordeler hovedartene på kommunegruppene. Alle de tre tabelltypene har flere opsjoner for hvordan størrelsene skal skrives ut, som f.eks. absolutte tall, årlig prosentvis endring, andel av de løpende inntekter, eller kroner pr. innbygger. Som eksempler er noen tabellutskrifter vedlagt. Tabellprogrammet med brukerveiledning er dokumentert i Toresen (1986b). I tillegg til tabellprogrammet er det laget et eget program som gjør det enklere å lage egne tabeller.

Modellen har også visse muligheter til å lage anslag for framtidige verdier i den grad en har kjennskap til utviklingen i de eksogene variablene. Det er utarbeidet et eget system for innlesing av anslag på de eksogene variablene til modellen. Anslagene gis som vekstprosent. Ved å lage anslag for et bestemt antall regnskapsarter, vil dette systemet beregne anslagene på de modelleksogene variablene etter bestemte fordelingsnøkler. Et eksempel kan illustrere bruken av og hensikten med dette systemet:

Anslag for veksten i kommuneforvaltningens inntekter og utgifter fordelt på fylkeskommunene, primærkommunene og Oslo gis og innlesningssystemet beregner størrelsene på modellens eksogene variabler ut fra en valgt fordelingsnøkkel. En slik nøkkel kan f.eks. være basert på forholdet mellom modellens eksogene variabler og de størrelsene man gir anslag for i et basisår. Det foreligger visse muligheter for valg av slike nøkler. Når innlesningssystemet har beregnet modellens eksogene variabler, kan en simulere budsjettmodellen. En kan så ta ut tabeller som f.eks. viser hvordan inntekter og utgifter etter art fordeler seg på sektorer i det/de årene man har gitt anslag for.

4. Klientmodulen

4.1 Innledning

Markedene for offentlig tjenesteproduksjon kan ikke analyseres med den tradisjonelle markedsteorien. For det første er det ikke opplagt hva målfunksjonen til en offentlig produksjonsbedrift består i. For det andre kan tjenestene være av en slik karakter at de er vanskelige å prise, enten fordi de er kollektive goder eller at marginalkostnadene er fallende og nær null. Det er således ikke opplagt at tjenestetilbudet fra offentlig forvaltning skal oppfattes som en funksjon av prisen, slik at prissettingen hverken reflekterer marginalkostnader eller markedsmakt.

På etterspørselssiden er det rimelig å anta at etterspørselen i noen grad vil avhenge av prisen på tjenestene siden konsumentene er bundet av en budsjettbetingelse. Også andre faktorer enn prisene kan være avgjørende for etterspørselen. Etterspørselen etter mange av tjenestene vil være knyttet til bestemte begivenheter, f.eks. vil en person først etterspørre sykehustjenester ved sykdom. Markedets etterspørselsfunksjon kan derfor bestå av flere faktorer foruten prisen på tjenesten. Etterspørselen etter barnehageplasser vil avhenge av antall barn, yrkesdeltaking, o.l., foruten prisen pr. plass.

En rekke av markedene for offentlige tjenester kan altså ikke beskrives ved markedsklarere priser. Det kan derimot være rimelig å oppfatte omfanget av tjenestene som gitt fra tilbudssiden - dvs. stat eller kommune. Overproduksjon gir seg dermed utslag i lav kapasitetsutnyttning og lav arbeidsproduktivitet, mens for liten produksjon innebærer rasjonering av forbrukerne - f.eks. ved køer. Det er videre rimelig å tenke seg at offentlige myndigheters fastlegging av produksjonsnivået tar hensyn til i hvilken grad de enkelte markeder klareres. Markedstilstanden kan da være avhengig av offentlige budsjettbetingelser, produksjonskostnader og forhold knyttet til etterspørselssiden. En modell som utnytter indikatorer for etterspørselen, markedstil-

standen og produktiviteten, kan gi anslag for faktoreterspørselen. Med anslag på prisutviklingen vil utgiftene til tjenesteproduksjonen bli bestemt. Klientmodulen i MAKKO kan tolkes som en enkel utgave av en slik modell.

Klientmodulen omfatter de fem første sektorene i budsjettmodellen. I hver sektor måles i prinsippet produktet som antall klienter, dvs. antall mottagere av tjenestene i en sektor. Sentralt i modellen står to begreper; standard og dekningsgrad. I prinsippet defineres standard som antall utførte timeverk pr. klient, som dermed blir den inverse av produktiviteten. Dekningsgraden er definert ved antall klienter som andel av en avgrenset befolkningsgruppe. Befolkningsgruppen avgrenses etter alder, slik at gruppen svarer til de personene som tjenestene i sektoren primært er rettet mot. Med begrepene ovenfor svarer antallet personer i en bestemt befolkningsgruppe til en indikator for etterspørselen, dekningsgraden kan oppfattes som en indikator for markedstilstanden mens standard gir et uttrykk for produktiviteten. Således vil produktet av befolkningen og dekningsgraden gi produksjonsnivået. Produktet av produksjonsnivået og standarden gir etterspørselen etter arbeidskraften. I den praktiske utformingen av modellen vil det være grunn til å reise spørsmål om i hvilken grad befolkningsgrupper, standard og dekningsgrad er egnede indikatorer og hvor autonome de er. Utformingen av modellen har imidlertid vært begrenset av tilgjengeligheten av gode data i form av tidsserier.

Timeverksinnsatsen i en sektor blir beregnet som produktet av antall personer i den relevante befolkningsgruppen, dekningsgrad og standard. Med data for eksogene timelønnskostnader kan en beregne sektorens lønnskostnader. Utgifter til vareinnsats og reparasjoner forutsettes å være proporsjonale med antall timeverk, og klientmodulen beregner således driftsutgiftene til hver av sektorene. Modulen brukes i hovedsak til å lage anslag for antall utførte timeverk/ driftsutgiftene i kommuneforvaltningen ut fra eksogene anslag på befolkningsutvikling, standard og dekningsgrad.

Formelt uttrykkes den generelle sammenhengen i en sektor slik:

$$K = FM \cdot C$$

$$L = K \cdot S$$

$$YW = L \cdot W$$

$$H = a \cdot L$$

$$VH = H \cdot P$$

$$D = Lw + VH$$

der K står for antall klienter, FM for folke­mengde, C for dekningsgrad, S for standard, L for timeverk, W for timelønnskostnader, YW for lønnskostnader, H for vareinnsats, P for en prisindeks for vareinnsatsen, VH for verdien av vareinnsatsen og D for driftsutgiftene. Det er videre verdt å merke seg at produktet av standard og dekningsgrad, gir antall timeverk pr. person i den valgte befolkningsgruppen. Denne størrelsen har betegnelsen PSC;

$$PSC = S \cdot C$$

og av dette kan en utlede at

$$L = FM \cdot PSC$$

Den faktiske utformingen av modulen avviker noe fra opplegget skissert over. F.eks. er befolkningsgruppen innen eldreomsorg delt inn i fem aldersgrupper, og en har modellert fem ulike tjenester. Slik sett vil dekningsgrad innen eldreomsorg være delt i 25 grupper, og modulen opererer derfor ikke med en dekningsgrad for denne sektoren. Noe av det samme gjør seg gjeldende i sektoren for sykehus og sykehjem. For denne sektoren har vi heller ikke hatt tilgjengelige tall for å beregne tidsserier for dekningsgradene, slik at vi har tall som refererer seg til året 1980.

For noen av sektorene har det tidligere vært utformet egne sektormodeller. Dette gjelder grunnskolen (se Lea (1984)) og sykehus/ sykehjemssektoren (se Watne (1989) og Naustvoll (1986)). Disse sektormodellene går relativt detaljert inn i de respektive sektorene og er således godt egnet til analyser av sektorene. På den annen side blir kravene til datatilgang desto større. I et

modellsystem hvor en skal betrakte de samlede effektene fra alle sektorene, eller hovedtrekkene innen hver sektor, vil detaljerte modeller kreve mye ressurser til vedlikehold og oppdatering. I utviklingen av klientmodulen ble det lagt vekt på makrosiden i systemet og å få en modell med enkle oppdateringsrutiner. Det ble også lagt vekt på tilgjengeligheten av data.

Nettopp datasituasjonen er et hovedproblem i analyser av offentlig sektor. For det første er det et problem å måle produktet i sektorene. Dette skyldes dels at det kan være vanskelig å forstå hvordan produksjonen i detalj skal avgrenses, og dels at informasjonsinnsamlingen kan bli en svært ressurskrevende prosess. Hva er f.eks. produksjonen i et sykehus? Og hvordan skal dette eventuelt måles? Skal produksjonsprosessen oppfattes slik at syke mennesker settes inn i produksjonsprosessen og friske mennesker kommer ut, eller består produksjonen i utførelsen av en rekke spesifiserte tjenester uavhengig om pasienten blir frisk eller ikke av disse tjenestene? I det første tilfellet vil det være slik at hvis behandlingen ikke er vellykket, så er det ikke blitt produsert noe. I det andre tilfellet kan det være slik at et sykehus kan ha en høy produksjon uten at en eneste pasient blir helbredet.

I nasjonalregnskapet defineres brutto-produksjonen i de kommunale sektorene som summen av lønnskostnader, vareinnsats, kapitalslit og sektoravgifter. Noe forenklet kan en si at nettoproduktet er lik lønnskostnadene. For andre sektorer kan nettoproduktet sies å være summen av lønnskostnader og driftsresultatet. Dette fører til at driftsresultatet for offentlig forvaltning settes lik null i regnskapet. Denne definisjonen av offentlig produksjon er opplagt ikke et perfekt mål for nettoproduktet. Hovedårsaken til den valgte konvensjonen er mangelen på observasjoner av verdien av offentlige tjenester målt ved markedspriser. Dette produktmålet kan likevel være fornuftig i mange sammenhenger, men er ikke relevant til produktivitetsstudier for offentlig forvaltning. Da kan ikke produksjonen måles ut fra faktor-

bruken. I MAKKO måles produksjonen i antall klienter, og det er således innført et skille mellom bruken av innsatsfaktorer og produksjonsresultatet. Dersom produksjonen og bruken av innsatsfaktorer (arbeidskraft) ikke endres i samme takt, kan differansen tolkes som endringer i produktiviteten. I MAKKO har vi således kommet et skritt nærmere et produktmål som kan nyttes i produktivitetsstudier for (deler av) offentlig forvaltning. Det kan imidlertid reises innvendinger mot denne måten å måle produktet på. For det første vil det være problemer knyttet til aggregeringen, både over sektorer og over kommuner. For det andre vil klienter som produktmål bare være en indikator på produktet. Det kan forekomme endringer i produktets karakteristika som ikke slår ut i produktmålet. F.eks. vil en bedre kvalitet på undervisningstjenestene ikke slå ut i antall elever, og innføring av nye tjenester på sykehusene kan resultere i økte køer og ikke flere behandlede klienter (for gitt arbeidsinnsats). Således kan det som i modellen vises som produktivitetsfall i virkeligheten representere en velferdsøkning og ikke lav utnyttning av ressurser.

4.2 Sektorene i klientmodulen

Utdanningen i Norge foregår på tre nivåer; grunnskole, videregående skole og høyere utdanning. Kommunene har hovedansvar for all utdanning på grunnskolenivå. Den videregående skolen er fylkeskommunenes ansvar, mens staten først og fremst er ansvarlig for utdanning på høyere nivå.

Alle skoler er underlagt politisk styring fra staten. Utformingen av de forskjellige skole- og utdanningstilbud er regulert ved lovbestemmelser og stortingsvedtak. Grunnskoleloven og lov om videregående utdanning gjelder for alle skoler og for alle barn og unge. For utdanning og undervisning generelt har staten hovedansvaret for de områder som dreier seg om lovgivning, finansiering, forskning og videreutvikling.

Dagens utdanningssystem består av flere skoleformer som komplementerer eller

samvirker med hverandre. Førskolesektoren i Norge anses ikke som en formell del av undervisningssektoren, selv om noen grunnskoler har et pedagogisk tilrettelagt undervisningstilbud til 6-åringer. Det er foreslått å utvide dette tilbudet til å omfatte alle i denne aldersgruppen, slik at formell skolestart skal starte når barnet er 6 år.

I MAKKO deles offentlig produksjon av undervisningstjenester inn i to sektorer, grunnskolesektor og sektor for videregående skoler, siden disse to sektorene er kommuneforvaltningens ansvar.

4.2.1 Grunnskolen

Dagens obligatoriske 9 årige grunnskole starter når barnet er 7 år, og deles inn i to stadier: barnetrinnet og ungdomstrinnet. Det er et nært forhold mellom de to trinnene. Av omlag 3500 grunnskoler i 1988 var 700 kombinerte skoler med undervisning under samme tak. Det var 2300 barneskoler og 500 ungdomsskoler. I tillegg til grunnskolene var det 85 spesialskoler på dette nivå. Et frivillig 10. skoleår tilbys også, men svært få elever velger dette. I 1988 var det 1461 elever av en elevmasse på 180 385 på ungdomstrinnet som tok et 10. år i grunnskolen.

Grunnskolen er i prinsippet en enhets-skole, der hele elevkullet skal ha samme undervisning på hvert klassetrinn. Mønsterplanen gir anvisninger for hvordan undervisningen og arbeidet i skolen kan legges an. På barnetrinnet skal skolen benytte såkalt uformell vurdering. På ungdomstrinnet skal elevene ha karakterer i de obligatoriske fagene i tillegg til den uformelle vurderingen.

Ut fra den lovbestemte retten og plikten til undervisning på dette nivå, er det i MAKKO lagt til grunn at alle barn i alderen 7-15 år mottar undervisningstjenestene. Antall barn i denne aldersgruppen avviker imidlertid noe fra antall elever. Avviket har sin årsak i at tellingen av antall elever foretas på et annet tidspunkt enn referansetidspunktet for folketallet. Demografiske endringer så som inn- og utflytting, dødlig-

het o.l påvirker således avviket. Dessuten begynner noen elever skolegangen som seksåringer og noen følger frivillig et 10. skoleår. Avviket mellom elevtallet i grunnskolen og antall barn i alderen 7-15 år er imidlertid mindre enn 0.5 prosent. Dekningsgraden i denne sektoren er derfor satt lik 1, og utviklingen i antallet barn i alderen 7-15 år representerer etterspørselen etter undervisningstjenester.

På produksjonssiden inngår ulike grupper av personell, undervisningsmateriale, bygninger mv. Vi måler produktet ved antall barn i gruppen 7-15 år, altså tilnærmet lik antall elever. Vi har antatt at innsatsen av undervisningspersonell kan oppfattes som den primære produksjonsfaktoren i den forstand at de er sterkest knyttet til antallet elever, mens andre personellgrupper er å oppfatte som sekundære faktorer som varierer mer med antall klasser, skolestørrelser mv. Standarden defineres derfor som antall utførte timeverk av undervisningspersonell pr. barn i alderen 7-15 år. Med disse definisjonene kan standarden tolkes som den inverse av undervisningspersonalets produktivitet. Det er imidlertid grunn til å understreke at produksjonsmålet kan ha betydelige svakheter, noe som diskuteres senere. Videre følger det at antall barn i alderen 7-15 år multiplisert med standarden gir antall utførte timeverk av undervisningspersonell. Vi antar videre at forholdet mellom utførte timeverk av undervisningspersonale og av annet personale er konstant, og at også vareinnsatsen følger samme utvikling som timeverkene. Dette kan formuleres i følgende enkle oppsett:

$$L_{G,u} = FM_{7-15} \cdot S_G$$

$$L_{G,i} = a_G \cdot L_{G,u}$$

$$L_G = L_{G,u} + L_{G,i}$$

$$H_G = b_G \cdot L_G$$

der L står for utførte timeverk, FM for folkemengde, S for standard og H for vareinnsats. Fotskriftene G står for grunnskole, u for undervisningspersonell, i for ikke-undervisningspersonell og 7-15 refererer til aldersgruppen. I modellen følger det også

ligninger som for gitte priser gir verditall og bestemte utgiftsarter.

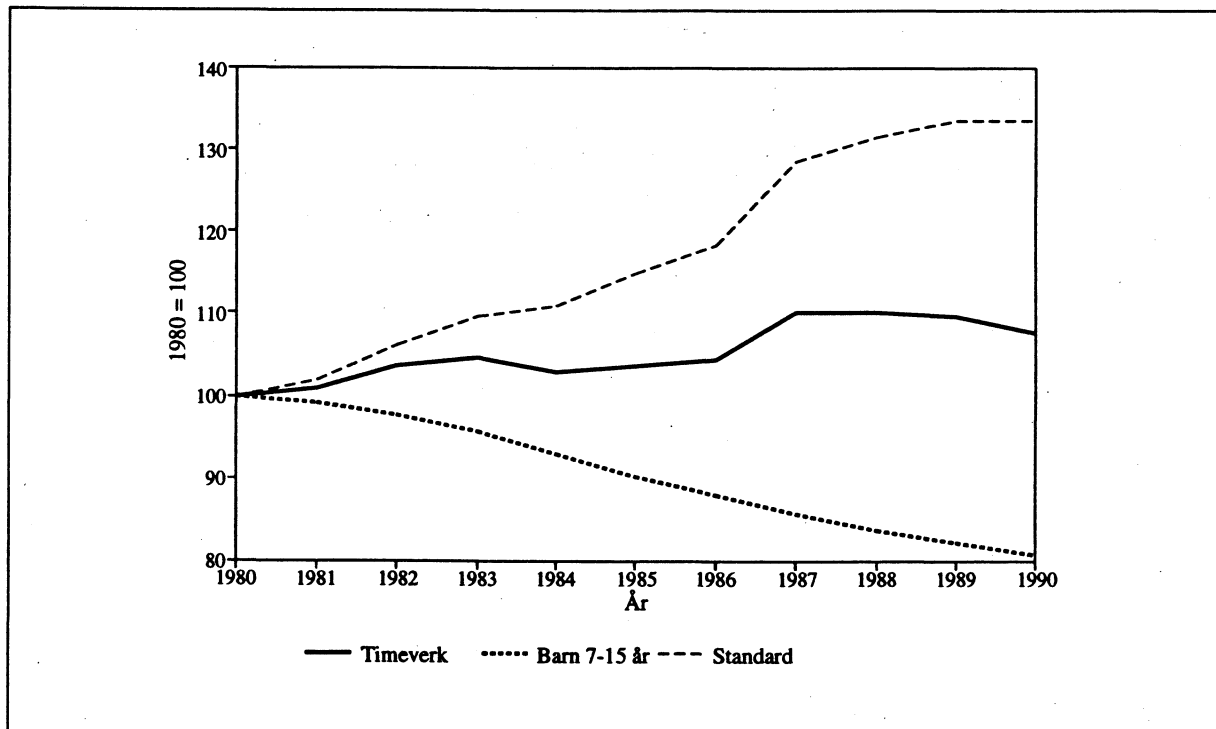
Datagrunnlaget for denne sektoren stammer fra ulike kilder. For sysselsettingen nyttes data over utførte timeverk hentet fra et regnskap over arbeidskraften (Arbeidskraftregnskapet) som er utviklet i forbindelse med beregning av sysselsettingstall til det norske nasjonalregnskapet. I utviklingen av arbeidskraftregnskapet er det nytt data fra ulike primærstatistikker og resultatet gir konsistente data over arbeidskraftforbruket. En beskrivelse av dette regnskapet er gitt i Harildstad (1989). Dette regnskapet gir timeverkstall for grunnskolesektoren fordelt på undervisningspersonell og ikke-undervisningspersonell. Timeverkstallene går tilbake til 1978, og er sammenlignbare over tid. Tall for folkemengden er hentet fra befolkningsstatistikken. Koeffisienten a og b er beregnet for et gitt basisår, for tiden 1989.

I figur 4.1 vises utviklingen over tid i antall utførte timeverk av undervisningspersonell, befolkningsgrunnlag og standard i grunnskolen - målt ved indekser. Antall

utførte timeverk av undervisningspersonell har økt med 7,6 prosent fra 1980 til 1990. Dette til tross for et fallende befolkningsgrunnlag. Kombinasjonen av disse seriene gir som resultat en sterk økning i standarden, som i denne modellen er ekvivalent med en produktivitetstnedgang. En bør imidlertid være varsom med tolkningene av dette resultatet ut fra definisjonene av produktet. Den observerte produktivitetstnedgangen kan ha ulike årsaker og tolkninger. Noen vanlige fortolkninger kan nevnes:

- Økningen i timeverkene pr. elev reflekterer en høyere kvalitet på undervisningen, f.eks. ved at elevenes kunnskaper har økt, eller at elevenes sosiale forståelse er bedret. Dette innebærer i så fall en økning i produktet som ikke slår ut i det målet av produktet som er benyttet. Det er imidlertid ikke opplagt at en økning av antall lærere pr. elev fører til økt kvalitet på undervisningen. Se f.eks. Robertsen og Frie stad (1990) og referansene der for en nærmere diskusjon av dette temaet.

Figur 4.1. Utførte timeverk og standard i grunnskolen 1980-1990

- Det kan være stivheter og tregheter i mulighetene til å tilpasse aktiviteten i sektoren til endringer i befolkningsunderlaget. F.eks. kan det i små skoler være vanskelig å redusere antall lærere når gjennomsnittlig antall elever i hver klasse synker og sammenslåing av skoler kan være vanskelig å gjennomføre i tynt befolkede områder. Dette er en organisasjonsmessig forklaring til produktivitsnedgangen som ikke trekker inn kvaliteten eller effektiviteten til undervisningspersonalet. Det kan imidlertid være grunn til å diskutere hvorfor disse treghetene oppstår, eller hvordan de eventuelt kan fjernes/reduceres.
- Sammensetningen av elevmassen er endret. Dersom timeverksbruken pr. elev varierer mellom ulike elevgrupper kan en endring i sammensetningen av elevmassen føre til at summen av timeverk pr. elev endres. Summen av elever som produksjonsmål fanger ikke opp en slik endring. Viktige endringer i elevmassen som bør vurderes er et økt omfang av integrering av funksjonshemmede barn og en økning i antall barn med fremmed morsmål som får egen oppfølging.

Selv om driftsutgiftene i grunnskolesektoren har økt, blant annet som en følge av økt arbeidsinnsats, har sektorens andel av kommuneforvaltningens driftsutgifter i alt blitt redusert.

4.2.2 Videregående skoler

Utdanning på videregående nivå omfattes hovedsaklig av skoler under lov om videregående opplæring, men fagopplæring og folkehøgskolene kommer også inn under denne kategori utdanning. Hoveddelen av videregående skoler drives av fylkeskommunene, men noen skoler drives av statlig forvaltning eller private. I kommuneregnskapene fører fylkeskommunene utgiftene til videregående skoler i et underkapittel for

videregående skoler (1.25-1.27). Disse utgiftene er først og fremst knyttet til skoler under lov om videregående opplæring, mens f.eks. folkehøgskoler er representert med et eget underkapittel i regnskapet. Ved beregningen av sektorens sysselsetting, inntekts- og utgiftsarter henger de ulike statistikk-kildene relativt godt sammen. Når en skal sammenligne utviklingen i disse variablene med tall for antall elever, blir problemene større. Dette har sin årsak i at det er ulike kilder for primærstatistikken og at definisjonene i de ulike statistikkene ikke alltid er sammenfallende. For eksempel kan en skole gi flere typer utdanningstilbud, men vil bli karakterisert etter den utdanningen som har flest elever. Det er således vanskelig å karakterisere undervisningen i videregående skoler som en enhetlig tjeneste. I MAKKO omfatter sektoren kapittel 1.25 - 1.27 (Videregående skoler) i den nasjonaløkonomiske grupperingen av kommuneregnskapene. Sektoren omfatter altså bare fylkeskommunale skoler, det vil si at f.eks. landbruksskoler og folkehøgskoler ikke er inkludert. Denne sektoren i MAKKO dekker om lag 93 prosent av det totale elevtallet i de videregående skolene. Se tabell 4.1.

Den videregående skolen skal normalt gi et utdanningstilbud til aldersgruppen 16 - 19 år. Utdanningen er bygd opp som 1 eller 2-årige grunnkurs som kan utvides med videregående kurs I og II. Skolene er fullt utbygd for en 3-årig allmennfaglig utdanning. En del yrkesfag mangler imidlertid tilbud utover grunnkursnivå enkelte steder i landet. De 2-årige grunnkursene er tilbud til elever som vil kombinere allmennfag med yrkesfag.

Hvert årskurs er en avsluttet enhet og gir rett til vitnemål. Det er muligheter for overgang fra en linje eller studieretning til en annen. Valget av utdanningsvei skal være uavhengig av tidligere skoleprestasjoner. Elever som er ferdige med et grunnkurs kan enten gå over i arbeidslivet, eller bygge utdanningen ut med videregående kurs. Målet er at alle som ønsker det skal kunne gå gjennom en fullstendig tre-årig utdanning i allmennfag eller yrkesfag.

Tabell 4.1. Elever i fylkeskommunale, videregående skoler. 1989.

Skoleslag	I alt	Under 16 år	16-19 år	20 år og over
Lov om vid. opplæring	194488	866	155072	8550
Folkehøgskoler	868	-	633	235
Fagskoler i landbruket	2956	5	1835	1116
Andre videregående skoler	2727	-	752	1975
I alt	201039	871	158292	41876

Tabell 4.1 viser at elevene i de videregående skolene fordeler seg over relativt mange aldersklasser, men slik at tyngden befinner seg i aldersgruppen 16 - 19 år. Denne aldersklassen er derfor brukt i beregningen av dekningsgraden, dvs. antall elever i alderen 16 - 19 år som andel av befolkningen i samme aldersgruppe. Siden vi ikke har med alle skoler som regnes som videregående skoler og definerer dekningsgrad for elever i alderen 16 - 19 år, ender vi opp med at dekningsgraden er beregnet ut fra omkring 85 prosent av den totale elevmassen.

Elevstrømmene mellom ulike studieretninger indikerer at beslutningene om valg av studieretninger og dermed etterspørselen etter undervisningstjenester er svært sammensatte. Når vi i MAKKO har valgt å bruke antall personer i alderen 16-19 år som en indikator på etterspørselen, gir modellen liten innsikt i hvordan disse mekanismene virker på individnivå - spesielt på kort sikt. På den annen side skulle en vente at endringer i samlet etterspørsel i sektoren som skyldes befolkningsveksten blir godt representert.

Produksjonssiden i sektoren for videregående utdanning svarer i stor grad til grunnskolesektoren. I de videregående skolene måles imidlertid produktet i antall elever, avgrenset etter de skoleslag som er nevnt over. Arbeidsinnsatsen er målt ved antall utførte timeverk av undervisningspersonell og timeverk utført av andre ansatte i skoleverket. Standard er definert som

antall timeverk utført av undervisningspersonell regnet pr. elev.

Modellen for denne sektoren kan formelt skrives slik:

$$\begin{aligned}
 E_V &= a_V \cdot FM_{16-19} \cdot D_V \\
 L_{V,u} &= E_V \cdot S_V \\
 L_{V,i} &= b_V \cdot L_{V,u} \\
 L_V &= L_{V,u} + L_{V,i} \\
 H_V &= c_V \cdot L_V
 \end{aligned}$$

der E står for antall elever, L for utførte timeverk, FM for folkemengde, S for standard, D for dekningsgrad og H for vareinnsats. Fotskriftene V står for videregående skole, u for undervisningspersonell, i for ikke-undervisningspersonell og 16 - 19 refererer til aldersgruppen. I modellen er det også ligninger som for gitte priser gir verditall og bestemte utgiftsarter.

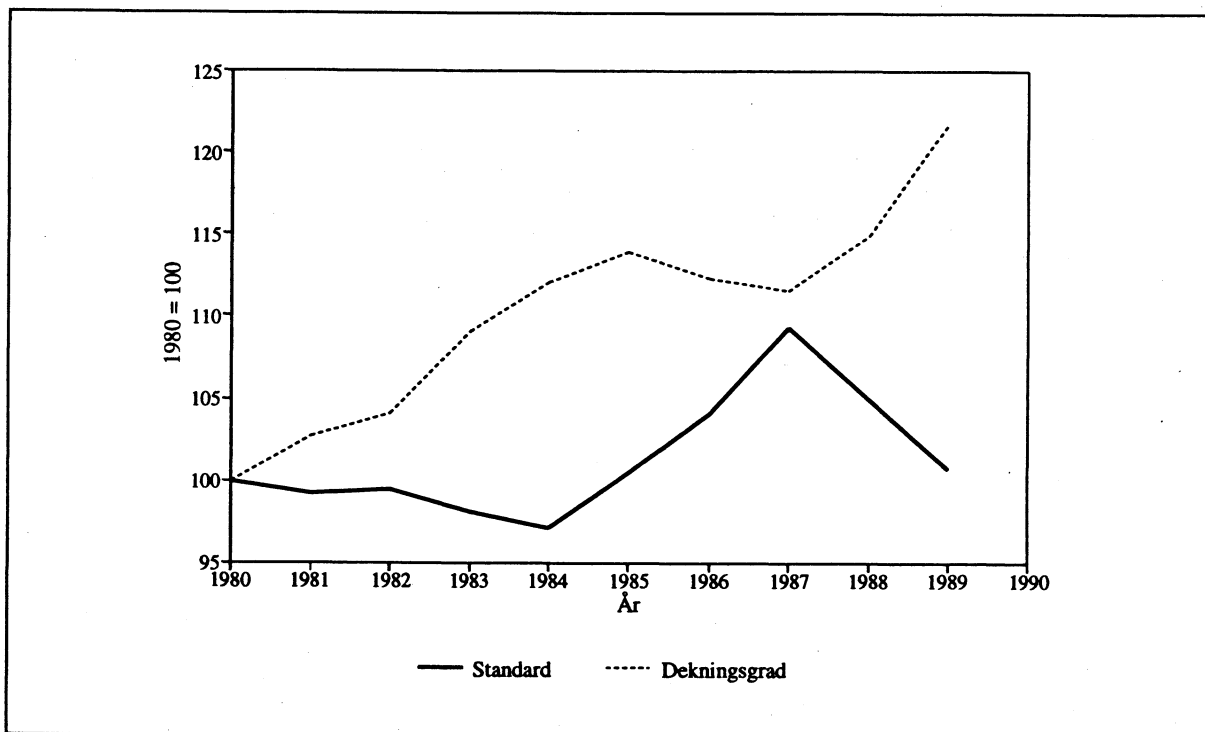
Datagrunnlaget for denne sektoren hentes fra utdanningsstatistikken for elevtall og arbeidskraftregnskapet (omtalt ovenfor) for sysselsettingstall. Dessuten nyttes kommunale regnskapstall for beregning vareinnsats og koeffisienten c. Denne delen av klientmodulen har historiske tall for perioden 1978-1989. Figur 4.2 viser utviklingen i antall personer i alderen 16 - 19 år, antall elever og antall utførte timeverk av undervisningspersonell. Utviklingen i antallet 16 - 19 åringer viste moderat vekst fram til 1985 med stagnasjon og nedgang etter dette. Reduksjonen i elevgrunlaget for grunnskolen, det vil si 6 - 15 åringer som vist i figur 4.1 (grunnskoler) slår altså ut for denne

Figur 4.2. Befolkningsunderlag, elevtall og utførte timeverk i videregående skoler 1980-1990

The graph displays three data series over a ten-year period. The Y-axis represents an index where 1980 is the base year (100). The X-axis shows the years from 1980 to 1990. The 'Timeverk' (solid line) shows a general upward trend, peaking in 1989 before a sharp decline. The 'Elever' (dashed line) also shows an overall increase, with a notable dip in 1987. The 'Personer 16-19 år' (dotted line) shows a much more stable trend, peaking around 1985 and then gradually declining.

År	Timeverk	Elever	Personer 16-19 år
1980	100	100	100
1981	105	105	102
1982	108	110	104
1983	112	115	105
1984	116	120	106
1985	124	124	107
1986	126	120	107
1987	129	118	107
1988	128	122	106
1989	133	133	103
1990	124	124	101

Figur 4.3. Standard og dekningsgrad i videregående skoler 1980-1990

sektoren fra 1985. Antall elever har økt med 31,8 prosent fra 1980 til 1989. Timeverkene utført av undervisningspersonell har vist en sterk og jevn vekst gjennom hele perioden, med unntak for det siste året.

Figur 4.3 viser utviklingen i standard og dekningsgrad for denne sektoren. Standarden, slik vi regner den, er i første del av perioden nærmest konstant, men med en markert økning fra 1984 til 1987. Etter dette faller standarden ned mot gjennomsnittet for første halvdel av perioden, jf. antall elever i figur 4.2.

Slik modellen er formulert kan en tolke økningen i timeverkene fram mot 1984 som etterspørselsdrevet i den forstand at etterspørselen har økt på grunn av befolkningsutviklingen og at "etterspørselspresset" er redusert gjennom økt dekningsgrad. Dette har skjedd samtidig med at produktiviteten har vært bortimot konstant, evt. svakt forbedret. Fra 1984 til 1987 kan sysselsettingsveksten tilskrives en nedgang i produktiviteten, som har gitt økt sysselsetting til tross for redusert etterspørsel. Etter 1987 har redusert standard og befolkning i alderen 16-19 år gitt rom for økt dekningsgrad.

Som tidligere nevnt beskriver ikke modellen hvilke mekanismer som ligger bak utviklingen i standard og dekningsgrad. Modellen og datagrunnlaget kan således ikke skille mellom en rekke ulike forklaringer for utviklingen. Noen slike forklaringer er nevnt i avsnittet om grunnskolen. Et forhold som kommer i tillegg er utviklingen i elevtallet. Fram til 1987 har forholdet mellom antall elever i alderen 16-19 år og 20 år og over vært tilnærmet konstant. Etter 1987 har andelen eldre elever økt. Dette slår ikke ut i dekningsgraden slik vi har målt den. Isolert sett bidrar dette til at standarden for de tre siste årene i figur 4.3 blir noe overvurdert. Videre er det mulig at økningen i standarden ved avtagende dekningsgrad kan sees på som en indikator på at det er stivheter i tilpasningen av sysselsettingen til befolkningsendringer. Som i grunnskolen kan også endret sammensetning av elevmassen påvirke arbeidskraftforbruket. Dette er trolig en viktig faktor i sektoren for

videregående skoler siden sysselsettingsintensiteten varierer kraftig mellom ulike linjer.

4.2.3 Sykehus/sykehjem

Denne delen av modulen bygger på en selvstendig modell for fylkeskommunale helseinstitusjoner som ble utviklet i en tidligere fase av MAKKO-prosjektet. Denne modellen er dokumentert i Naustvoll (1986) og Watne (1989). I denne sektoren er både tjenestene som ytes og klientgruppene mangeartede. I klientmodulen har en funnet det nødvendig å dele sektoren inn i fire undersektorer:

- Somatiske sykehus som omfatter region-, sentral-, lokal- og spesialsykehus, sykestuer, fødehjem og sykehoteller.
- Somatiske sykehjem som omfatter alminnelige somatiske sykehjem og sykehjemsavdelinger i kombinerte institusjoner, samt somatiske spesialsykehjem.
- Psykiatriske institusjoner som omfatter psykiatriske sykehus og klinikker, barne- og ungdomspsykiatriske institusjoner, psykiatriske sykehjem og ettervernshjem mv.
- HVPU som omfatter internatinstitusjoner og daginstitusjoner for psykisk utviklingshemmede.

Da denne modulen ble utformet, tilhørte alle de fire undersektorene fylkeskommunenes ansvarsområde og omfattet mesteparten av institusjonshelsetjenesten. Senere har ansvaret for driften av sykehjemmene og helsevernet for de psykisk utviklingshemmede blitt overført til primærkommunene. Selve ansvarsoverføringen spiller ingen rolle for utformingen av produksjonen i sektoren, men har betydning når utviklingen på budsjettene skal tolkes. Det er imidlertid grunn til å tro at overføringen av ansvaret også påvirker organiseringen av produksjonen og at det har ført til endringer i den tilgjengelige statistikken. Det er rimelig å anta at produktet i denne sektoren er pleie- og behandlingstjenester, men at innholdet i

disse begrepene ikke er felles for undersektorene. Et problem er å fremskaffe tallfestede indikatorer på utviklingen i produksjonen av pleie- og behandlingstjenestene. To vanlige mål er antall behandlede pasienter og antall liggedager. Begge målene har sine svake sider. De er f.eks. mindre egnet til å sammenligne produktiviteten i ulike institusjoner med mindre disse institusjonene er av samme karakter og dekker samme klienttype. De kan imidlertid gi en indikasjon på utviklingen over tid, både på institusjonsnivå og på sektornivå. Det er videre rimelig å anta at utviklingen i antall behandlede pasienter er et bedre mål på utviklingen i produksjonen av behandlingstjenester enn utviklingen i antall liggedager. På den annen side måler nok utviklingen i antall liggedager produksjonen av pleietjenester bedre enn utviklingen i antallet behandlede pasienter. Noe forenklet kan en si at pleietjenestene skal bedre/holde ved like velferden til pasienten ved en spesiell tilstand, og tjenesten avsluttes når pasienten går over i en annen tilstand. F.eks. vil en pasient motta pleietjenester etter en operasjon, men tjenestene avsluttes når pasienten kan karakteriseres som frisk. Tilsvarende skal behandlingstjenestene bedre pasientens velferd ved å endre pasientens tilstand; ved hjelp av en operasjonen skal pasienten bli frisk. Ut fra dette forenklede syn vil antall behandlede pasienter være et lite egnet mål på produksjonen av pleietjenester. Med dette målet vil en institusjon som pleier 10 pasienter 1 dag i løpet av ett år ha like stor produksjon som en institusjon som pleier 10 pasienter hver dag hele året. På den annen side blir produksjonen av behandlinger bedre beskrevet ved antallet behandlede pasienter enn ved den tiden pasientene tilbringer i institusjonen. En forbedring i behandlingsprosessen som reduserer liggetiden gir rom for å behandle flere pasienter. Om en bruker liggedager som produksjonsmål kan en få en situasjon der antall liggedager er uendret, mens produksjonen opplagt har økt.

Skillet mellom behandlings- og pleietjenester kan virke noe kunstig, siden en ofte tenker på pleie som en del av behand-

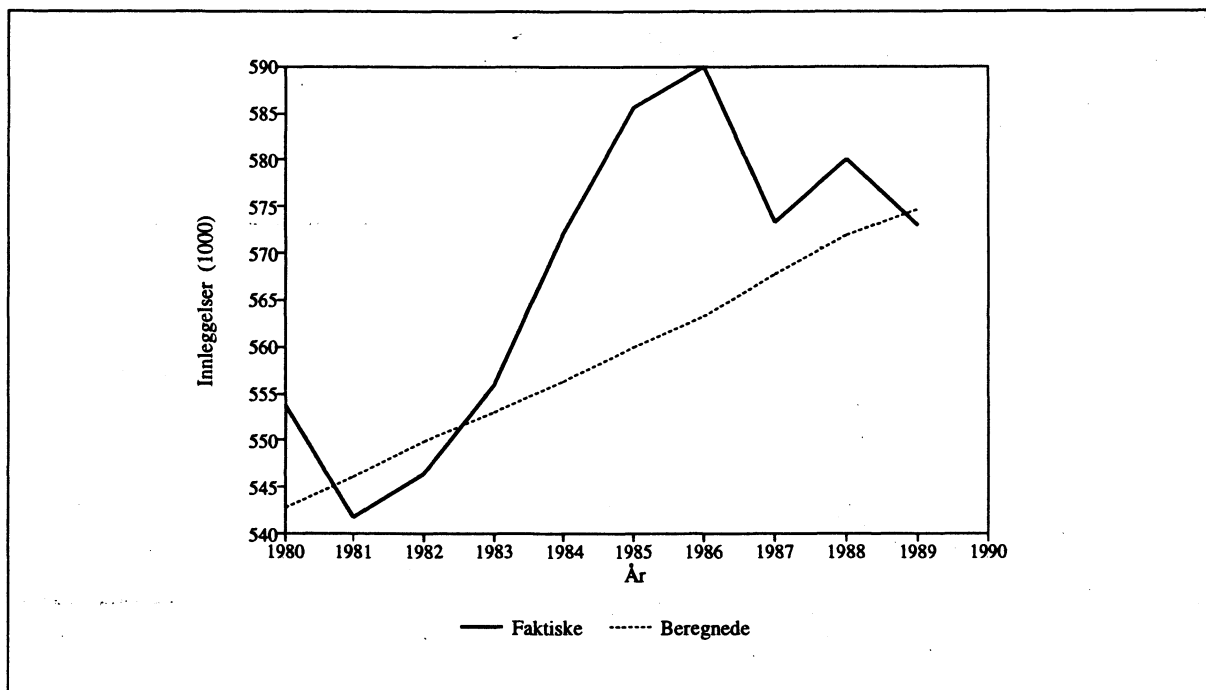
lingen. Innen en institusjon er det problematisk å modellere et slikt skille. Derimot kan institusjonene grupperes etter hvilke tjenester en antar dominerer institusjonenes funksjoner. I modellen er dette skillet gjort mellom delsektorene for sykehus og sykehjem. I denne sammenheng antas det at produksjonen i sykehusene domineres av behandlingstjenester mens produksjonen i sykehjemmene antas å ha størst innslag av pleietjenester. Delsektorene for psykiatriske institusjoner og HVPU er mer summarisk behandlet.

Økt dekningsgrad vil i flere av klientmodulens sektorer kunne tolkes som en økning i samfunnets velferd. Hvis en antar at videregående utdanning er et gode, vil økt dekningsgrad i den videregående skole isolert sett representere en velferdsøkning, og dekningsgraden kan tolkes som en velferdsindikator. Slik vil det ikke nødvendigvis være i denne sektoren, siden velferdsøkningen av å bli lagt inn på sykehus naturligvis er betinget av at en er syk. Dersom dekningsgraden slik vi måler den øker fordi flere personer er blitt syke, kan en neppe si at det representerer en økning i velferden. For å nytte dekningsgraden som en velferdsindikator burde en således justere den for utviklingen i befolkningens helsetilstand. Det er ikke gjort i MAKKO.

SOMATISKE SYKEHUS

I den offisielle statistikken over helseinstitusjoner (NOS: Helseinstitusjoner) er antall behandlede pasienter definert som antall utskrivninger pluss antall pasienter ved utgangen av året. I modellene er antall innleggelser et uttrykk for antall nye behandlede pasienter, og tallene hentes fra statsstatikken over helseinstitusjoner, se f.eks. NOS: Helseinstitusjoner 1988. Antall innleggelser er anvendt for å utnytte informasjonen som foreligger om pasientenes alder og kjønn ved innleggelsene. I Lian (1983) er det utarbeidet statistikk over hvordan innleggelsene på sykehus fordeler seg på kjønnsspesifikke aldersgrupper i 1980. Ved hjelp av disse andelene, tall for totale inn-

Figur 4.4. Innleggelser i sykehus, faktiske og beregnede 1980-1990

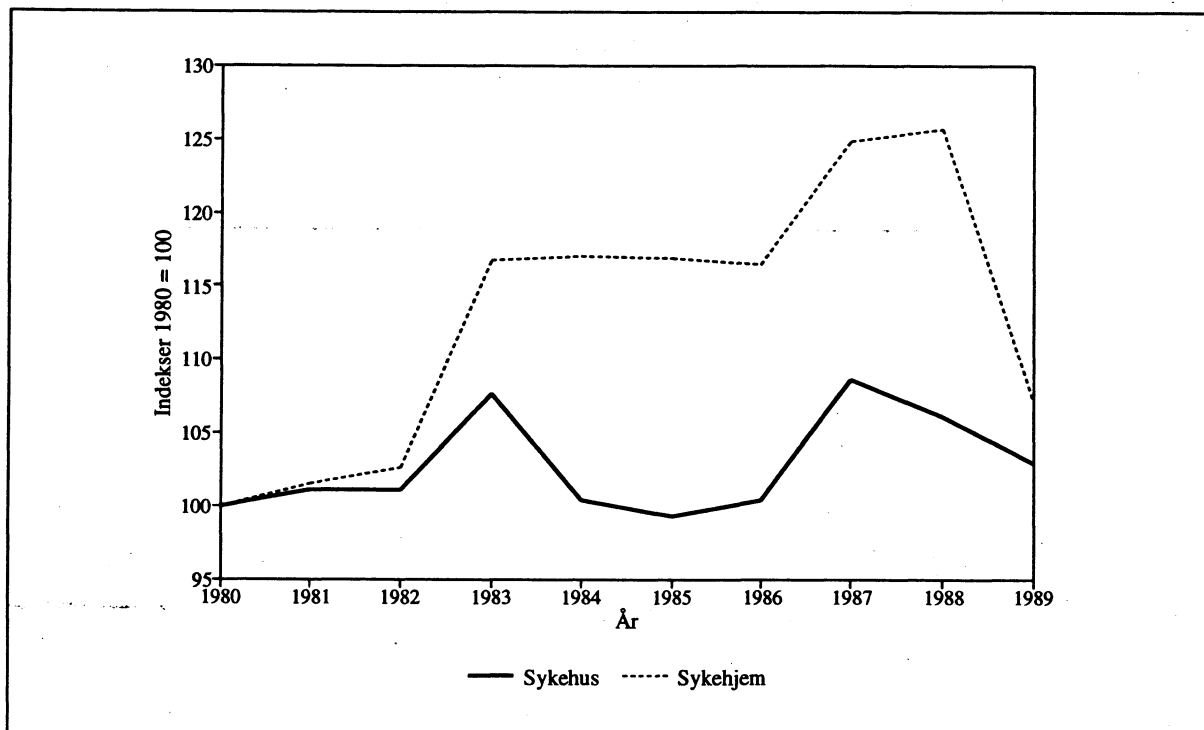
leggelser i sykehus og befolkningstall etter de samme aldersgrupper og kjønn, er det beregnet rater for innleggelser pr. 100 personer etter kjønn og alder, dvs. alders- og kjønnsespesifikke innleggelsesrater, se vedlegg 1. For denne sektoren er det altså ikke definert en bestemt aldersgruppe som mottakere av tjenestene, men regnet ut dekningsgraden for hver aldersgruppe. I tillegg er det tatt med en oppdeling etter kjønn. Befolkningstall etter aldersgrupper og kjønn multiplisert med de alders- og kjønnsespesifikke innleggelsesratene gir totalt antall innleggelser i sektoren. De alders- og kjønnsespesifikke innleggelsesratene har ikke blitt beregnet for hvert år, men en har nyttet tall for 1980. Dette innebærer blant annet at antall innleggelser beregnet i modellen ikke nødvendigvis treffer det faktiske antall innleggelser i årene etter 1980. Forskjellen mellom de faktiske og beregnede innleggelsene er på sitt høyeste 4,7 prosent. Dette er vist i figur 4.4. En tolking av dette er at det er skjedd en økning i gjennomsnittlig dekningsgrad som modellen ikke fanger opp.

I denne delmodellen har en ikke tilfredsstillende opplysninger om antall utførte

timeverk. En benytter derfor opplysninger om antall årsverk definert som summen av antall heltidsansatte tillagt antall deltidsansatte omregnet til heltid. Slike tall for arbeidsinnsatsen er hentet fra statistikken over helseinstitusjoner, men tallene er bearbeidet slik at de ikke omfatter statlige ansatte. Antall plasser i kommunale institusjoner som andel av totalt antall plasser er nyttet som justeringsfaktor. Standard blir i modellen for sykehusene definert som antall årsverk pr. innleggelse. Denne delen av klientmodulen er noe utvidet ved at flere variabler er trukket inn. I sykehussektoren omfatter det antall liggedager og plasser, og noen avledede variabler. Sammenhengene er dokumentert i Naustvoll (1986) og Watne (1989).

Utviklingen i denne sektoren viser en økt produksjon målt ved antall innleggelser fra 1980 til 1986 og svak nedgang etter det. Antall årsverk følger om lag den samme utviklingen, mens antallet liggedager falt betydelig gjennom hele 1980-tallet. Utviklingen i standarden er vist i figur 4.5.

Figur 4.5 Standard i sykehus og sykehjem 1980-1989

SYKEHJEM

I tråd med det som er nevnt over nyttes antall liggedager som mål på volumet av tjenesteproduksjonen i delsektoren som omfatter somatiske sykehjem. Dataene hentes fra statistikken for helseinstitusjoner. Ved hjelp av tall fra Lian (1983) er det utarbeidet alders- og kjønnsfordelte liggedagsrater for denne sektoren, se vedlegg 1. Tall for befolkningen fordelt etter alder og kjønn multiplisert med liggedagsratene gir totalt antall liggedager. I beregningene av antall liggedager inngår det en justeringsfaktor som sørger for at det modellberegnete tallet for liggedager treffer det faktiske tallet for liggedager i siste regnskapsår. En slik justering er nødvendig blant annet fordi liggedagsratene holdes konstante. Antall liggedager, beleggsprosenten og antall dager i året gir etterspørselen etter antall plasser i sykehjemmene. Beleggsprosenten er definert som antall liggedager pr. sykeseng dividert med antall dager i året og multiplisert med 100, dvs. det prosentvise forholdet mellom antall faktiske liggedager og antall mulige liggedager (antall plasser

multiplisert med antall dager i året). Beleggsprosenten har holdt seg nær konstant (og lik 98) i alle regnskapsårene, og blir i modellen satt lik verdien i basisåret. I denne delen av modulen defineres standard som forholdet mellom antall årsverk og antall plasser i sykehjem. Utviklingen er vist i figur 4.5. Antall årsverk er definert som summen av heltidsansatte og deltidsansatte omregnet til heltid.

Tall for totalt antall liggedager, plasser og årsverk er hentet fra statistikken for helseinstitusjoner. Tallene er korrigert slik at statlige institusjoner ikke er regnet med. Fra 1989 er de somatiske sykehjemmene, inkludert sykehjemsavdelingene i kombinerte institusjoner ikke tatt med i statistikken for somatiske institusjoner, men tallene er presentert i sosialstatistikken (se NOS: Sosialstatistikk 1989). Tallene er imidlertid ikke sammenlignbare over tid slik at det oppstår et brudd i tidsserien i 1989. Tallene viser en vekst i antall senger i sykehjemmene gjennom hele 1980-tallet. Årsverksinnsatsen har imidlertid vokst raskere, slik at standarden har økt.

PSYKIATRISKE INSTITUSJONER OG HVPU

Disse to delsektorene er behandlet på en enklere måte enn de to som er nevnt over. Standard er definert som antall årsverk pr. plass og produksjonen er målt ved antall plasser. I disse sektorene inngår ikke dekningsgrad som en egen variabel, slik at antallet senger anslås direkte av modellbrukeren. Tallmaterialet for disse sektorene er hentet fra NOS: Helseinstitusjoner.

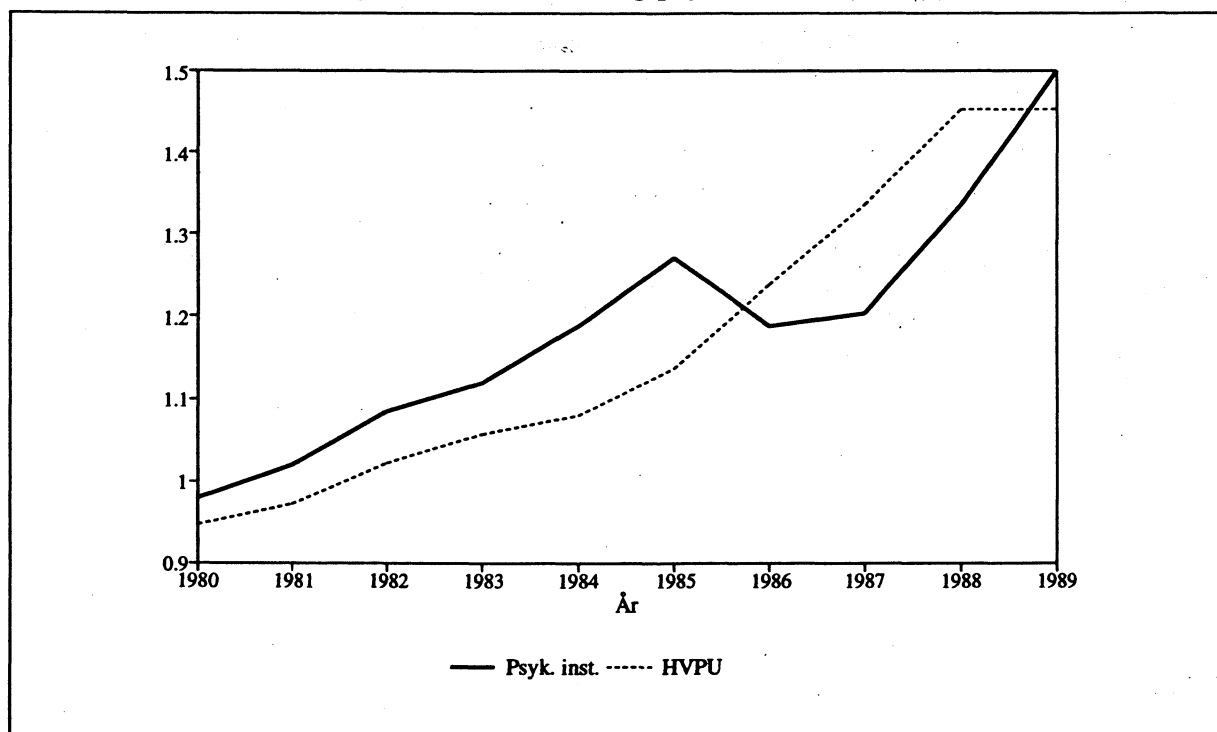
I de psykiatriske institusjonene har antallet plasser blitt redusert med vel 3 600 siden 1980 til 7 253 senger i 1989. Antall årsverk økte noe fram til 1985 og ble så redusert til 10 878 i 1989, nesten 200 årsverk mer enn i 1980. Standarden har økt også i denne sektoren.

I HVPU-sektoren var det bare små endringer i tallet på plasser fram til 1984. Etter dette har antallet plasser falt med om lag 900, til 10 108 i 1989. Antall årsverk har økt jevnt gjennom hele 1980-tallet, slik at standarden i HVPU-sektoren også økte, se figur 4.6.

4.2.4 Sektor for barn og ungdom

En barnehage er i lov om barnehager av 6. juni 1975 definert som en godkjent pedagogisk tilrettelagt virksomhet på dagtid for barn under opplæringspliktig alder. Barn i alderen 0-6 år utgjør den mulige mengden av klienter. Antall barn i barnehagen som produktmål kan imidlertid være misvisende fordi barnas oppholdstid i barnehagene varierer mye og øker i gjennomsnitt med alderen. Unge barn oppholder seg i gjennomsnitt kortere tid i barnehagene enn eldre barn. Dersom den gjennomsnittlige oppholdstiden øker er det rimelig å anta at produksjonen også øker selv om antall barn er uendret. Et bedre mål kan derfor være den samlede tiden barna oppholder seg i barnehagene. La en "barnetime" være definert som en time et barn oppholder seg i barnehage, slik at summen av antall barnetimer uttrykker den samlede tiden barna oppholder seg i barnehagen. Dekningsgraden blir så definert som antall barnetimer pr. uke dividert med det timetallet en får om alle barn oppholder seg 41 timer i bar-

Figur 4.6. Årsverk pr. seng i HVPU-sektoren og psykiatriske institusjoner 1980-1989

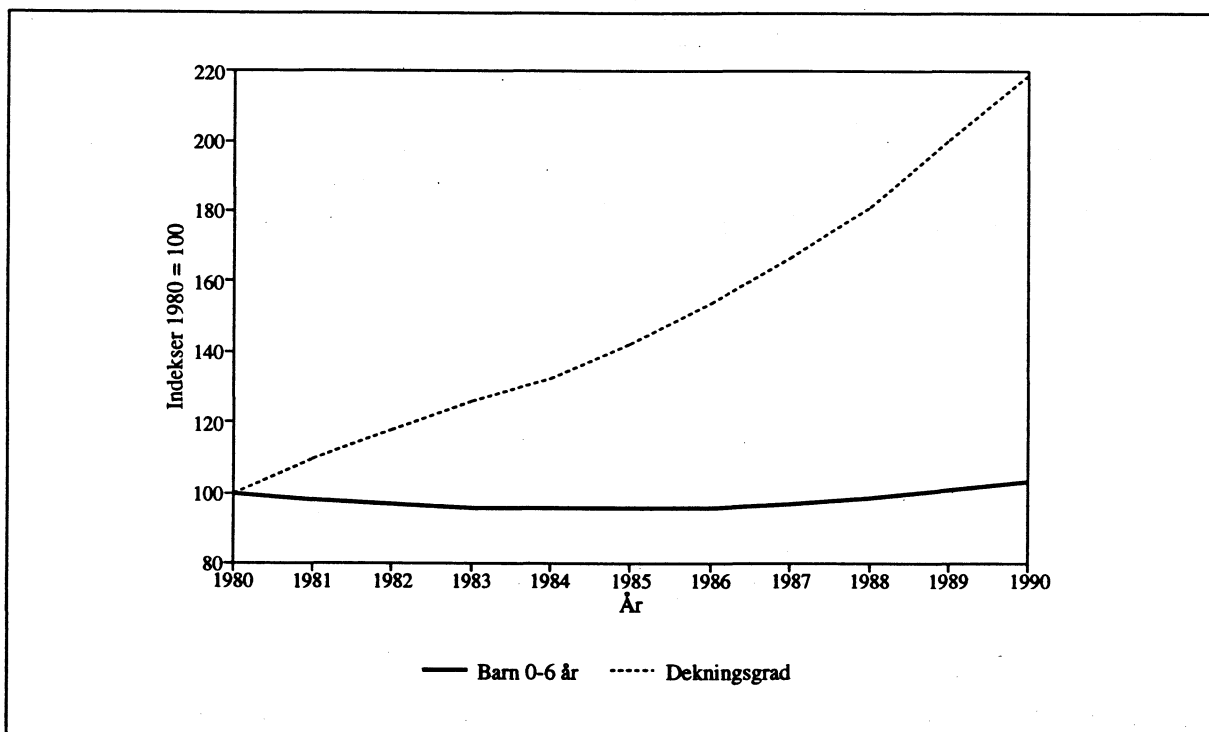

nehagen pr. uke. Denne måten å definere dekningsgrad på gir en lav dekningsgrad i forhold til om dekningsgraden ble definert som andelen barn i barnehager fordi de yngste barna oppholder seg relativt kort tid i barnehagene. I NOS: Barnehager og fritidshjem gis det opplysninger om barns oppholdstid i barnehagene. Dette refererer seg til den avtalte oppholdstiden pr. uke, og ikke til faktisk oppholdstid. I de statlige forskriftene til drift av barnehage er det blant annet fastsatt rammer for forholdet mellom antall ansatte og antall barn. Spesielt er det slik at antall ansatte pr. barn skal være større når barna er under 3 år enn når de er eldre. Virkningen på antall timeverk av økt antall barnetimer er derfor klart påvirket av om barnetimerne er for barn under eller over tre år. Om en måler standarden som antall årsverk pr. barnetime, vil en vridning i barnas aldersfordeling påvirke standarden selv om antall barnetimer er konstant og bemanningsnormene overholdes. I modellen har vi forsøkt å korrigere for dette forholdet ved å lage et produktbegrep som gjør produksjonen av barnehage

tjenester for barn over og under tre år sammenlignbare. La en barnetimeekvivalent være lik en barnetime for barn i alderen 3-6 år, og la en barnetime for barn i alderen 0-3 år utgjøre to barnetimeekvivalenter. La så standard i barnehagesektoren være definert som antall årsverk pr. barnetimeekvivalent. Da vil en endret aldersfordeling blant barna påvirke antallet barnetimeekvivalenter slik at standarden endres for konstant antall barnetimer og sysselsetting. En slik definisjon av standard er lagt til grunn i denne delen av klientmodulen.

Antall barn i alderen 0-6 år falt med om lag 20000 fra 1980 til 1985. Deretter økte antallet med om lag 25 000 til om lag 385000 i 1990. Gjennom hele 10-året har dekningsgraden økt, og økningen har vært noe sterkere i perioden med vekst i klientgrunnlaget. Den økte dekningsgraden reflekterer en klar politisk målsetting, som blant annet i Regjeringens forslag til statsbudsjett for 1992 formuleres slik: "Det er Regjeringens mål at alle som ønsker barnehageplass skal få det før år 2000." (Vedlegg til St.prop.nr 1 for 1991-92 av Barne- og

Figur 4.7. Barnetall og dekningsgrad i barnehager 1980-1990

Tabell 4.2 Antall ansatte og antall barn i barnehagene

År	Antall ansatte	Antall barn i barnehager	Barn pr. ansatt	Antall årsverk barneekvivalent	Årsverk pr. barneekvivalent
1980	16866	78189	4,64
1981	18115	82933	4,58
1982	19343	86315	4,46
1983	20662	89897	4,35
1984	21791	94443	4,33
1985	23593	98454	4,17	16205	0,186
1986	25578	104302	4,08	18152	0,192
1987	27911	110981	3,98	21026	0,202
1988	30604	118852	3,88	23338	0,202
1989	33075	128237	3,88	25250	0,192
1990	35891	139350	3,88	27578	0,186

familiedepartementet). Antall barn i barnehagene var i 1990 139 350 barn, mot 78 187 i 1980. Samtidig med økningen i antallet plasser, har sysselsettingen i sektoren økt fra 16 866 i 1980 til 35891 i 1990. Det er imidlertid et stort innslag av deltidsarbeid i sektoren, slik at utviklingen i årsverkene kan ha vært noe annerledes. Statistikken (NOS) gir imidlertid kun tall tilbake til 1985, og viser en økning i årsverkene fra 16 205 i 1985 til 27 578 i 1990. Regnet pr. barnetimeekvivalent gir dette en økt standard fram til 1987/1988, og deretter en nedgang til samme nivå som i 1985. Se tabell 4.2. Arbeidstidsforkortelsen i 1987 bidrar til at antall timeverk utført av personell i barnehagene vokser mindre enn årsverkene. Vi har imidlertid ikke pålitelige opplysninger om antallet utførte timeverk.

Også for denne sektoren vil sammensetningen av barna påvirke arbeidskraftforbruket, f.eks vil det være avhengig av andelen funksjonshemmede barn. En økning i andelen funksjonshemmede barn vil slå ut i økt standard siden disse barna har krav på høyere bemanning. Andelen av funksjonshemmede barn i barnehagene har avtatt gjennom 1980-årene selv om det har vært en økning i antallet. Isolert sett trekker dette i retning av redusert standard.

4.2.5 Eldreomsorg

Produksjonen av omsorgstjenester for eldre utføres av både private og offentlige aktører. Innen offentlig forvaltning står kommuneforvaltningen for hoveddelen av produksjonen, mens staten bidrar med finansiering av produksjonen og overføringer til de eldre i form av f.eks. pensjoner. Omsorgstjenestene i kommunene omfatter økonomisk sosialhjelp, praktisk hjelp i hjemmene, plasser i institusjoner eller spesielle boliger, spesielle tiltak rettet mot barn og ungdom, tiltak for rusmiddelmissbrukere og andre tjenester. I klientmodulen har vi skilt ut de tjenestene som er særlig rettet mot spesielle aldersgrupper. Tjenestene er likevel såpass ulike at vi også her har vært nødt til å dele inn i flere undersektorer. I den nåværende utgaven av modulen er sektoren for eldreomsorg delt inn i følgende undersektorer:

1. aldershjem
2. aldershjemsavdelinger i kombinerte alders- og sykehjem
3. aldersboliger (inkl. trygdeboliger og boliger med heldøgnservice)
4. hjemmesykepleie
5. hjemmehjelp og husmorvikarer.

I mange definisjoner av eldreomsorg inklu-

deres også sykehjemmene, men dette er altså ikke tilfelle her. Dette har tildels en historisk forklaring knyttet til at disse tidligere var fylkeskommunenes ansvar. Det er ikke alltid opplagt om en tjeneste bør falle inn under omsorgstjenester eller helsetjenester. I regnskapsstatistikken har hjemmesykepleien de fleste årene sortert under helsetjenester, mens det ofte regnes som en del av eldreomsorgen. I forhold til eldreomsorgssektoren i budsjettmodellen er denne sektoren i klientmodulen utvidet ved at hjemmesykeleie, hjemmehjelp og husmorvikarer er medregnet.

For denne sektoren finnes det ikke en bestemt aldersgruppe som er mottakere av tjenestene, men brukerne er fordelt etter aldersgrupper innen hver delsektor. For de tre første delsektorene er befolkningen derfor delt opp i 5 aldersgrupper;

- gruppe 1: 16-66 år
- gruppe 2: 67-79 år
- gruppe 3: 80-84 år
- gruppe 4: 85-89 år
- gruppe 5: 90 år og over.

I tillegg er det en gruppe som ivaretar pasienter som i statistikken ikke har oppført alder. For delsektorene hjemmesykepleie og hjemmehjelp/husmorvikarer er aldersgruppeinndelingen slik:

- gruppe 1: 0-15 år
- gruppe 2: 16-66 år
- gruppe 3: 67-79 år
- gruppe 4: 80 år og over.

I statistikken (NOS: Sosialstatistikk og RAPPORTER: Kommunehelsetjenesten) er alle klientene fordelt etter alder, dvs ingen er oppført med uoppgitt alder. Her er det altså ikke nødvendig å ha klienter med uoppgitt alder. For hver aldersgruppe i delsektorene beregnes klientene som andel av tilsvarende befolkningsgruppe; altså dekningsgraden. For denne sektoren blir det dermed beregnet 26 dekningsgrader. Denne aldersgrupperingen er valgt ut fra den inndelingen som ligger til grunn i primærstatistikken. Dette gjør det enkelt å oppdate-

re modulen når de nye tallene foreligger.

I delsektorene for hjemmehjelp og husmorvikarer gir ikke primærstatistikken opplysninger om personene som mottar tjenestene, men om hjemmene. Blant uføre i alderen 18-66 år bor om lag 50 prosent i flerpersonghusholdninger, mens det tilsvarende tallet er 28 for alderspensjonister. I modellen har vi antatt at det bare er en klient pr. hjem. Vi risikerer da å underestimere antall klienter, men det vil ikke å bety mye dersom forholdstallet mellom antall klienter og hjem er konstant.

Arbeidskraftregnskapet er heller ikke for denne sektoren detaljert nok til å gi opplysninger om bruken av arbeidskraft. I klientstatistikken er det imidlertid opplysninger om antall årsverk i institusjonene, mens antall timeverk framkommer for hjemmesykepleien og hjemmehjelp/husmorvikarene. Antall timeverk/årsverk er ikke fordelt etter klientens alder, et problem også i sykehus/sykehjemssektoren. Standarden er definert som antall årsverk eller timeverk pr. klient i hver sektor, der klientene er summert over aldersgruppene. Dersom innsatsen av arbeidskraft pr. klient varierer med klientenes alder, vil det ikke bli tatt hensyn til i standarden slik dette begrepet er definert i modellen. Antall årsverk i de kombinerte alders- og sykehjemmene er i primærstatistikken ikke fordelt mellom de to avdelingene. Dette må en ta hensyn til slik at en ikke dobbeltregner sysselsettingen i disse institusjonene når en ser sykehjemmene og aldershjemmene under ett.

5. Noen makroøkonomiske analyser

Klientmodulen har vært nyttet i flere sammenhenger til å framskrive sysselsettingen og vareinnsatsen i kommuneforvaltningen. Slike framskrivninger må baseres på antagelser om utviklingen i befolkningens størrelse og sammensetning, standarder og dekningsgrader. I tillegg må en gjøre forutsetninger om hvordan de deler av kommunenøkonomien som ikke er dekket av klient-

modulen utvikler seg. Anslag for befolkningsutviklingen hentes direkte fra SSBs offisielle befolkningsframskrivninger. Anslagene for standard og dekningsgrad er mer problematiske. For noen av sektorene (sektor 4 og 5) har vi lite informasjon om utviklingen i standard og dekningsgrad, og datamaterialet gir enda mindre grunnlag for å kunne slå fast hvilke mekanismer det er som ligger bak utviklingen i standard og dekningsgrad. Ettersom standarder og dekningsgrader neppe er klare politiske handlingsvariabler, fører dette til at det er vanskelig å komme med kvalifiserte anslag på utviklingen i standarder og dekningsgrader i framskrivningsperioden. To alternativer skiller seg imidlertid naturlig ut, ikke fordi de er mest sannsynlige, men fordi de gir gode illustrasjoner av utviklingen i den kommunale økonomien. Det ene alternativet er å anta konstante standarder og dekningsgrader. Framskrivningen vil under dette alternativet vise den hvordan befolkningsutviklingen isolert sett vil påvirke den kommunale ressursbruk. Det andre alternativet er å la standarder og dekningsgrader vokse med samme takt som i den perioden vi har tall for. Det kan oppfattes som en illustrasjon på effektene av en "uforandret politikk". Med bakgrunn i regnskapstall for driftsutgiftene målt i faste priser pr. innbygger i den relevante aldersgruppen (se tabeller i tabellvedlegget) kan en få et inntrykk av hvordan sysselsettingsveksten har blitt påvirket av endringer i standard og dekningsgrad. Denne tilnærmingen tar imidlertid ikke hensyn til endringer i alderssammensetningen innen de enkelte aldersgruppene.

5.1 Dekomponering av den historiske utviklingen

Klientmodulen kan nyttes til å gi et mer presist bilde av hvordan utviklingen i produktet av standard og dekningsgrad, PSC, har påvirket sysselsettingen i de fem kommunale sektorene, altså den endringen som ikke skyldes befolkningsutviklingen. For sektorene 1, 2 og 3 har en data for den

faktiske utviklingen i sysselsettingen. For sektorene 4 og 5 må en ta utgangspunkt i regnskapstallene (lønnskostnader) fra budsjettmodellen i faste priser for å si noe om hvordan den faktiske veksten i timeverkene har vært. Ved å simulere klientmodulen med standarder og dekningsgrader fra 1989 sammen med et befolkningsgrunnlag fra 1980, vil en få et nivå på sysselsettingen (i 1989) som bare skyldes utviklingen i standarder og dekningsgrader fra 1980 til 1989. Med symbolene fra kapittel 4.1 kan en uttrykke dette som

$$L_{1989}^{\text{sim}} = FM_{1980} \cdot PSC_{1989}$$

der L_{1989}^{sim} uttrykker den beregnede sysselsettingen i 1989 dersom befolkningsgrunnlaget er som i 1980. Ut fra dette kan en så regne seg fram til den veksten i sysselsettingen i hver sektor som kan tilskrives utviklingen i standard og dekningsgrad. Resultatet fra en slik beregning er gitt i tabell 5.1.

Forskjellen mellom de to kolonnene skyldes altså endringer i befolkningens størrelse og sammensetning. I grunnskolesektoren ser en at økningen i standarden skulle tilsi en vekst i sysselsettingen på om lag 35 prosent. Nedgangen i elevgrunnlaget har trukket i motsatt retning, slik at den faktiske veksten er rundt 20 prosent. Også i sektorene for videregående skoler og sykehus/sykehjem ser en at det har skjedd en betydelig økning i sysselsettingen som følge av økt dekningsgrad eller standardheving. I disse sektorene trekker imidlertid den demografiske effekten i samme retning, slik at den realiserte sysselsettingsveksten er større enn endringene i standard og dekningsgrad skulle tilsi. Effekten av befolkningsutviklingen er imidlertid mindre enn virkningene av standard og dekningsgrad. I sektoren for barn og ungdom ser en at nesten hele sysselsettingsveksten kan forklares med økningen i PSC. Som tidligere nevnt ser det imidlertid ut som om standarden i 1989 ikke er vesentlig annerledes enn i 1985, slik at det er økt dekningsgrad som er forklaringsfaktoren. Befolkningsutviklingen har betydd lite i denne perioden. Utviklingen i sektoren for eldre-

Tabell 5.1 Beregning av veksten i kommunal sysselsetting for en konstant 1980-befolkning sammenlignet med den faktiske veksten. Prosent.

Sektor	Faktisk vekst	1980-befolkning
Grunnskole	7,8	31,3
Videregående skole	29,9	20,0
Sykehus/sykehjem	14,4	2,9
Barn og ungdom*	117,6	122,3
Eldreomsorg*	97,1	69,3

* Den faktiske sysselsettingsveksten i denne sektoren er beregnet på bakgrunn av kommunale regnskapstall.

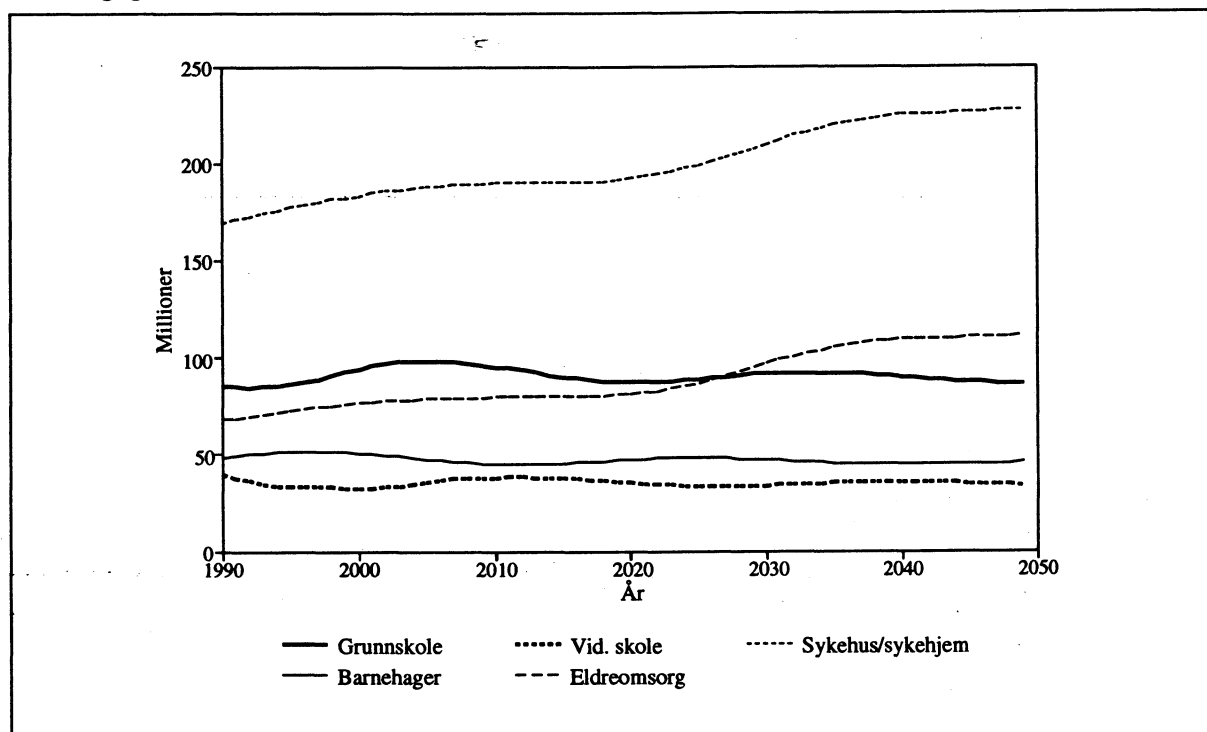
omsorg ligner utviklingen i sektoren for sykehus/sykehjem i den forstand at både økt PSC og de demografiske faktorene trekker i samme retning. Imidlertid tyder tallene på at befolkningsutviklingen er den dominerende forklaringsfaktoren i denne sektoren. Ut fra disse beregningene kan det se ut som om standard og dekningsgrad endrer seg mindre i sektorer med voksende befolkningsgrunnlag relativt til sektorer med avtakende befolkningsgrunnlag.

5.2 Framskrivninger av kommunal sysselsetting

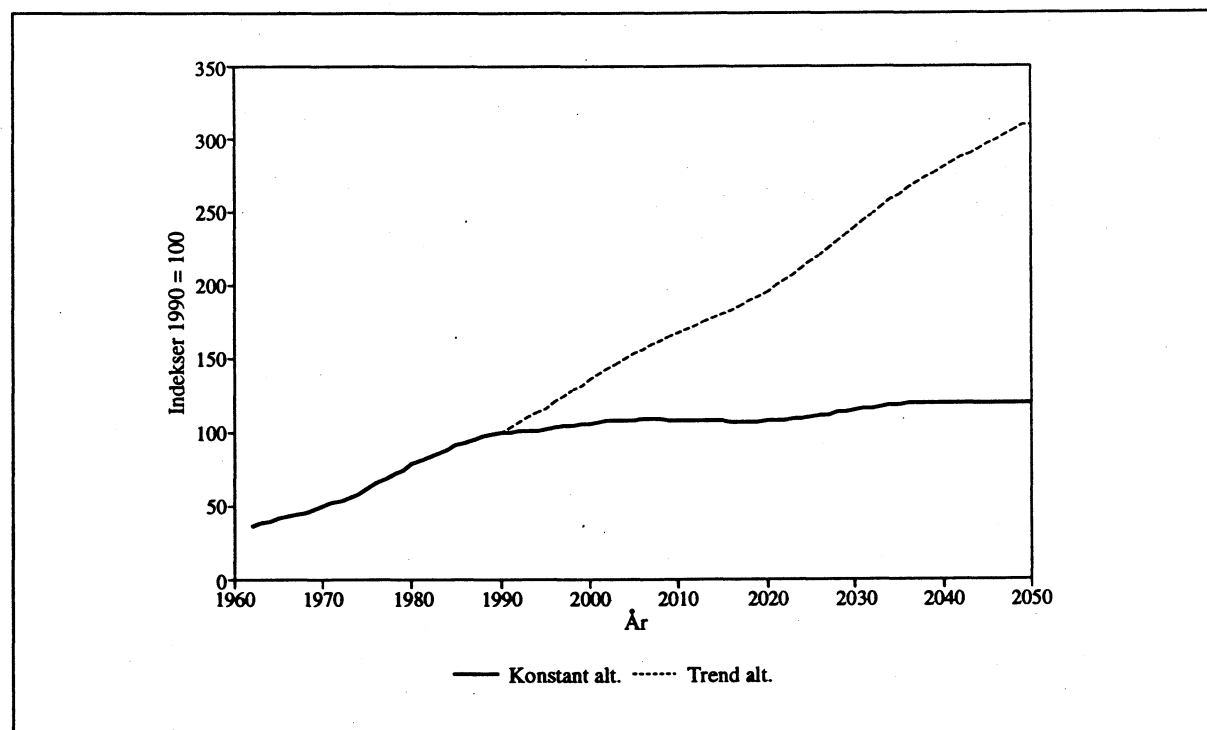
Klientmodulen i MAKKO har blitt brukt til framskrivninger av kommunal sysselsetting i flere sammenhenger. I de fleste beregningene har en lagt til grunn at standard og dekningsgrad holdes konstant i framskrivningsperioden, eller at produktet av standard og dekningsgrad (PSC) følger en trend. Disse to alternativene betegnes henholdsvis konstantalternativet og trendalternativet, og har blitt brukt sammen med ulike framskrivninger av befolkningens størrelse og sammensetning. I figurene 5.1 ser en hvordan timeverken varierer i de enkelte sektorer under konstantalternativet, mens figur 5.2 viser utviklingen i timeverken for hele kommuneforvaltningen under begge alternativene for standarder og dekningsgrader sammen med den historiske utviklingen.

En konklusjon en kan trekke av disse figurene er at dersom en kan holde konstant standard og dekningsgrad i alle sektorene, vil ikke befolkningsutviklingen føre til kraftige utslag i totalt antall kommunale timeverk. Det er ikke så overraskende ut fra utviklingen i det totale folketallet som bare viser en svak vekst, men heller ikke endringer i alderssammensetningen slår så sterkt ut for kommuneforvaltningens samlede sysselsetting. Årsaken er at endringer i sysselsettingen i de ulike sektorene motvirker hverandre. En økning i antallet eldre personer trekker opp sysselsettingen i eldreomsorgen og i sykehus/sykehjemssektoren. Det er gruppen av de eldste av de eldre som vokser, og disse har også de høyeste bruksratene for kommunale tjenester. Antallet eldre i alderen 67-79 år avtar noe, men ikke nok til fullt ut å motvirke veksten i gruppen eldre over 80 år. Elevtallet i grunnskolen anslås her til å flate ut i begynnelsen av 1990-årene, og vil øke svakt fram mot 2005. Etter dette starter nok en periode med fallende elevtall. Sysselsettingen i grunnskolen følger naturlig nok samme mønster. Veksten i eldreomsorgen og sykehus/sykehjemssektoren motvirkes først og fremst av en nedgang i sysselsettingen i de videregående skolene. Det er det fallende elevtallet fra grunnskolen i 1980-årene som gir en nedgang i befolkningsgrunnlaget til de videregående skolene. Denne reduksjonen i sysselsettingen flater ut mot år 2000.

Figur 5.1. Framskrivning av timeverk i kommunale sektorer. Konstant standard og dekningsgrad

Figur 5.2. Framskrivning av timeverk i kommuneforvaltningen samlet. Konstante og trendutvikling i standard og dekningsgrad

Ved årtusenskiftet vil i følge befolkningsframskrivningene antall barn (0-6 år) reduseres, slik at timeverkene i barnehagene kan reduseres. Denne utviklingen sammen med utviklingen i grunnskolen "avløser" timeverksreduksjonen i de videregående skolene og motvirker således effektene av økt innsats for de eldre på det totale sysselsettings-tallet i kommuneforvaltningen.

En beregning basert på trendutviklingen for standard og dekningsgrad gir en ganske annen bane for utførte timeverk i kommuneforvaltningen. Trendalternativet gir en kraftig vekst i timeverkene, men veksttakt- en sammenfaller med den veksten som er observert de siste 25 årene. Mot slutten av framskrivningsperioden blir imidlertid nivået på kommunale timeverk meget høyt, med en tredobling av timeverkene fra 1990 til 2050. Selv om den totale sysselsettingen også øker, vil kommuneforvaltningen i dette framskrivningsalternativet likevel legge beslag på en dramatisk stor andel av de tilgjengelige ressursene mot slutten av framskrivningene.

5.3 Makroøkonomiske beregninger

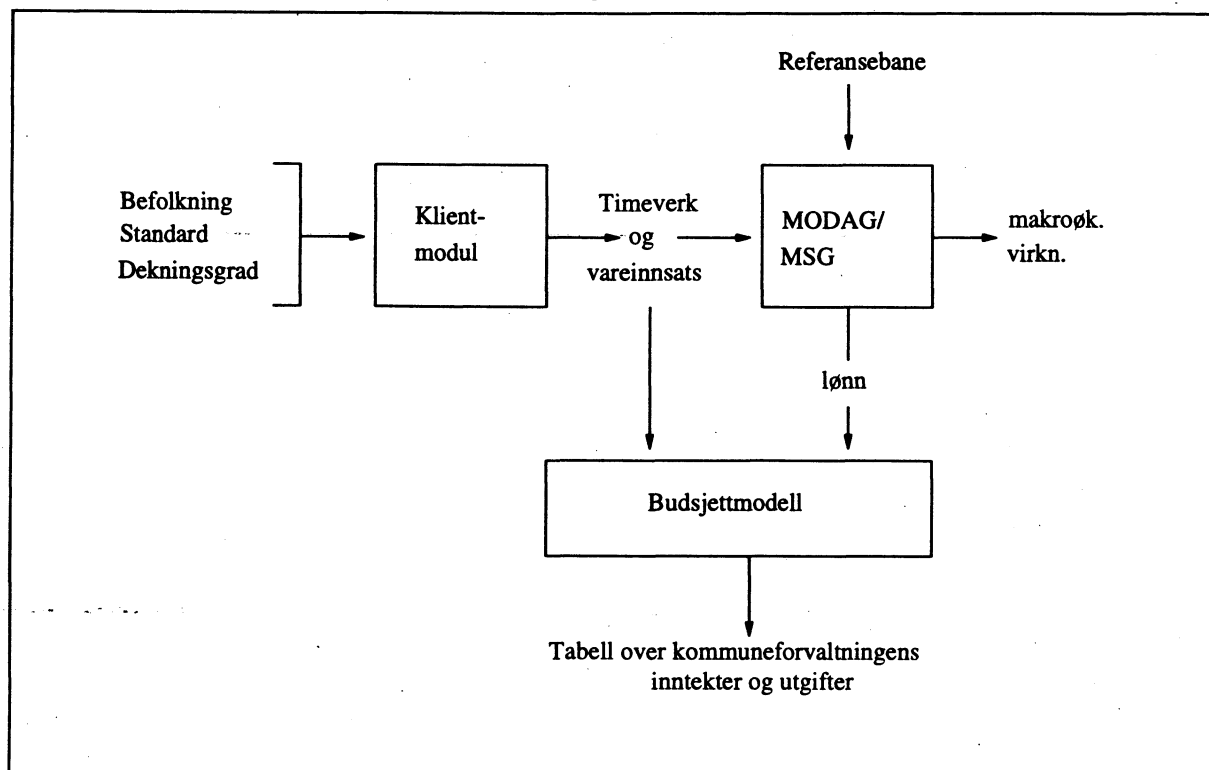
Resultatene fra klientmodulen kan nyttes i makroøkonomiske analyser som input til modellen MODAG eller MSG. I MODAG og MSG er produksjonen i offentlig forvaltning så godt som eksogent gitt, og har de samme eksogene variabler. Offentlig forvaltning følger definisjonene i nasjonalregnskapet og henter også sine data derfra. I MODAG og MSG er offentlig forvaltning inndelt i produksjonssektorene statsforvaltningen og kommuneforvaltningen, som igjen er oppdelt i undervisning og forskning, helse- og sosialtjenester m.v. og annen tjenesteproduksjon. Under statsforvaltningen kommer dessuten forsvaret, slik at modellene i alt har 7 sektorer for offentlig forvaltning. I modellene gis det eksogene anslag for utviklingen i utførte timeverk, vareinnsats og bruttorealinvesteringer i hver undersektor. Modellen regner ut bl.a. tilsvarende priser og verditall, statlig og kommunalt sektor. Modellen regner ut bl.a.

tilsvarende konsum, produksjon, gebyrer etc. I MODAG er overføringer mellom offentlig og privat sektor i betydelig grad endogenisert.

MAKKO kan koples til MODAG eller MSG ved at MAKKO gir anslag på sysselsetting og vareinnsats i de kommunale sektorene i MODAG/MSG, ut fra anslag på standard, dekningsgrad og befolkningsutviklingen. MODAG/MSG regner så ut priser og verditall som kan brukes i budsjettmodellen i MAKKO. Ved å kople modellene kan en utnytte disse forholdene til å lage konsistente og bedre baner for utviklingen i kommuneøkonomien. I praksis kan dette foregå ved å gi anslag for utviklingen i befolkning, standard og dekningsgrad i klientmodulen og dermed beregne faktorbruken i hver av sektorene. Ved å aggregere over sektorene til MODAG/MSG nivå, kan en erstatte anslagene på timeverk og vareinnsats (for kommunesektorene) i makromodellenes referansebaner. MODAG/MSG vil da beregne makroøkonomiske baner, herunder baner for lønnskostnadsutviklingen. Banene for lønnskostnadene føres så tilbake til klientmodulen, som så beregner utgiftstall. Aggregeringen fra MAKKO til MODAG/MSG er imidlertid ikke helt uproblematiske. For MODAG-sektor 93K nyttes summen av MAKKO-sektorene 1 og 2 som indikator, mens for MODAG-sektor 94K nyttes summen av MAKKO-sektorene 3, 4 og 5 som indikator for utviklingen. I begge modellene kreves det også en rekke eksogene anslag på andre variabler. Bruken av systemet er skissert i figur 5.3.

Modellsystemet er ikke koplet sammen med programmer. Budsjettmodellen og klientmodulen må kjøres hver for seg, og overføringen av data skjer manuelt, dvs. uten bruk av programerte rutiner. Så langt er det lagt liten vekt på utformingen av brukergrensesnittet ved programmeringen av klientmodulen, og det mangler rutiner for uttak av tabeller i tråd med budsjettmodellens tabellpakker.

Figur 5.3. Sammenheng mellom MAKKO og MODAG/MSG

5.4 Makroøkonomiske virkninger av et skift i standarder og dekningsgrader - en MODAG beregning

De første publiserte beregningene på Klientmodulen ble presentert på et nordisk seminar om prognoser, se Aamdal (1991) og Aamdal og Ljones (1990). Det ble her laget to framskrivninger av kommunal sysselsetting basert på henholdsvis konstantalternativet og trendalternativet, og en befolkningsframskrivning som betegnes K187 lå til grunn i begge framskrivningene. Denne befolkningsframskrivningen legger til grunn en innvandring på 5000 personer i året og en fruktbarhet på 1.7. En grei oversikt over denne befolkningsframskrivningen er gitt i Texmon og Østby (1991). Klientmodulen framskriver timeverkene i kommuneforvaltningen på basis av nevnte alternativer til 2015.

Framskrivningene av befolkningen baseres blant annet på anslag for fruktbarhet, innvandring (netto) og dødelighet. Anslagene for fruktbarheten regnes som atskillig mer usikre enn anslagene for dødelighet.

Av det følger det at framskrivningene av de unge årsklassene er mer usikre enn framskrivningene av de eldre årsklassene. Dette får igjen konsekvenser for de baner som klientmodulen beregner ved at framskrivningene av sysselsettingen i sektoren for barn og ungdom blir mer usikker (betinget på standard og dekningsgrad) enn framskrivningene av eldreomsorgen, og at usikkerheten ikke nødvendigvis trekker i samme retning. Dersom fruktbarheten blir høyere enn anslått, vil det slå ut i sysselsettingen i sektorene for barn og ungdom og grunnskolene (og etterhvert i de videregående skolene) mens sykehus/sykehjemssektoren og eldreomsorgen i liten grad blir berørt.

Konklusjonen en trakk av disse beregningene var at om befolkningen utvikler seg slik som forutsatt i befolkningsframskrivningen K187, så er det utviklingen i standarder og dekningsgrader som betyr mest for hvilke ressurser kommunene vil legge beslag på. En viktig grunn er at utviklingen i de ulike aldersgruppene fører til at sysselsettingsutviklingen i de ulike sektorene i

stor grad opphever hverandre. Beregningene viser det enkle faktum at dekningsgrad og standard formulert på denne enkle måten ikke har vært konstante det siste tiåret, men tvert imot har vært den største drivkraften bak den økte kommunale ressursbruken. Videre vil beregninger basert på konstant standard og dekningsgrad neppe gi den mest sannsynlige utviklingen i framtidige utgifter for den kommunale forvaltning.

Framskrivningene av ressursinnsatsen i kommuneforvaltningen ble nyttet som input i makromodellen MODAG, hvor den kommunale ressursbruk i hovedsak behandles som eksogene variabler. Et av formålene med simuleringene på MAKKO er å undersøke hvordan ulike forutsetninger om standard og dekningsgrad vil påvirke makroøkonomiske størrelser som bruttonasjonalprodukt, privat konsum, lønninger og priser ol. MODAG er en kryssløpsbasert flersktormodell beregnet til bruk for makroøkonomisk planlegging og analyse på kort og mellomlang sikt. Ved siden av kryssløpskjernen og definisjonssammenhenger fra nasjonalregnskapet, inneholder modellen økonometriske relasjoner for priser, lønninger, privat konsum og investeringer, eksport, importandeler og tilbud av arbeidskraft. Blant de eksogene variablene i modellen finner en sysselsetting og vareinnsats i kommunesektoren. Koplingen av modellene foregår ved at de to banene (konstantalternativet og trendalternativet) for sysselsetting og vareinnsats i kommunesektoren som følger av MAKKO-simuleringene, er brukt som input i MODAG. Modellen MODAG er nærmere dokumentert i Cappelen og Longva (1987), Stølen (1990) og Cappelen (1991).

Når en skal analysere effekter av et skift i politikken i en ikke-lineær og dynamisk modell som MODAG, vil virknings-koeffisientene være avhengig av referansebanen som ligger til grunn for beregningene. For beregningene i denne fremstillingen er det lagt til grunn en standard referansebane med unntak for kommunesektoren; her brukes konstantalternativet. Beregningene viser altså virkningene av et skift i standard og dekningsgrad fra konstant- til trendal-

ternativet. En vesentlig forutsetning ved denne beregningen er at referansebanen er basert på en lav arbeidsledighet i forhold til dagens nivå, noe som påvirker resultatene betydelig.

Skiftet fra konstant- til trendalternativet representerer en svært ekspansiv finanspolitikk så sant en ikke samtidig lager rom i økonomien for denne ekspansjonen ved for eksempel å øke skattene og dermed redusere den private kjøpekraften. I denne første analysen har vi holdt skattesatsene konstante, slik at en ser virkningene av sysselsettingsfremmende tiltak på offentlige budsjetter. Siden ledigheten er lav i referansebanen er dette tiltaket ikke særlig realistisk politikk. Analysen må derfor først og fremst sees på som en illustrasjon av modellenes virkemåter og egenskaper.

Økningen i kommunal sysselsetting (som følge av skiftet fra konstant- til trendalternativet i MAKKO) skaper to hovedeffekter i MODAG; den keynesianske multiplikatoreffekten og en tilbudsideeffekt via arbeidsmarkedet. Sysselsettingsveksten øker etterspørselen og dermed produksjonen i næringer som produserer for hjemmemarkedene og i etterspørselen etter importvarer. Økningen i produksjonen for hjemmemarkedene sammen med økningen i kommunal sysselsetting, resulterer i økte lønninger. Lønnsøkningen skaper så i hovedsak tre effekter på sysselsetting i modellen:

- **substitusjonseffekten** som i nesten alle næringer vil føre til en vridning mot mer kapital og vareinnsats, og mindre bruk av arbeidskraft.
- **inntektseffekten** som følger av en omfordeling av inntekt fra eierinntekt til lønnsinntekt og stimulerer innenlandsk etterspørsel siden konsumtilbøyeligheten er større for lønnsinntekt enn for eierinntekt. Den negative substitusjonseffekten vil vanligvis være sterkere enn den positive inntektseffekten på sysselsettingen i næringer som produserer for hjemmemarkedet.
- **markedsandelseffekten** har en negativ effekt på sysselsettingen i konkur-

ranseutsatte næringer. En økning i lønningene vil dels bli veltet over i prisene på norske produkter, og forårsake et tap i markedsandelene både på innenlandske og utenlandske markeder.

Gjennom disse effektene vil et skift i politikken fra konstant til trend i standard og dekningsgrad forårsake makroøkonomiske effekter som vist i tabell 5.2. Politikkomleggingen fører til økt lønnsvekst i forhold til referansebanen, og virkningen blir særlig sterk etter noen år. Grunnen til dette er et fall i arbeidsløsheten som skaper press i arbeidsmarkedet. Med dagens arbeidsledighet ville lønnsomheten bli klart mindre enn i disse beregningene. I næringer skjermet fra konkurranse med utlandet vil denne lønnsveksten bli veltet over i prisene på produktene. Prisindeksen for privat konsum inneholder imidlertid også importpriser som ikke blir påvirket av innenlandske forhold. Sammen med substitusjonseffekten fører dette til at prisindeksen for privat konsum vokser mindre enn lønningene sett i forhold til referansebanen. Veksten i bruttonasjonalproduktet er i overensstemmelse med en økende sysselsetting. Fra midten av 1990-årene slår markedsandelseffekten ut i industrien og fører til fallende etterspørsel og bruttoprodukt. I de andre næringene dominerer substitusjonseffekten over inntektseffekten etter 1995. Av disse næringene utgjør konkurranseutsatte sektorer storparten, og bruttoproduktet i disse sektorene blir bestemt fra utlandet. Brutttoproduktet i disse næringene vil vokse fram til 2003 og deretter avta moderat de neste årene. Endringene i faktorprisforholdet vil imidlertid initiere substitusjonseffekten og sammen med faste kryssløpskoeffisienter vil dette føre til fallende sysselsetting etter noen år.

Denne ekspansive politikken vil også virke inn på arbeidstilbudet gjennom ulike effekter. Vekst i offentlig og privat tjenesteyting er hovedfaktoren for økningen i yrkesdeltakingsratene for ungdom under utdanning og gifte kvinner. Forholdet mellom disponibel reallønn og andre inntekter er av stor betydning for ungdom

under utdanning og pensjonister. Veksten i arbeidsstyrken vil imidlertid ikke overstige etterspørselen etter arbeidskraft, men presset (som en da hadde) i arbeidsmarkedet blir redusert.

Virkningene på den offentlige budsjettbalansen når stønadene endres som følge av endringer i arbeidsledigheten, var ikke modellert da denne beregningen ble utført. I den siste versjonen av MODAG har en bygd inn relasjoner som beregner nettopp slike virkninger på offentlig budsjetter. Vi viser til Cappelen (1991) for en nærmere diskusjon av budsjettvirkninger av en økning i kommunal sysselsetting i et kortere perspektiv. Modellene fanger ikke opp alle effekter på makroøkonomien. Finansielle variabler som tilbudet av kreditt og den nominelle renten er eksogene i modellen, men inngår sentralt i ligninger for konsum og investeringer. Tilbakevirkninger via finansmarkedene er således ikke modellert i disse beregningene.

Beregningene som her er presentert bygger på et datamateriale som strekker seg fram til 1987. Mens befolkningsframskrivningene fra 1987 antydte en stagnasjon og nedgang i folketallet om få tiår, finnes det alternativer fra 1990-framskrivningene som ikke støtter et slikt bilde av utviklingen i det totale folketallet. I forbindelse med beregninger for det såkalte "Gjærevollutvalget" (se NOU 1992:1) ble det i MAKKO-beregningene nyttet et framskrivningsalternativ for folkemengden som betegnes HM1. Dette alternativet legger til grunn en moderat netto innvandring på 5000 personer årlig, og et nivå på fruktbarheten som samsvarer med en konstant kohortfruktbarhet fra og med 1953-kohorten. Sammenlignet med de første MAKKO-beregningene slår dette ut ved at ressursinnsatsen i sektorene rettet mot barn og unge øker som en følge av høyere fruktbarhet og dermed et større antall unge. Dette trekker opp det totale antall timeverk i kommuneforvaltningen i forhold til beregningene med grunnlag fra 1987. Videre har en forlengelse av tidsseriene i MAKKO fram til 1989 påvirket beregningen av trenden i PSC.

Tabell 5.2 Makroøkonomiske virkninger av et skift fra konstantalternativet til trendalternativet . Avvik fra referansebanen.

Virkning på:	1988	1990	1993	1996	2000	2002
Priser og lønninger, prosent						
Privat konsum	-0.01	0.06	0.31	1.07	2.44	3.37
Samlet timelønn	0.05	0.30	1.31	4.35	9.82	13.60
Industri	-0.04	0.07	0.79	3.54	8.44	11.85
Faste priser, prosent						
Bruttonasjonalprodukt	0.46	1.39	2.56	3.59	4.71	4.98
Industri	0.17	0.64	1.13	0.38	-0.70	-1.58
Andre næringer*	0.24	0.85	1.56	2.13	2.55	2.63
Privat konsum	0.25	0.92	1.82	2.77	3.85	4.37
Offentlig konsum	1.93	5.58	10.93	16.22	23.07	26.33
Eksport*	0.00	-0.08	-0.33	-0.95	-2.04	-1.88
Import*	0.28	1.00	1.78	2.60	3.29	3.69
Syssetting, prosent						
Totalt	0.63	2.01	3.70	4.83	5.57	5.62
Offentlig forv.	2.17	6.35	12.54	18.66	26.61	30.46
Industri	0.09	0.40	0.54	-0.03	-1.36	-2.27
Andre næringer	0.10	0.45	0.59	0.03	-1.61	-2.78
Arbeidsstyrke, prosent						
Totalt	0.34	1.00	1.90	2.44	2.78	2.77
16-19 år	0.84	3.24	6.64	9.05	10.94	11.72
20-24 år	0.39	1.28	2.33	3.11	3.68	3.82
Menn 25-59 år	0.12	0.28	0.6	30.84	1.04	1.04
Menn 60-66 år	0.56	1.26	2.91	3.88	4.85	4.77
Ugifte kvinner	0.01	0.03	0.07	0.15	0.27	0.34
Gifte kvinner	0.54	1.80	3.31	4.21	4.29	3.99
67-74 år	2.09	4.55	10.95	14.85	18.91	18.49
Arbeidsløshet						
Totalt, 1000 personer	-5.75	-19.24	-35.50	-48.32	-59.39	-62.04
Endring i prosent-enheter	-0.27	-0.94	-1.68	-2.20	-2.57	-2.63
Løpende priser, milliarder NOK						
Eksportoverskudd*	-0.51	-1.97	-4.63	-8.33	-15.32	-20.05
Offentlig budsj. overskudd	-1.01	-2.93	-7.74	-14.44	-29.63	-40.91

* Eksklusive olje og sjøfart.

5.5 Eldreomsorg og befolkningsutviklingen

Befolkningsframskrivningene, både fra 1987 og 1990 antyder at forholdet mellom antallet personer over 65 år og antallet personer i alderen 20-64 år vil øke fra om lag 2010 (jf. HM1-alternativet). Dette vil ha konsekvenser for nivået på og sammensetningen av etterspørselen etter kommunale tjenester såvel som den generelle vare- og tjenestetterspørsel. Videre vil størrelsen på og sammensetningen av arbeidsstyrken påvirkes. 11. august 1989 satte Regjeringen ned et utvalg som blant annet ble bedt om å utrede de sosiale og økonomiske konsekvenser av endringer i befolknings sammensetningen med et økende antall omsorgstrequende. Dette utvalgets arbeide munnet ut NOU 1992:1. For å få et innblikk i makroøkonomiske konsekvenser av denne sammenheng, ble det utført beregninger på MAKKO sammen med makromodellen MSG. Beregningene er nærmere dokumentert i Holtmark og Aamdal (1992).

MSG er en modell som gir et bilde av noen viktige realøkonomiske virkninger av blant annet demografiske endringer. En får i denne modellen tatt hensyn til at Norge er en åpen økonomi med en vesentlig del av etterspørselen rettet mot import og hvor en stor andel av produksjonen eksporteres. Modellen er en anvendt generell likevektsmodell, noe som blant annet innebærer at alle tilgjengelige produksjonsfaktorer inkludert arbeidskraften til enhver tid er fullt utnyttet. I en situasjon med høy arbeidsledighet virker ikke en slik modell særlig relevant som en beskrivelse av dagens virkelighet, slik at tolkningen av modellresultatene sier mer om hvilke muligheter ressurstilgangen gir som følge av langsiktige endringer, enn om en konkret og sannsynlig utvikling. Modellen sikrer en konsistent behandling av viktige økonomiske mekanismer som f.eks. kapitaldannelse, og de begrensninger og muligheter handelen med utlandet gir. Kommunal forvaltning behandles i MSG på samme måte som i MODAG, dvs. modellbrukeren må selv gi anslag for veksten i viktige komponenter så

som utførte timeverk og bruk av vareinnsats. Slike anslag kan hentes fra MAKKO for gitte standarder og dekningsgrader. Også i disse beregningene ble det nytted to alternativer for utviklingen i standardene og dekningsgradene; konstant- og trendalternativet. Den demografiske utviklingen har to virkninger som trekker i hver sin retning. På den ene siden fører lavere vekst i arbeidsstyrken til at en stigende andel av produksjonen kan anvendes til konsum. En lavere vekst i arbeidsstyrken innebærer en tilsvarende lavere vekst i realkapitalen dersom mengden av realkapital bak hver arbeidstager holdes konstant. En lavere vekst i realkapitalen innebærer at nivået på realinvesteringene blir lavere, og dermed at en større andel av verdiskapningen blir tilgjengelig for konsum. Selv om mengden realkapital pr. arbeidstager ikke er konstant men følger en optimal bane, vil denne effekten gjøre seg gjeldene.

På den andre siden vil antallet eldre vokse raskere enn antallet i arbeidsfør alder i perioden som betraktes. Dette trekker i retning av avtakende konsum pr. innbygger i denne perioden. Denne siste effekten slår sterkest gjennom i beregningene. Fra omkring 2030 er den demografiske sammensetningen av befolkningen slik at konsumet pr. innbygger er tilbake på dagens nivå. Etter 2030 får eldrebølgen full styrke og når toppen på denne eldrebølgen nås omkring 2040 vil konsumet pr. innbygger være om lag 5 prosent lavere enn dagens nivå. Disse konklusjonene bygger imidlertid på at det ikke skjer noen produktivitetsforbedringer og at kapitalavkastningen på marginen holder seg på det samme nivået som i dag. I følge disse beregningene vokser det offentlige konsumet med vel 20 prosent fra 1987 til 2040. Det å holde konstant standard og dekningsgrad for den kommunale tjenesteproduksjonen vil altså kreve en viss vekst i de offentlige utgiftene. Men målt som andel av samlet konsum, vil det offentlige konsumet avta de nærmeste 30 årene for så å øke til i overkant av dagens nivå. Både anslagene for BNP og privat konsum vokser fram mot 2020. Etter en periode med stagnasjon, avtar anslagene fram mot 2040.

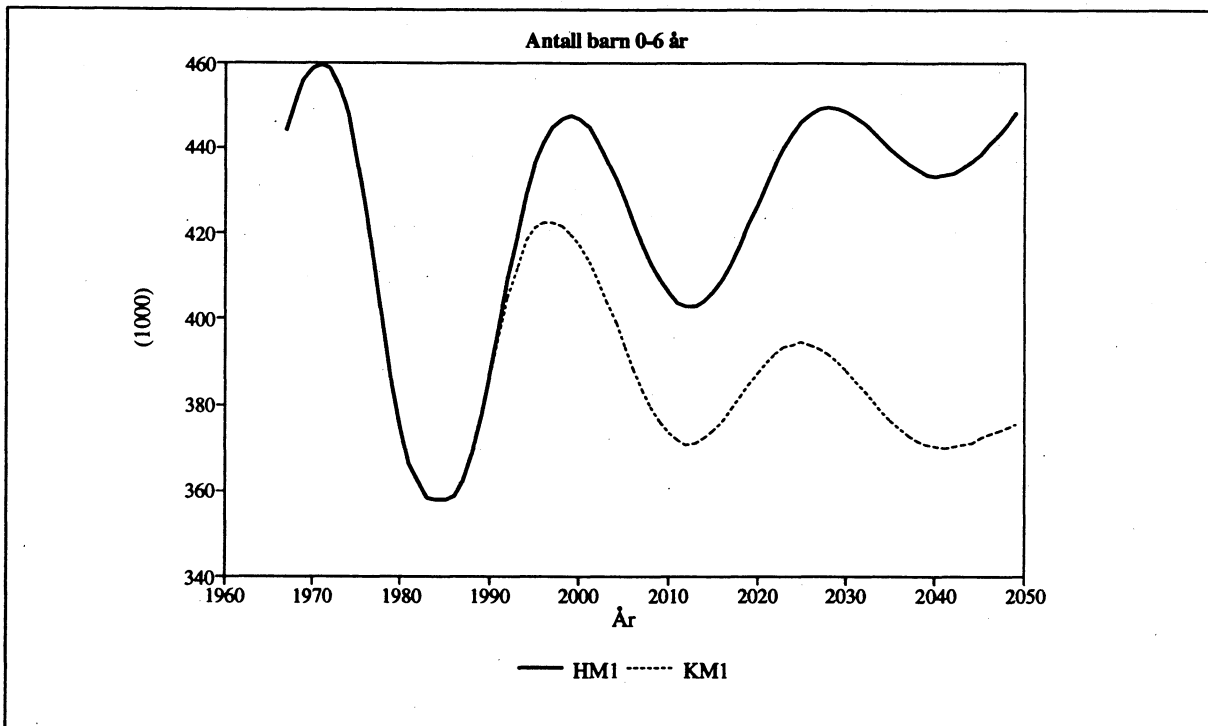
Nivået da er likevel omtrent som i 2010. Målt pr. capita gir beregningene grunnlag for den konklusjon at de demografiske endringene trolig vil ha små makroøkonomiske virkninger. Ved å innføre en relativt beskjeden produktivitsvekst i næringsvirksomheten i form av økt faktorproduktivitet, vil det dominere utviklingen i de makroøkonomiske hovedstørrelsene. Veksten i faktorproduktiviteten har to viktige virkninger i modellen. For det første gir det pr. definisjon økt produksjon pr. enhet av innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital. For det andre påvirker det lønnsomheten av investeringer. For å holde marginalavkastningen konstant må beholdningen av realkapital økes. Begge disse virkningene øker konsummulighetene på sikt. I denne banen kanaliseres alle økte konsummuligheter til private. En alternativ mulighet er å la noe av veksten komme offentlig forvaltning til gode ved å øke standard og dekningsgrad i de kommunale sektorene. Dersom standard og dekningsgrad følger trendbanen, vil nesten all veksten i samlet konsum som følge av bedret produktivitet i næringsvirksomheten tilfalle offentlig forvaltning.

5.6 Fertilitet og makroøkonomiske virkninger

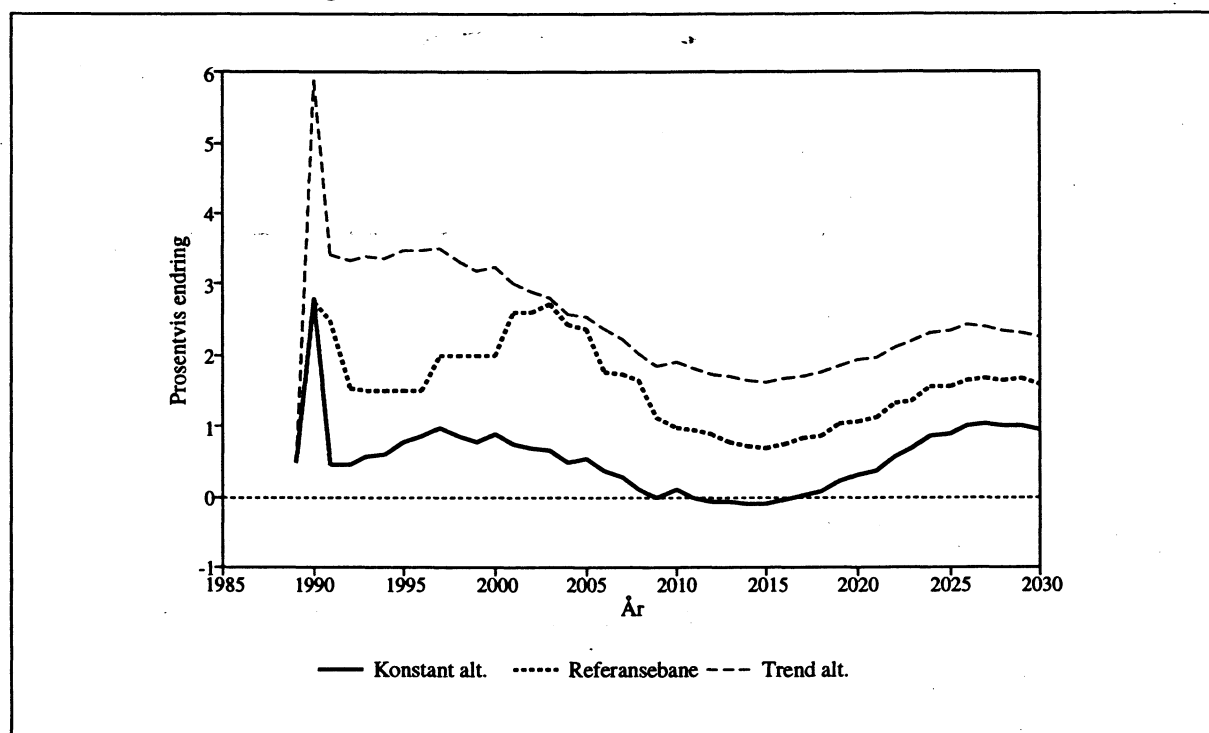
For å undersøke nærmere konsekvensene på norsk økonomi av at fruktbarheten blir lavere enn det som er lagt til grunn i HM1-alternativet, har vi foretatt en kopling av MAKKO og MODAG hvor vi har sammenlignet utviklingen for økonomien når en legger til grunn to ulike baner for befolkningsutviklingen, hvor ulikheten består i forskjellig fruktbarhet.

I modellapparatet som er nyttet virker befolkningen eksplisitt inn på økonomien via tre mekanismer; den ene er gjennom etterspørsel etter kommunale tjenester, den andre er gjennom virkninger på arbeidstilbudet, mens den siste er via overførings- og trygdeordninger. Den første av disse virkningene ivaretas av MAKKO, mens MODAG har relasjoner som beregner virkningene på arbeidstilbud og overføringene til husholdningene. I denne beregningen sammenlignes de beregnede banene for norsk økonomi som en får ved å nytte to alternative anslag for fruktbarheten, slik de framkommer i de to framskrivningene av

Figur 5.4. Framskrivning av barnetall

Figur 5.5. Framskrivning av kommunale timeverk. Prosentvis endring 1985-2030

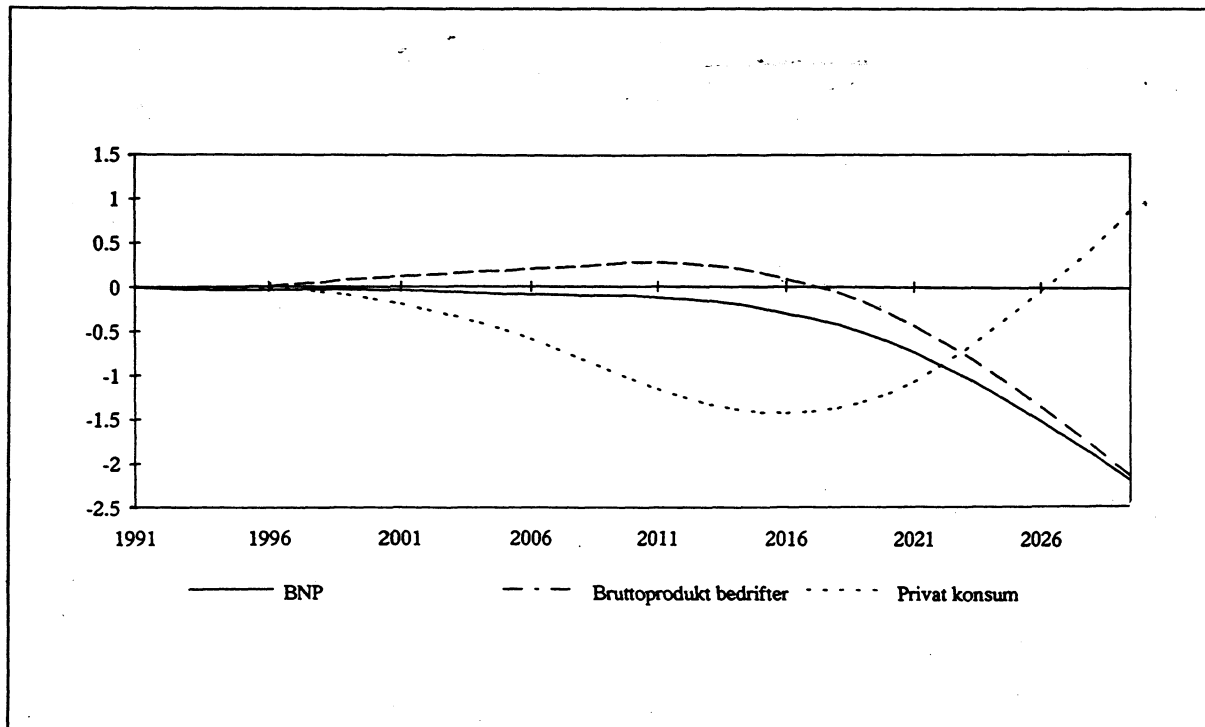
befolkningsutviklingen HM1 og KM1 (se Texmon (1991) for en nærmere beskrivelse av disse befolkningsframskrivningene). I HM1-alternativet antas periodefruktbarheten å stige fra 1,89 i 1989 til 2,05 i 2010. I KM1-alternativet antas det et konstant samlet fruktbarhetstall på 1,89. De øvrige forutsetningene er like for de to framskrivningene. Figur 5.4 viser hvordan endringen i forutsetningene om fruktbarhet slår ut i de yngste aldersgruppene. De eldre aldersgruppene vil ikke bli påvirket av denne endringen før det er gått relativt lang tid.

I modellberegningene er det først laget en referansebane for den norske økonomien, og en beregner avviket fra denne referansebanen som en følge av at fruktbarhetsforutsetningen endres. Til grunn for referansebanen har vi brukt HM1-alternativet. Utviklingen i kommuneforvaltningen er bestemt ut fra makroøkonomiske forhold slik at aktivitetsnivået i denne delen av økonomien samsvarer med den totale aktiviteten. Dette anslaget er i stor grad skjønnsmessig betinget. Sammenhengen mellom utviklingen i det kommunale aktivitetsnivået og anslagene for standard og deknings-

grad for kommunale tjenester er slik at et sett av standarder og dekningsgrader gir en bestemt bane for den kommunale aktiviteten, men det omvendte er ikke tilfelle. Ut fra det valgte anslaget på det kommunale aktivitetsnivået kan en i prinsippet avlede uendelig mange sett av standarder og dekningsgrader, og blant disse har vi valgt ett der standardene og dekningsgradene for hver av sektorene vokser i takt. Figur 5.5 viser den anslåtte veksten i kommunal sysselsetting i referansebanen sammen med den sysselsettingen som følger når en antar at standard og dekningsgrad holdes konstant i alle sektorer og når de følger en beregnet trend, jf. avsn. 5.1. Virkningene på de ulike makroøkonomiske størrelsene av endret fruktbarhet måles som avvik fra referansebanen.

Virkningene på den kommunale sysselsettingen av nedgangen i fruktbarheten er liten de første årene, men øker gjennom hele perioden. I det siste beregningsåret er sysselsettingen redusert med om lag 31.000 personer. Den samlede befolkning reduseres med om lag det samme. Siden sysselsettingsutviklingen dominerer det kommu-

Figur 5.6. Framskrivning av makrostørrelser. Prosentvis avvik fra referansebanen ved redusert fruktbarhet

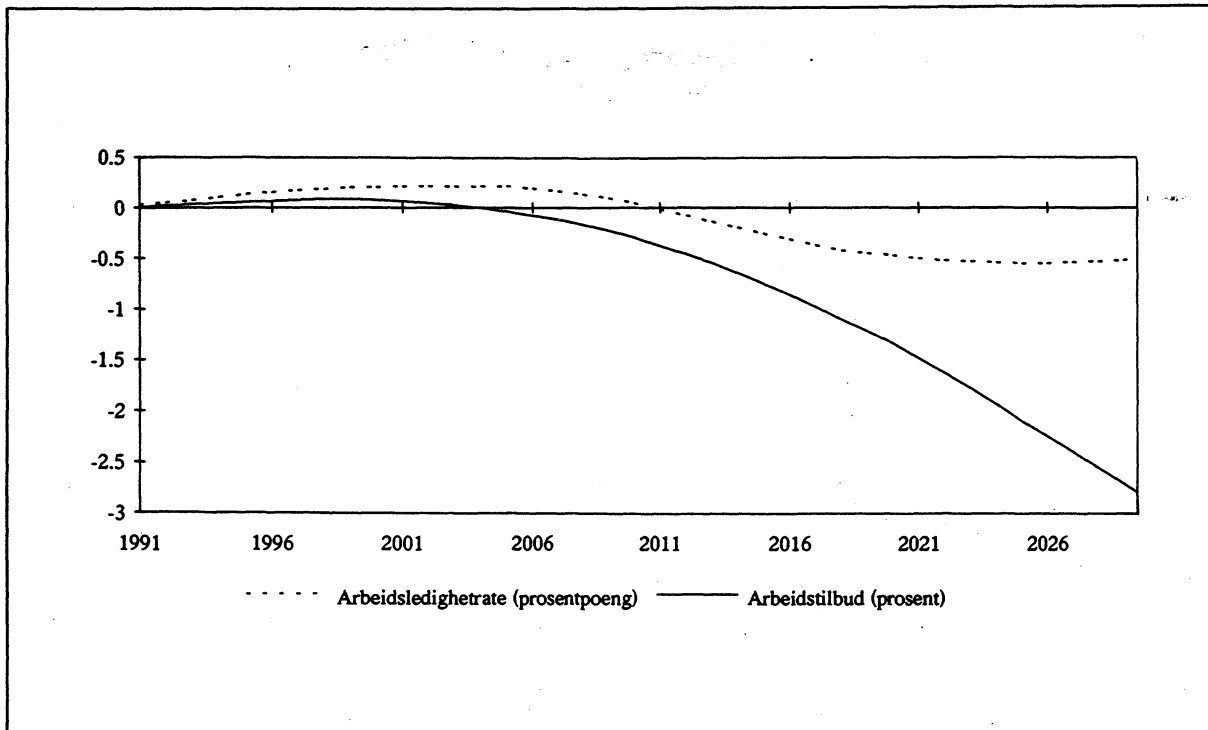
nale konsumet, blir konsumet i kommuneforvaltningen redusert med om lag 4,5 prosent mot slutten av beregningsperioden. En forutsetning i disse beregningene er at frigjorte ressurser i kommunale sektorer som er rettet mot barn ikke overføres til andre kommunale sektorer. Det ville i så fall øke standarden eller dekningsgraden utover den forutsatte banen. Nedgangen i det kommunale konsumet virker direkte inn på husholdningenes inntekter ved at færre personer blir sysselsatt i det offentlige, og gjennom redusert etterspørsel etter andre varer og tjenester som reduserer produksjon og sysselsetting i andre deler av økonomien. Nedgangen i husholdningenes samlede inntekter gir lavere konsumetterspørsel og bidrar til en ytterligere reduksjon i produksjon og sysselsetting i andre deler av økonomien. Redusert etterspørsel gir også lavere import. Den lavere sysselsettingen fører til høyere ledighet, noe som virker til å redusere lønnsveksten. Redusert lønnsvekst innebærer reduserte kostnader for produsentene, og gir lavere prisvekst. For

gitte importpriser betyr dette redusert import og økt eksport og bidrar således til å motvirke de negative effektene på produksjon og sysselsetting. For bedriftssektoren vil i de første årene kostnadseffektene av høyere ledighet være større enn etterspørselseffektene fra redusert kommunalt og privat konsum. Dette er vist i figur 5.6.

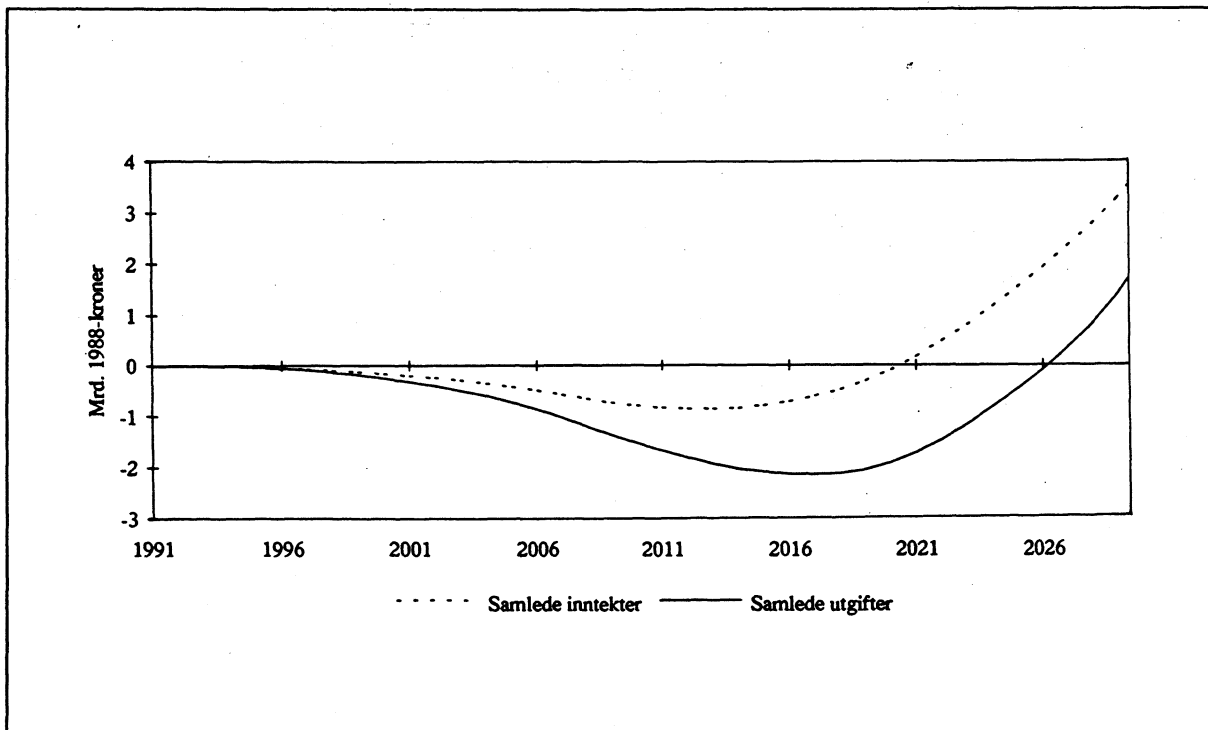
Nedgangen i fruktbarheten vil også påvirke økonomien gjennom arbeidsmarkedet, men virkningene er svært sammensatte. Som nevnt over vil redusert etterspørsel føre til høyere ledighet. En høyere ledighet bidrar til å redusere arbeidstilbudet. Imidlertid vil redusert barnetall føre til økte yrkesfrekvenser for kvinner, og denne effekten dominere over virkningene av høyere ledighet. Dette kommer fram i figur 5.7.

Etterhvert vil effektene av lavere befolkningsvekst dominere, og det reduserte arbeidstilbudet trekker ledigheten nedover. Dessuten er yrkesfrekvensene blant kvinner og ungdom i modellen direkte (negativt) påvirket av at sysselsettingen i kommuneforvaltningen reduseres.

Figur 5.7. Framskriving av arbeidsløshet og arbeidstilbud. Avvik fra referansebanen ved redusert fruktbarhet

Figur 5.8. Framskriving av offentlig sektors inntekter og utgifter. Avvik fra referansebanen ved redusert fruktbarhet

Offentlige budsjetter påvirkes både direkte og indirekte av befolkningens størrelse og sammensetning:

- Offentlig sektors utgifter til barne-trygd avhenger blant annet av antall barn mellom 0 og 15 år.
- Sykepengeutbetalingene er antatt å avhenge dels av størrelsen på befolkningen men også av hvor mange som befinner seg i de enkelte årsklassene.
- Utgiftene til uføretrygd påvirkes av sammensetning og størrelse på befolkningen, og tilgangsratene varierer mellom aldersgrupper.
- Flere andre stønader er antatt å avhenge av størrelsen på totalbefolkningen.

Dessuten gir redusert offentlig sysselsetting og kjøp av vareinnsats en direkte effekt på budsjettene i form av reduserte utgifter, mens reduserte inntekter til husholdningene fører til reduserte skatteinntekter.

Figur 5.8 viser virkningene på offentlig sektors inntekter og utgifter. Mange av utgiftene til overføringene antas å avhenge av arbeidsledigheten. Dette bidrar til å redusere budsjetteffektene av redusert offentlig konsum de første årene, og mot slutten av beregningsperioden bidrar det til å bedre offentlige balanser.

6. Noen momenter for det videre arbeidet med kommunal økonomi

Arbeidet de senere årene med å forklare den kommunale utgiftsveksten har vært knyttet til klientmodulen. Storparten av arbeidet har vært å stille sammen data fra ulike kilder som knytter sammen ressursinnsats og produksjonsresultat. Et av vilkårene har vært å etablere datasettet innefor de rammer som fulgte av budjettmodellen i MAKKO. Sammenstillingen av data har

gitt grunnlag for interessante observasjoner knyttet til ressursbruken. Arbeidet har imidlertid ikke ført til at kausale årsaksammenhenger har sett dagens lys. Ligningene i klientmodulen kan betraktes som identiteter, men utviklingen i de enkelte faktorene er interessant i seg selv. For å få fram årsakssammenhenger må en imidlertid arbeide mer med analyser av kommunenes atferd. Atferden kan studeres ut fra makromodeller såvel som mikromodeller.

Fra et makroøkonomisk perspektiv kan en tenke seg at kommunalt konsum er bestemt ut fra inntektskomponenter i økonomien (som igjen er å oppfatte som endogene). Et slikt perspektiv er aktuelt når en vurderer kommunalt konsum over tid, og har en viss empirisk støtte, f.eks. i Getzen (1990). (Getzen hevder at endringer i helsekonsumet over tid er bestemt av endringer i BNP sammen med tregheter i tilpasningen. Det empiriske grunnlaget er OECD data for 19 land over 22 år). I den enkle makroanalysen av kommuneforvaltningen antas det at de kommunale inntektene er bestemt av staten og at utgiftene er lik inntektene. Kommuneforvaltningens problem er dermed å fordele ressursene mellom sektorer slik at den marginale velferden pr. krone er lik i alle sektorer. Denne enkle modellen undertrykker noen viktige faktorer:

- dynamikk. Kommuneforvaltningens beslutninger omfatter både konsum og investeringer, der investeringer på tidspunkt t påvirker konsummulighetene på tidspunkt $t+1$ (og $t+2$, etc.). Videre er det slik at driftsunderskudd i ett år skal dekkes inn på budsjettet for året etter, og påvirker således forventet realdisponibel inntekt i framtiden.
- inntektene til kommuneforvaltningen er beheftet med usikkerhet. Inntektene kan grovt sagt deles inn i skatteinntekter, overføringer og gebyrinntekter. Svingningene i skatteinntektene er knyttet til de generelle fluktuasjonene i økonomien. Overføringene bestem-

mes av staten, men på kommuneforvaltningens planleggingstidspunkt vil disse ofte være ukjente. Videre kan overføringene bli endret gjennom året, jf. "eldremilliarden", ekstrabevilgninger til plasser i videregående skoler, etc. Usikkerheten i gebyrinntektene kan knyttes til generell usikkerhet om etterspørselen.

- selve tilpasningen til kommuneforvaltningen kan være preget av en viss treghet, f. eks. ved at vedtatte investeringsprosjekter tar tid å fullføre o.l.

Disse faktorene fører til en mer komplisert atferdsmodell enn den enkle modellen som er skissert over skulle tilsi ved at nivået på utgiftene ikke er eksogent gitt (via inntektene). En modell som involverer noen av de nevnte momenter er en feilkorrigeringsmodell for kommuneforvaltningen som ønsker å maksimere nytten av produktet ved å velge sysselsetting og investering. Bibetingelser er produktfunksjonen, sammenhengen mellom investeringer og kapital, og budsjettbeskrankninger. Av dette kan en i prinsippet avlede relasjoner for sammenhengen mellom kommunal sysselsetting (og investeringer) og BNP (og eventuelt andre variabler). Siden kommuneforvaltningen er av betydelig størrelse, er det rimlig å estimere relasjonene innenfor en større makromodell.

I mer mikroorienterte analyser er en tradisjonell innfallsvinkel å estimere etterspørselsfunksjoner for kommunale tjenester basert på data for enkeltkommuner. Det er vanlig å anvende regresjonsanalyse til å finne samvariasjon mellom en rekke forklaringsvariabler som befolkningsstørrelser, geografiske forhold, inntekter og overførin-

ger, og den avhengige variabelen med observasjoner på kommunenivå. Analysene er oftest begrunnet teoretisk ut fra en antakelse om at den enkelte kommune maksimerer velferden i kommunen under gitte budsjetttrammer ved å allokere ressursinnsatsen optimalt. Ut fra dette kan en så avlede etterspørselsfunksjoner for kommunale tjenester. En slik tilnærming har tilknytning til såkalte "median voter" modeller, der kommunene opptrer "på vegne" av medianvelgeren. Den avledete etterspørselsfunksjonen kjennetegnes ved medianvelgerens karakteristika. Ved spesifikasjonen av budsjettbetingelsene kan en trekke inn de virkemidlene som staten kan ta i bruk - i hovedsak overføringer. Slike modeller undertrykker noen av de samme momentene som nevnt over. Alternativ til slike modeller finner vi i modeller som ofte forbindes med public choice-retningen. Disse modellen søker å finne et (nyklassisk) mikroøkonomisk fundament for å beskrive offentlige aktørers atferd, basert på individuell rasjonalitet, egeninteresser og nyttemaksimering.

En ganske annerledes teori for offentlige aktørers atferd finner vi i den tilnærmingen som vektlegger en inndelingen av samfunnet i ulike interessegrupper og betrakter offentlig atferd ut fra forhold knyttet til maktfordeling og interessekonflikter. I denne teorien er den metodologiske individualismen forlatt, og kampen mellom ulike grupper i samfunnet står sentralt. Den ekstreme varianten i denne teoriretningen betegnes som den marxistiske tilnærmingen. Innen disse tilnærmingene er det en rekke utfordringer, både teoretisk og empirisk. For en samlet oppsummering av disse teoriene viser vi til Rubinfeld (1987) og Velthoven (1989).

VEDLEGG 1. Teknisk dokumentasjon

1.1 Sammenhenger mellom MAKKO-sektorer og kommuneregnskapet

I nasjonalregnskapet omfatter sektoren kommuneforvaltningen den virksomhet som kommunene fører under hovedkapitlene 1.1 til 1.6 og 1.8, unntatt kapittel 1.62 (vannverk). Som en del av kommuneforvaltningen regnes også felleskommunale virksomhet under disse hovedkapitlene, f.eks. sykehus og avløpsanlegg. Forretningsdriften under kapittel 1.7 og vannverk regnes i nasjonalregnskapet som forretningsdrift. Kommunal forretningsdrift kommer inn i regnskapet for kommuneforvaltningen gjennom beløpene for netto driftstilskudd til kommunal forretningsdrift.

I kommunegrupperingen er felleskommunal virksomhet gruppert under kommunegruppe 3 "Øvrige primærkommuner", med unntak av kommuneregnskapets kapittel 1.34. Dette kapitlet er tatt inn under kommunegruppe 5 "Fylkeskommunene" fram til 1988, deretter under kommunegruppe 3.

Sammenhengen mellom sektorinndelingen i budsjettmodellen og kapittelinnndelingen i den nasjonaløkonomiske grupperingen av utgiftene og inntektene på kommuneregnskapene for perioden 1988 - 1990 er vist under. Sammenhengen for tidligere år er dokumentert i Toresen (1986a).

Sektor i MAKKO	Kapittel i kommuneregnskapet
1. Grunnskole	1.21-22
2. Videregående skole	1.25-27
3. Sykehus/sykehjem	1.343-1.342, 1.343-1.344, 1.350, 1.351-1.359, 1.360 og 1.37
4. Tiltak barn og ungdom	1.435-1.439
5. Eldreomsorg	1.45 og 1.46

1.2 Innleggelsesrater

Antall innleggelser i sykehus pr. 100 innbyggere etter alder og kjønn

Aldersgruppe	Alder	Kvinner	Menn
01	0	17.59	20.6
02	1-4	6.85	9.71
03	5-14	4.69	5.96
04	15-24	15.3	6.6
05	25-34	20.56	6.62
06	35-44	14.48	7.95
07	45-54	14.49	11.97
08	55-64	14.97	18.01
09	65-74	19.03	24.92
10	75-79	24.76	30.94
11	80, ->	26.72	35.02

Liggedagsrater - antall liggedager i sykehjem pr. 100 innbyggere etter alder og kjønn

Aldersgruppe	Alder	Kvinner	Menn
1	0-69	29.76	30.68
2	70-74	632.49	459.07
3	75-79	1532.37	1151.49
4	80-84	3909.46	3017.57
5	85-89	8178.83	6244.37
6	90,->	17212.00	10368.80

1.3 Klientmodulen

Symboler og ligninger, utskrift fra TROLL:

MAKKO_KLIMOD_KLIMOD

SYMBOL DECLARATIONS

ENDOGENOUS:

BEBO.i = pasienter/beboere i eldreomsorgsektoren, i = undersektor 1-5
 DEK2 = dekningsgrad i videregående skoler
 DEK4 = dekningsgrad i barnehagene
 DEK5.0i.j = dekningsgrad i eldreomsorgen, i=undersektor 1-5, j=aldersklasser
 I3A.T = antall innleggelser i sykehusene
 LDI3A.T = liggedager pr. innleggelse i sykehus
 LD3A.T = liggedager i sykehus
 LD3B.T = liggedager i sykehjem
 LTi.j = timeverk i sektor i, i = 1,2, for j = U (undervisningspersonell) og I (ikke-undervisningspersonell)
 L4 = timeverk i barnehagene
 L5 = timeverk i eldreomsorgen
 L5.i = timeverk i eldreomsorgen, undersektor i, i = 1-5
 NIN3A.T = årsverk pr. innleggelse i sykehus (standard)
 NP3BT.T = årsverk pr. seng i sykehjem (standard)
 NP3CT.T = årsverk pr. seng i psykiatriske institusjoner (standard)
 NP3DT.T = årsverk pr. seng i HVPU (standard)
 N3AT.T = årsverk i sykehus
 N3BT.T = årsverk i sykehjem
 N3CT.T = årsverk i psykiatriske institusjoner
 N3DT.T = årsverk i HVPU
 N3T.T = årsverk i sykehus/sykehjemssektoren
 PLD3A.T = seng pr. liggedag i sykehus
 PROD4 = barnetimeekvivalenter (produktmål)
 P3A.T = senger i sykehus
 P3B.T = senger i sykehjem
 STAND1 = standard i grunnskolen
 STAND2 = standard i videregående skoler
 STAND4 = standard i barnehager
 STAND5.i = standard eldreomsorgen, undersektor i, i = 1-5
 WT.4 = lønnskostnader pr. timeverk i barnehager
 WT.5 = lønnskostnader pr. timeverk i eldreomsorgen
 WT1.I = lønnskostnader pr. timeverk grunnskolen, ikke-undervisningspersonell
 WT1.U = lønnskostnader pr. timeverk grunnskolen, undervisningspersonell
 WT2.I = lønnskostnader pr. timeverk vid.skole, ikke-undervisningspersonell
 WT2.U = lønnskostnader pr. timeverk vid.skole, undervisningspersonell
 W3AT.T = lønnskostnader pr. årsverk i sykehus

W3BT.T = lønnskostnader pr. årsvek i sykehjem
 W3CT.T = lønnskostnader pr. årsverk i psykiatriske institusjoner
 W3DT.T = lønnskostnader pr. årsverk i HVPU
 Xi.k.j = regnskapsarter fra budsjettmodellen, i = sektor, k = kommunegruppe, j = art.
 Z3i.T.j = regnskapsarter fra helsestatistikken, i = undersektorer i sektor 3, j = art.

 H9K = vareinnsats for alle sektorene
 H93K = vareinnsats i undervisningssektorene (1+2)
 H94K = vareinnsats i helse- og sosialsektoren (3+4+5)
 LW9K = timeverk for alle sektorene
 LW93K = timeverk i undervisningssektorene (1+2)
 LW94K = timeverk i helse- og sosialsektoren (3+4+5)

EXOGENOUS:

ALFA1 = forhold mellom timeverk av ikke-undervisningspersonell og undervisningspersonell i sektor i, i = 1,2
 Ai.k.j = andeler for å beregne visse regnskapsarter, i = sektor, k= kommunegruppe, j = art
 C3i.T.j = art j som andel av lønnskostnader i sektor 3, undersektor i, i = A,B,C,D
 FDEKi = prosentvis vekst i dekningsgrad for sektor i, i = 2,4,5
 FMA.k.s = folkemengde etter aldersgruppe a, kommunegruppe k, og kjønn s
 FSTANDi = prosentvis vekst i standard for sektor i, i= 1,2,4,5
 FWT.4 = prosentvis vekst i wt.4
 FWT.5 = prosentvis vekst i wt.5
 FWT1.U = prosentvis vekst i wt1.u
 FWT2.U = prosentvis vekst i wt2.u
 F3AT.T = prosentvis vekst i N3AT.T
 F3BT.T = prosentvis vekst i N3BT.T
 F3CT.T = prosentvis vekst i N3CT.T
 F3DT.T = prosentvis vekst i N3DT.T
 JUSTB = justeringsfaktor for antall liggedager i sykehjem
 KL3A.T = prosentvis endring i liggedager pr. innleggelse i sykehus
 KN3A.T = prosentvis endring i NIN3A.T
 KN3B.T = prosentvis endring i NP3B.T
 KN3C.T = prosentvis endring i NP3C.T
 KN3D.T = prosentvis endring i NP3D.T
 KP3A.T = prosentvis endring i PLD3A.T
 OPPBL2 = oppblåsningsfaktor
 PL3B.T = senger/plasser pr. liggedag i sykehjem
 P3C.T = senger/plasser i psykiatriske institusjoner
 P3D.T = senger/plasser i HVPU

COEFFICIENT:

BSa1.s = liggedagsrater i sykehjem, a1 = aldersklasser 1-6, s = kjønn
 INN.R.a2.s = innleggelsesrater i sykehus, a2 = aldersklasser 1-11, s = kjønn

EQUATIONS

1: $STAND1 = (1 + FSTAND1/100) * STAND1(-1)$
 2: $WT1.U = (1 + FWT1.U/100) * WT1.U(-1)$
 3: $WT1.I = (1 + FWT1.U/100) * WT1.I(-1)$
 4: $LT1.U = (FM05.T + FM06.T + FM07.T) * STAND1/1000000$
 5: $X1.T.9 = (LT1.U * WT1.U + LT1.I * WT1.I) * 10$
 6: $LT1.I = ALFA1 * LT1.U$
 7: $X1.T.10 = A1.T.10 * X1.T.9$

8: X1.T.11 = A1.T.11*X1.T.9
 9: X1.T.8 = X1.T.9+X1.T.10+X1.T.11
 10: X1.T.18 = X1.T.8+X1.T.14+X1.T.15
 11: X1.T.14 = A1.T.14*X1.T.18
 12: X1.T.15 = A1.T.15*X1.T.18
 13: STAND2 = (1+FSTAND2/100)*STAND2(-1)
 14: DEK2 = (1+FDEK2/100)*DEK2(-1)
 15: WT2.U = (1+FWT2.U/100)*WT2.U(-1)
 16: WT2.I = (1+FWT2.U/100)*WT2.I(-1)
 17: X2.T.9 = (LT2.U*WT2.U+LT2.I*WT2.I)*10
 18: LT2.U = (FM08.T-FM85.T)*DEK2*STAND2*OPPBL2/1000000
 19: LT2.I = ALFA2*LT2.U
 20: X2.T.10 = A2.T.10*X2.T.9
 21: X2.T.11 = A2.T.11*X2.T.9
 22: X2.T.8 = X2.T.9+X2.T.10+X2.T.11
 23: X2.T.18 = X2.T.8+X2.T.14+X2.T.15
 24: X2.T.14 = A2.T.14*X2.T.18
 25: X2.T.15 = A2.T.15*X2.T.18
 26: DEK4 = (1+FDEK4/100)*DEK4(-1)
 27: STAND4 = (1+FSTAND4/100)*STAND4(-1)
 28: WT.4 = (1+FWT.4/100)*WT.4(-1)
 29: PROD4 = ((FM01.T+FM02.T)*2+FM25.T+FM03.T+FM04.T)*41*DEK4
 30: L4 = PROD4*45*STAND4/1000000
 31: X4.T.9 = L4*WT.4*10
 32: X4.T.10 = A4.T.10*X4.T.9
 33: X4.T.11 = A4.T.11*X4.T.9
 34: X4.T.8 = X4.T.9+X4.T.10+X4.T.11
 35: X4.T.18 = X4.T.8+X4.T.14+X4.T.15
 36: X4.T.14 = A4.T.14*X4.T.18
 37: X4.T.15 = A4.T.15*X4.T.18
 38: DEK5.1.1 = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.1(-1)
 39: DEK5.1.2 = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.2(-1)
 40: DEK5.1.3 = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.3(-1)
 41: DEK5.1.4 = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.4(-1)

42: DEK5.1.5 = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.5(-1)

43: DEK5.2.1 = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.1(-1)

44: DEK5.1.U = (1+FDEK5/100)*DEK5.1.U(-1)

45: DEK5.2.2 = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.2(-1)

46: DEK5.2.3 = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.3(-1)

47: DEK5.2.4 = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.4(-1)

48: DEK5.2.5 = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.5(-1)

49: DEK5.2.U = (1+FDEK5/100)*DEK5.2.U(-1)

50: DEK5.3.1 = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.1(-1)

51: DEK5.3.2 = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.2(-1)

52: DEK5.3.3 = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.3(-1)

53: DEK5.3.4 = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.4(-1)

54: DEK5.3.5 = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.5(-1)

55: DEK5.3.U = (1+FDEK5/100)*DEK5.3.U(-1)

56: DEK5.4.1 = (1+FDEK5/100)*DEK5.4.1(-1)

57: DEK5.4.2 = (1+FDEK5/100)*DEK5.4.2(-1)

58: DEK5.4.3 = (1+FDEK5/100)*DEK5.4.3(-1)

59: DEK5.4.4 = (1+FDEK5/100)*DEK5.4.4(-1)

60: DEK5.5.1 = (1+FDEK5/100)*DEK5.5.1(-1)

61: DEK5.5.2 = (1+FDEK5/100)*DEK5.5.2(-1)

62: DEK5.5.3 = (1+FDEK5/100)*DEK5.5.3(-1)

63: DEK5.5.4 = (1+FDEK5/100)*DEK5.5.4(-1)

64: STAND5.1 = (1+FSTAND5/100)*STAND5.1(-1)

65: STAND5.2 = (1+FSTAND5/100)*STAND5.2(-1)

66: STAND5.3 = (1+FSTAND5/100)*STAND5.3(-1)

67: STAND5.4 = (1+FSTAND5/100)*STAND5.4(-1)

68: STAND5.5 = (1+FSTAND5/100)*STAND5.5(-1)

69: WT.5 = (1+FWT.5/100)*WT.5(-1)

70: BEBO.1 = ((FM08.T+FM09.T+FM10.T+FM11.T+FM12.T+
FM13.T+FM14.T+FM15.T)*DEK5.1.1+(FM16.T+FM17.T+FM18.T)*
DEK5.1.2+FM19.T*DEK5.1.3+FM20.T*DEK5.1.4+FM21.T*DEK5.1.5+
(FMT.T-FM01.T-FM02.T-FM03.T-FM04.T-FM05.T
-FM06.T-FM07.T)*DEK5.1.U)/100

71: BEBO.2 = ((FM08.T+FM09.T+FM10.T+FM11.T+FM12.T+
FM13.T+FM14.T+FM15.T)*DEK5.2.1+(FM16.T+FM17.T+FM18.T)*
DEK5.2.2+FM19.T*DEK5.2.3+FM20.T*DEK5.2.4+FM21.T*DEK5.2.5+
(FMT.T-FM01.T-FM02.T-FM03.T-FM04.T-FM05.T
-FM06.T-FM07.T)*DEK5.2.U)/100

72: BEBO.3 = ((FM08.T+FM09.T+FM10.T+FM11.T+FM12.T+
FM13.T+FM14.T+FM15.T) *DEK5.3.1+(FM16.T+FM17.T+FM18.T) *
DEK5.3.2+FM19.T*DEK5.3.3+FM20.T* DEK5.3.4+FM21.T*DEK5.3.5+
(FMT.T-FM01.T-FM02.T-FM03.T-FM04.T-FM05.T
-FM06.T-FM07.T)*DEK5.3.U)/100

73: BEBO.4 = ((FM01.T+FM02.T+FM03.T+FM04.T+FM05.T+FM06.T+FM07.T) *
DEK5.4.1+(FM08.T+FM09.T+FM10.T+FM11.T+FM12.T+
FM13.T+FM14.T+FM15.T)*DEK5.4.2+(FM16.T+FM17.T+FM18.T) *
DEK5.4.3+(FM19.T+FM20.T+FM21.T)*DEK5.4.4)/100

74: BEBO.5 = ((FM85.T+FM09.T+FM10.T+FM11.T+FM12.T+
FM13.T+FM14.T+FM15.T) *DEK5.5.1+(FM16.T+FM17.T+FM18.T) *
DEK5.5.2+(FM19.T+FM20.T)*DEK5.5.3+FM21.T*DEK5.5.4)*ALFA5/100

75: L5.1 = BEBO.1/1000000*STAND5.1

76: L5.2 = BEBO.2/1000000*STAND5.2

77: L5.3 = BEBO.3/1000000*STAND5.3

78: L5.4 = BEBO.4/1000000*STAND5.4

79: L5.5 = BEBO.5/1000000*STAND5.5

80: X5.T.9 = (L5.1+L5.2+L5.3)*WT.5*10

81: L5 = L5.1+L5.2+L5.3+L5.4+L5.5

82: X5.T.10 = A5.T.10*X5.T.9

83: X5.T.11 = A5.T.11*X5.T.9

84: X5.T.8 = X5.T.9+X5.T.10+X5.T.11

85: X5.T.18 = X5.T.8+X5.T.14+X5.T.15

86: X5.T.14 = A5.T.14*X5.T.18

87: X5.T.15 = A5.T.15*X5.T.18

88: X8.T.9 = (L5.4+L5.5)*WT.5*10

89: I3A.T = INNR.1.K*FM01.T.K/100+INNR.1.M*FM01.T.M/100+
INNR.2.K*(FM02.T.K+FM03.T.K)/100+
INNR.2.M*(FM02.T.M+FM03.T.M)/100+
INNR.3.K*(FM04.T.K+FM05.T.K+FM06.T.K)/100+
INNR.3.M*(FM04.T.M+FM05.T.M+FM06.T.M)/100+
INNR.4.K*(FM07.T.K+FM08.T.K+FM09.T.K)/100+
INNR.4.M*(FM07.T.M+FM08.T.M+FM09.T.M)/100+
INNR.5.K*FM10.T.K/100+INNR.5.M*FM10.T.M/100+
INNR.6.K*FM11.T.K/100+INNR.6.M*FM11.T.M/100+
INNR.7.K*FM12.T.K/100+INNR.7.M*FM12.T.M/100+
INNR.8.K*(FM13.T.K+FM14.T.K)/100+INNR.8.M*(FM13.T.M+FM14.T.M)/100+
INNR.9.K*(FM15.T.K+FM16.T.K+FM17.T.K)/100+
INNR.9.M*(FM15.T.M+FM16.T.M+FM17.T.M)/100+
INNR.10.K*FM18.T.K/100+INNR.10.M*FM18.T.M/100+
INNR.11.K*(FM19.T.K+FM20.T.K+FM21.T.K)/100+
INNR.11.M*(FM19.T.M+FM20.T.M+FM21.T.M)/100

90: LDI3A.T = (1+KL3A.T/100)*LDI3A.T(-1)

91: LD3A.T = I3A.T*LDI3A.T

92: PLD3A.T = (1+KP3A.T/100)*PLD3A.T(-1)

93: P3A.T = LD3A.T*PLD3A.T

94: NIN3A.T = (1+KN3A.T/100)*NIN3A.T(-1)
 95: N3AT.T = I3A.T*NIN3A.T
 96: W3AT.T = (1+F3AT.T/100)*W3AT.T(-1)
 97: Z3A.T.9 = N3AT.T*W3AT.T
 98: Z3A.T.10 = C3A.T.10*Z3A.T.9
 99: Z3A.T.11 = C3A.T.11*Z3A.T.9
 100: Z3A.T.18 = Z3A.T.9+Z3A.T.10+Z3A.T.11
 101: LD3B.T = (BS1.K*(FM01.T.K+FM02.T.K+FM03.T.K+FM04.T.K+FM05.T.K+
 FM06.T.K+FM07.T.K+FM08.T.K+FM09.T.K+FM10.T.K+FM11.T.K+FM12.T.K+
 FM13.T.K+FM14.T.K+FM15.T.K+FM16.T.K)/100+BS2.K*FM17.T.K/100+
 BS3.K*FM18.T.K/100+BS4.K*FM19.T.K/100+BS5.K*FM20.T.K/100+
 BS6.K*FM21.T.K/100+BS1.M*(FM01.T.M+FM02.T.M+FM03.T.M+
 FM04.T.M+FM05.T.M+FM06.T.M+FM07.T.M+FM08.T.M+
 FM09.T.M+FM10.T.M+FM11.T.M+FM12.T.M+FM13.T.M+
 FM14.T.M+FM15.T.M+FM16.T.M)/100+BS2.M*FM17.T.M/100+
 BS3.M*FM18.T.M/100+BS4.M*FM19.T.M/100+BS5.M*FM20.T.M/100+
 BS6.M*FM21.T.M/100)*JUSTB
 102: P3B.T = LD3B.T*PL3B.T
 103: NP3BT.T = (1+KN3B.T/100)*NP3BT.T(-1)
 104: N3BT.T = NP3BT.T*P3B.T
 105: W3BT.T = (1+F3BT.T/100)*W3BT.T(-1)
 106: Z3B.T.9 = W3BT.T*N3BT.T
 107: Z3B.T.10 = C3B.T.10*Z3B.T.9
 108: Z3B.T.11 = C3B.T.11*Z3B.T.9
 109: Z3B.T.18 = Z3B.T.9+Z3B.T.10+Z3B.T.11
 110: NP3CT.T = (1+KN3C.T/100)*NP3CT.T(-1)
 111: N3CT.T = NP3CT.T*P3C.T
 112: W3CT.T = (1+F3CT.T/100)*W3CT.T(-1)
 113: Z3C.T.9 = W3CT.T*N3CT.T
 114: Z3C.T.10 = C3C.T.10*Z3C.T.9
 115: Z3C.T.11 = C3C.T.11*Z3C.T.9
 116: Z3C.T.18 = Z3C.T.9+Z3D.T.10+Z3C.T.11
 117: NP3DT.T = (1+KN3D.T/100)*NP3DT.T(-1)
 118: N3DT.T = NP3DT.T*P3D.T
 119: W3DT.T = (1+F3DT.T/100)*W3DT.T(-1)
 120: Z3D.T.9 = W3DT.T*N3DT.T
 121: Z3D.T.10 = C3D.T.10*Z3D.T.9
 122: Z3D.T.11 = C3D.T.11*Z3D.T.9

123: Z3D.T.18 = Z3D.T.9+Z3D.T.10+Z3D.T.11
 124: N3T.T = N3AT.T+N3BT.T+N3CT.T+N3DT.T
 125: X3.T.18 = Z3A.T.9+Z3A.T.10+Z3A.T.11+Z3B.T.9+Z3B.T.10+Z3B.T.11+
 Z3C.T.9+Z3C.T.10+Z3C.T.11+Z3D.T.9+Z3D.T.10+Z3D.T.11
 126: X3.1.9 = A3.1.9*X3.T.18
 127: X3.1.10 = A3.1.10*X3.T.18
 128: X3.1.11 = A3.1.11*X3.T.18
 129: X3.1.8 = X3.1.9+X3.1.10+X3.1.11
 130: X3.1.14 = A3.1.14*X3.T.18
 131: X3.1.15 = A3.1.15*X3.T.18
 132: X3.1.18 = X3.1.8+X3.1.14+X3.1.15
 133: X3.5.9 = A3.5.9*X3.T.18
 134: X3.5.10 = A3.5.10*X3.T.18
 135: X3.5.11 = A3.5.11*X3.T.18
 136: X3.5.8 = X3.5.9+X3.5.10+X3.5.11
 137: X3.5.14 = A3.5.14*X3.T.18
 138: X3.5.15 = A3.5.15*X3.T.18
 139: X3.5.18 = X3.5.8+X3.5.14+X3.5.15
 140: X3.T.9 = X3.1.9+X3.5.9
 141: X3.T.10 = X3.1.10+X3.5.10
 142: X3.T.11 = X3.1.11+X3.5.11
 143: X3.T.14 = X3.1.14+X3.5.14
 144: X3.T.15 = X3.1.15+X3.5.15
 145: X3.T.8 = X3.T.9+X3.T.10+X3.T.11
 146: LW93K == LT1.I+LT1.U+LT2.I+LT2.U
 147: LW94K == N3T.T*175/100000+L4+L5-L5.2
 148: LW9K == LW93K+LW94K
 149: H93K == X1.T.10+X1.T.11+X2.T.10+X2.T.11
 150: H94K == X3.T.10+X3.T.11+X4.T.10+X4.T.11+
 (L5-L5.2)/(L5.1+L5.2+L5.3)*(X5.T.10+X5.T.11)
 151: H9K == H93K+H94K

SUFFIXES
 COEFFICIENT: 'C

VEDLEGG 2. VEILEDING FOR BRUK AV MODELLENE I MAKKO

2.1 Budsjettmodellen

Budsjettmodellen i MAKKO - MAKKO1 - er en modell for kommunale inntekts- og utgiftsarter fordelt på kommunegrupper og produksjonssektorer. Modellen består av 549 ligninger som beregner ulike kryssgrupperinger av modellens 241 eksogene variabler. Selve modellen og de tilhørende definisjoner er dokumentert i Toresen (1986a). Det er konstruert et eget tabellprogram i tilknytning til MAKKO1. Dette tabellprogrammet er nærmere dokumentert i Toresen (1986b). I disse notatene er modellens virkemåte og variabler beskrevet i detalj.

I denne brukerveiledningen gjennomgås bruken av modellen, herunder rutiner for innlesing av de eksogene variablene. Videre gis det en kortfattet veiledning i bruk av tabellprogrammet. Denne brukerveiledningen er basert på kapittel 5 Toresen (1986a) samt utdrag fra Toresen (1986b). Ikke alle programmer som Toresen har beskrevet i sine dokumentasjonsnotater er vedlikeholdt, og noen programmer er basert på kun å kjøres fra den maskinen modellen ligger på.

Modellen er lagt inn på det interaktive EDB-systemet TROLL. Denne veiledningen tar utgangspunkt i at brukerne har liten kjennskap til TROLL-kommandoene, men svarer på de spørsmålene programmet stiller. Det kan likevel skje noe uforutsett som gjør at programmet stopper opp, og at en er nødt til å gi noen TROLL-kommandoer for å komme videre.

MAKKO1 er en regnskapsmodell for kommunale inntekts- og utgiftsarter. Selve modellen består av 586 ligninger som summerer modellens eksogene variabler til mer aggregerte størrelser. Variablene betegnes Xi.k.j, der i betegner sektor, k betegner kommunegruppe og j betegner arten. Datagrunnlaget for modellen er observasjoner av modellens 241 eksogene variabler fra 1977 til 1989. Disse dataene er lagret som tidsserier i arkivet MAKKO_SIRK_EKSOGEN og har som måleenhet 100 000 kroner. Modellen er simulert over de historiske tallene, dvs for perioden 1977 til 1989. Resultatene er lagret som tidsserier i dataarkivet MAKKO_SIRK_HIST. De samme resultatene er også lagret som DSET i arkivet MAKKO og har navnet HIST. Det er også laget et datasett der alle størrelser er målt i faste priser. Størrelser som ikke har noen naturlig priskomponent, f.eks skatteinntekter, er deflatert med konsumprisindeksen. Disse seriene ligger som DATA-filer i arkivet MAKKO_SIRK_FHIST89, der F'en markerer at dette er fastpristall og 89 viser i hvilket år prisene er målt. Tilsvarende finnes dataene også lagret i DSET med navn FHIST89 i arkivet MAKKO. Når en har lagt inn nye tall for de eksogene variablene kjøres budsjettmodellen for å oppdatere databasen. Fra dette datagrunnlaget kan en nytte tabellprogrammet for å tabulere dataene. Foruten ved oppdateringen er det således bare aktuelt å kjøre modellen hvis en ønsker å se virkningene av alternative verdier på de eksogene variablene, eller lage framskrivninger basert på forlengelser av de eksogene variablene. Dette kapitlet handler i første rekke om hvordan en kan forenkle innlesingen av nye verdier for de eksogene variablene. Først presenteres de muligheter som foreligger, deretter gjennomgås en av mulighetene.

Brukeren må være logget på TROLL og ha access til maskinen KOMMUNE. Det er så laget en macro som gir tilgang til de nødvendige programmer og filer. Denne macroen heter VERSJON1. Når denne startmacroen er kjørt, kan kjøringen av MAKKO1 ta til. Dette gjøres ved macroen MAKKO1. Det kommer da opp en liste over mulige varianter for innlesing av

de eksogene variablene. Denne listen er gjengitt ved gjennomkjøringen av programmet under. Før du tar stilling til hvilken variant du vil bruke, må du imidlertid velge en av tre innfallsvinkler. Disse tre valgene er:

- (A) kjøre eksisterende variant av MAKKO1,
- (B) legge inn en ny versjon - dvs en ny variant for innlesing av de eksogene variablene, eller
- (C) kjøre MAKKO1 med foreløpige tall - vanligvis beregnet av kontor for finansstatistikk.

Valg av (A):

I denne varianten benytter du et av de innlesningssystemene som er gitt i listen over. Systemet for innlesing av de eksogene variablene baserer seg på at du har kjennskap til vekstprosentene for visse hovedgrupper av variabler. Systemet fordeler så denne veksten på enkeltvariabler ut fra hvilken hovedgruppe de tilhører. De valgmulighetene som er listet opp angir forskjellige grupper av hovedvariabler som du må lese inn vekstprosent for. Kapittel 4 og vedlegg 3 i Toresen (1986a) sammenligner de fire første variantene, og gir en oversikt over hvilke variabler brukeren må angi vekstprosent for. DISMOD er den mest disaggregerte varianten, og brukeren gir her anslag på veksten for samtlige av modellens 241 eksogene variabler. AGGMOD er den mest aggregerte varianten der brukeren gir veksten for 16 variabler. I tillegg til disse fire variantene er det kommet til noen i ettertid. Varianten BERMOD skiller seg fra AGGMOD ved at det gis egne anslag for veksten i vareinnsats og i reparasjoner. I AGGMOD vil disse størrelsene vokse i takt med lønnskostnadene. I TBUMOD1 må brukeren kjenne utviklingen i de samme hovedstørrelsene som i AGGMOD, men fordelt på kommunegruppene primærkommunene ekskl. Oslo og fylkeskommunene ekskl. Oslo.

Programmet beregner den andel som hver av de modelleksogene variablene utgjør av de inputeksogene variablene ut fra historiske tall. Disse andelene nyttes så til å danne prognoseverdier for de modelleksogene variablene når brukeren gir vekstanslag for de inputeksogene variablene. Andelene kan beregnes på tre ulike måter. Et alternativ er at andelene beregnes ut fra verdiene i et angitt basisår. I det andre alternativet beregnes andelene som et gjennomsnitt av de årlige andelene over en nærmere angitt periode. I det tredje alternativet beregnes regresjonen av den modelleksogene variabelen med hensyn på den inputeksogene variabelen. Dette innebærer at andelene ikke er konstante i framskrivningsperioden.

Når programmet har beregnet verdiene for alle modelleksogene variabler, får en spørsmål om modellen skal simuleres. Dette er et spørsmål om modellen MAKKO1 skal simuleres, og ved å gjøre det får en framskrevet verdier for alle endogene variabler i budsjettmodellen. Disse dataene lagres som et DSET, og brukeren må spesifisere et DSET-navn. Velg bare DSET-navn som starter med F når variablene er målt i faste priser.

Valg av (B)

Denne varianten kan kun nyttes dersom brukeren har skrivetilgang på KOMMUNE-maskinen.

Valg av (C)

Denne varianten forutsetter at brukeren har opplysninger om hovedtall fordelt på kommunegruppene 1. Oslo, 4. Primærkommuner i alt ekskl. Oslo og 5. Fylkeskommunene

i alt ekskl. Oslo. De er forutsatt at brukeren bare har foreløpige tall for ett år. I motsetning til variant (A), skal det her gis anslag på nivå og ikke på vekstrater. Med denne varianten kan en lage et datasett med foreløpige tall for det siste året. Selve prosedyren er angitt lenger ned.

EKSEMPLER PÅ PROGRAMMER

Dette er en beskrivelse av hvordan varianten AGGMOD kan kjøres. Liten skrift angir de tegn brukeren taster inn, mens kursiv er kommentarer. Skrift med store bokstaver angir prompt'er fra TROLL. Det er her forutsatt at brukeren er logget på TROLL.

TROLL COMMAND.

&versjon1

Du får nå tilgang til de filer som er nødvendige.

TROLL COMMAND.

&makko1

Denne macroen starter selve input-programmet.

Følgende informasjon kommer opp:

-----INFO-----

MAKKO1 FINNES I FLERE VARIANTER. DISSE ER

VARIANT

- 1 AGGMOD
- 2 DISMOD
- 3 DAGMOD
- 4 KOMMOD
- 5 BERMOD1
- 6 TBUMOD1
- 7 NEWVAR1
- 8 PROVE1
- 9 TEST

VALGMULIGHETER:

(A) KJØRE EKSISTERENDE VARIANT AV MAKKO1

(B) LEGGE INN NY VARIANT AV MAKKO1

(C) KJØRE MAKKO1 MED FORELØPIGE TALL FRA 3.KONTOR

MULIGHET (A) (B) ELLER (C)

a

HVILKET NR. (VARIANT) SKAL BENYTTES?

1 *Vi velger AGGMOD*

EGNE VEKSTPROSENTER FOR AARSVERK OG LØNN

n *Denne opsjonen er enda ikke i orden. Du må skrive n*

STARTAAR PROGNOSE

1988

SLUTTAAR PROGNOSE

1988 *Vi legger inn tall for ett år. Du kan godt velge flere år.*

-----INFO-----

LES INN VEKSTPROSENTER FOR DE INPUT-EKSOGENE VARIABLE

FI.K.J = VEKSTPROSENTER FOR SEKTOR I, KOMMUNE K, ART J.

DE INNLESTE VEKSTPROSENTENE SKRIVES UT PAA SKJERMEN. HVIS DET BLANDT DISSE
FINNES FEIL, SVAR "JA" PAA SPORSMAALET

SKAL DE NYE VEKSTPROSENTENE RETTES?

OG TALLENE KAN LESES INN PAA NYTT.

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.1 ?

ja

UTSKRIFT AV GAMLE VEKSTPROSENTER ?

ja

FT.T.1

1988 5.1

SKAL DE BEHOLDES ?

ja

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.2 ?

ja

UTSKRIFT AV GAMLE VEKSTPROSENTER ?

n

LES INN NYE VEKSTPROSENTER

AVSLUTT MED ;

8.7

*Du må avslutt med ; når du har lest inn alle verdiene for en
variabel. Hvis ikke får du spørsmål om neste verdi som vist
her.*

NESTE ELLER ;

;

FT.T.2

1988 8.7

SKAL DE NYE VEKSTPROSENTENE RETTES?

n

NYE VEKSTPROSENTER FOR FS.T.3 ?

21.4

NYE VEKSTPROSENTER FOR F7.T.3 ?

10.4

NYE VEKSTPROSENTER FOR FS.T.4 ?

8.5

NYE VEKSTPROSENTER FOR F7.T.4 ?

17.9

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.5 ?

ja

UTSKRIFT AV GAMLE VEKSTPROSENTER ?

ja

FT.T.5

1988 10.

SKAL DE BEHOLDES ?

n

LES INN NYE VEKSTPROSENTER

AVSLUTT MED ;

0;

FT.T.5

1988 0.

SKAL DE NYE VEKSTPROSENTENE RETTES?

n

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.6 ?

25.9

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.9 ?

7.5

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.12 ?

21.2

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.13 ?

8.2

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.14 ?

13.2

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.15 ?

194.9

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.17 ?

41

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.19 ?

8.8

NYE VEKSTPROSENTER FOR FT.T.21 ?

0

Som alternativ kunne vi tastet inn tallene fortløpende, bare med et mellomrom mellom dem; f.eks 5.1 8.7 21.4 10.4 8.5 etc. Da må vi imidlertid være sikre på at vi kjenner rekkefølgen for variablene.

-----INFO-----

PROGRAMMET VIL BEREGNE ANSLAG FOR DE INPUTEKSOGENE VARIABLE (YI.K.J) DET ER LEST INN VEKSTPROSENTER FOR. DISSE BEREGNES ETTER FORMELEN:

$$YI.K.J = (1 + FI.K.J/100) * YI.K.J(-1)$$

YI.K.J = EKSOGENE ANSLAG FOR 1988 - 1988

FI.K.J = VEKSTPROSENTER FOR 1988 - 1988

DISSE INPUTEKSOGENE VARIABLE BRYTES NED PAA OKOSIRKMODELLENS 220 EKSOGENE VARIABLE ENTEN VED

(A) BASISAARETS ANDELSTALL

(B) GJENNOMSNITTSANDELER

(C) LINEAR REGRESJON

NEDBRYTINSALTERNATIV (A), (B) ELLER (C)

c *Vi velger lineær regresjon.*

FØRSTE AAR VED REGRESJONSBEREGNINGENE

1980

SISTE AAR VED REGRESJONSBEREGNINGENE

1987

-----INFO-----

PROGRAMMET BEREGNER DEN LINEAERE REGRESJONENE

$$XI.K.J = AI.K.J + BI.K.*YI.K.J$$

(FOR PERIODEN 1980 - 1987)

MELLOM DE MODELLEKSOGENE OG DE INPUTEKSOGENE VARIABLE.

DERETTER BRYTES DE INNPOTEKSOGENE VARIABLE NED PAA DE MODELL EKSOGENE FOR AARENE 1988 TIL 1988 VED HJELP AV DE BEREGNEDE REGRESJONSRESULTATENE.

MODELLEN KAN SIMULERES FOR PERIODEN 1980 TIL 1987. NAVNET PAA ET OUTPUT-DSET MAA DERFOR SPESIFISERES.

FOR AT REGNSKAPSTALL SKAL KUNNE SKRIVES UT I TABELLER SAMMEN MED ANSLAGENE FOR 1980 TIL 1987, MAA FØRSTE AAR MED HISTORISKE TALL OPPGIS, MINIMUM ETT AAR.

FØRSTE AAR MED HISTORISKE TALL

1977

NAVN PAA OUTPUT-DSET MED SIMULERINGSRESULTATER

a88.c

SKAL MODELLEN SIMULERES?

ja

CREATING DSET SIRKMAK

SIMULATIONS CAN START FROM 1977 TO 1988 AND MUST END BY 1988

TROLL COMMAND.

Vi har laget et datasett (a88.c) med tall (egne anslag) for 1988. Ved å gå over til tabell-programmene kan vi få resultatene ut i tabellform, eller vi kan gå direkte inn i DSET-et med kommandoen PRTDSET for å skrive ut resultater.

Dette er et eksempel på hvordan en kan legge inn nye, foreløpige tall i MAKKO. Det er her forutsatt at brukeren er logget på TROLL. Liten skrift angir de tegn brukeren taster inn, mens kursiv er kommentarer. Skrift med store bokstaver angir prompt'er fra TROLL. Etter hvert svar skal du trykke på *return*-tasten. Dersom du ønsker å svare ja på et spørsmål, må du skrive ja . Alt annet tolkes som "nei".

TROLL COMMAND.

&versjonl

Denne startmacroen gir tilgang til de nødvendige filene.

TROLL COMMAND.

&makkol

Denne macroen starter selve input-programmet.

Følgende informasjon kommer opp:

-----INFO-----

MAKKO1 FINNES I FLERE VARIANTER. DISSE ER

VARIANT

- 1 AGGMOD
- 2 DISMOD
- 3 DAGMOD
- 4 KOMMOD
- 5 BERMOD1
- 6 TBUMOD1
- 7 NEWVAR1
- 8 PROVE1
- 9 TEST

VALGMULIGHETER:

(A) KJØRE EKSISTERENDE VARIANT AV MAKKO1

(B) LEGGE INN NY VARIANT AV MAKKO1

(C) KJØRE MAKKO1 MED FORELØPIGE TALL FRA 3.KONTOR

MULIGHET (A) (B) ELLER (C)
c Vi velger nå (C)

-----INFO-----

DENNE VERSJONEN AV INPUTSYSTEMET BASERER SEG PAA
AT BRUKEREN HAR TALL (GJERNE FORELØBIGE) FOR ENDEL
AGGREGERTE VARIABLE FRA KOMMUNEREGNSKAPET
FORDELT PAA KOMMUNEGRUPPENE:

- 1 OSLO
- 4 PRIMAERKOMMUNENE IALT EKSL OSLO
- 5 FYLKESKOMMUNENE IALT EKSL OSLO

ANSLAGENE GIS I MILLIONER KRONER. BRUKEREN GIR DISSE
TALLENE OG ET BASISÅR FOR BEREGNING AV ANDELENE.

DE DISAGGREGERTE VARIABLENE BLIR BEREGNET SOM ANDELER AV
DE AGGREGERTE VARIABLE

BEREGNINGSAAR

1988

BASISAAR FOR BEREGNING AV ANDELER

1986

*I motsetning til til variant (A) har du her ingen valgmulig-
heter med hensyn til nedbrytningsprosedyre.*

INNTEKTER I OSLO: RENTEINNTEKTER, XT.1.1 :

299 Beløpet gis i millioner kroner.

ORDINAER SKATT PAA INNTEKT OG FORMUE, XT.1.2 :

8731

ANDRE DIREKTE SKATTER, XS.1.3 :

232

INDIREKTE SKATTER, XE.1.3 :

242

OVERFØRINGER FRA STATEN INKL SKATTEUTGJEVNING, XT.1.4 :

4517

OVERFØRINGER FRA ØVRIG KOMM.FORVALTNING, XT.1.5 :

380

GEBYRER, XT.1.6 :

2257

UTGIFTER I OSLO: LØNNSKOSTNADER, XT.1.9 :

7810

VAREINNSATS OG VEDLIKEHOLD, XT.1.VR :

3178

RENTEKOSTNADER, XT.1.12 :

744

OVERFØRINGER TIL PRIVATE. SUBSIDIER, XT.1.13 :

400

OVERFØRINGER TIL PRIVATE: STØNADER, XT.1.14 :

3485

OVERFØRINGER TIL STATLIGE INSTITUSJONER, XT.1.15 :

129

OVERFØRINGER TIL ØVRIG KOMMUNEFORVALTNING, XT.1.16 :

165

KOMMUNALE FORETAK: NETTO TILSKUDD, XT.1.17 :

604

BRUTTOINVESTERINGER, XT.1.19 :

1054

AVDRAG PAA LAAN, XT.1.21 :

0

*Dette var variablene for Oslo. I stedet for å gi et og et anslag kan du skrive
alt på en gang (avhengig av terminalen). Dette er gjort under, der det gis
anslag for primærkommunene eksl. Oslo. Det er en fordel å skrive det inn slik,
fordi hele prosedyren for denne kommunegruppen må gjentas en gang. De fleste
terminalene har en tast som "husker" de siste kommandoene (f.eks. F1), og
denne tasten kan brukes andre gangen.*

INNTEKTER I PRIMAERKOM. EKSL. OSLO: RENTEINNTEKTER, XT.4.1 :
1865 30372 1338 1749 20772 611 6308 33661 11417 4135 1266 5407 3076 321 273
103
0 0

INNTEKTER I PRIMAERKOM. EKSL. OSLO: RENTEINNTEKTER, XT.4.1 :
1865 30372 1338 1749 20772 611 6308 33661 11417 4135 1266 5407 3076 321 273
1038
0 0

INNTEKTER TIL FYLKESKOM. EKSL OSLO: RENTEINNTEKTER, XT.5.1 :
459 15296 193 *Dersom du er usikker på hvilken art det spørres om, kan du
bare gjøre som her: trykk return. Da får du spørsmål om neste
art.*

INDIREKTE SKATTER, XE.5.3 :
0 18639 443 1547 18687 6993 1350 2408 2956 1576 948 182 3245 0

FØRSTE AAR MED HISTORISKE TALL
1977 *Dette blir det første året med regnskapstall i det nye DSET-
et som lages.*

DSET NAVN
c88

SKAL MODELLEN SIMULERES ?

ja

CREATING DSET SIRKMAK

SIMULATIONS CAN START FROM 1977 TO 1988 AND MUST END BY 1988

TROLL COMMAND.

Programmet er ferdig.

Vi har nå laget et datasett (c88) med foreløpige tall for 1988.

2.2 Klientmodulen

Klientmodulen finnes i flere varianter, men modellen KLIMOD er den siste versjonen. KLIMOD ligger på arkivet MAKKO_KLIMOD. Siden modellen for noen sektorer har korte historiske serier, er det først og fremst aktuelt å simulere modellen framover. Det er derfor nødvendig å lage anslag for de eksogene variablene i simuleringsperioden. Slik modellen har vært brukt til nå har alle de eksogene variablene blitt holdt konstante med unntak av standarder og dekningsgrader. Dessuten ligger befolkningsframskrivningene også til grunn. Befolkningstall ligger på hovedarkivet DATA_MAKKO_FOLK, med underarkiv etter framskrivningstype. F.eks. ligger befolkningsframskrivningen HM1 arkivert slik: DATA_MAKKO_FOLK_HM1. Underarkivet HIST inneholder historiske tall. Datafilene er navnsatt med FMa.k.s, der a angir aldersgruppe, k angir kommunegruppe mens s angir kjønn. Grupperingene er nærmere dokumentert i Toresen (1986a).

Ved å kjøre macroen EXIN opprettes det et sett av datafiler med eksogene variabler for et gitt antall år framover. Disse dataene ligger arkivert slik: DATA_MAKKO_KLIMOD_variant_EKSOGEN, der "variant" er et navn brukeren velger. Disse dataene er framskrevet ved at alle eksogene variabler blir satt lik verdien i det siste året med historiske tall (og vekstprosenten satt lik null). Disse dataene kan en så manipulere for å få et ønsket sett av data, f.eks. ved å sette inn vekstprosenten for noen standarder.

Når alle eksogene data er opprettet, kan en simulere modellen. Dette kan gjøres ved å kjøre macroen KLIMOD. Denne macroen oppretter søkelister slik at brukeren får tilgang til de nødvendige filene, deretter kan en simulere modellen hvis en ønsker det. Nedenfor følger eksempler på bruken av disse to macroene. EXIN ligger lagret på arkivet MAKKO_KLIMOD mens KLIMOD er uarkivert. KLIMOD må ikke forveksles med macroen KLIMODEL. KLIMODEL er en macro som "lager" modellen KLIMOD.

Kjøring av EXIN:

```
TROLL COMMAND.
&exin
DETTE ER EN MACRO FOR Å FRAMSKRIVE EKSOGENE DATA I KLIMOD.
DEN ER BASERT PÅ KONSTANTE ANSLAG OG TIL BRUK FOR DE SOM KJENNER
SYSTEMET!
HVA SKAL DATA-ARKIVET HETE?
lp92.k           Her defineres den versjon en skal bruke
HVILKEN BEFOLKNINGSFRAMSKRIVNING SKAL LIGGE TIL GRUNN?
kml             Her kan en velge navn på den befolkningsframskrivningen som
                skal brukes; foreløpig HM1 eller KM1.
SISTE REGNSKAPSÅR:
1989           Siste år med historiske tall
FØRSTE SIMULERINGSÅR:
1990
SISTE SIMULERINGSÅR:
2050
TROLL COMMAND.
```

Nå er de eksogene anslagene lagret på DATA_MAKKO_KLIMOD_LP92.K_EKSOGEN og en kan simulere modellen på dette grunnlaget. Da bør en slette søkelisten, og kjøre macroen KLIMOD:

```
&klimod
VERSJON:
lp92.k           Her defineres modellens datagrunnlag
BEFOLKNINGSARKIV:
kml
```

ARKIV FOR REGNSKAPSTALL:

hist *Her brukes normalt budsjettmodellens arkiv*
SKAL KLIMOD SIMULERES?
ja *Hvis ikke, avsluttes programmet og søkelisten beholdes*
CREATING DSET KLIMOD
SIMULATIONS CAN START FROM 1988 TO 1990 AND MUST END BY 2049
ANALYSING MODEL
GENERATING CODE
TO SAVE CODE TYPE 'FILEMOD ;'
STARTÅR:
1990
FRA HVILKET ÅR:
1988
TIL HVILKET ÅR:
2049
DSET-NAVN
lp92.k *DSET'ene lagres på MAKKO_KLIMOD*
TROLL COMMAND.

Modellen har nå produsert DSET'et LP92.K. Tallene kan enten hentes direkte fra dette DSET'et eller en kan lage datafiler.

Tidsserier for sentrale variabler i Klientmodulen i MAKKO. Gruppert etter MAKKO-sektorer.

Sektorer \ År	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Sektor 1, grunnskolen											
Barn 7 - 15 år	589646	584698	575258	563121	547207	531861	519408	506061	493733	484340	..
Elever	591323	586141	576910	565497	550136	534000	519867	505942	492769	482964	..
Timeverk av under- visningspersonale	67.32	68.00	69.78	70.44	69.34	69.79	70.24	74.19	74.15	73.81	..
Standard	114.17	116.29	121.31	125.10	126.72	131.22	135.22	146.61	150.17	152.38	..
Sektor 2, videregående skoler											
Personer 16 - 19 år	250814	255298	260450	264181	266758	269359	268183	268406	265602	258460	..
Elever t.o.m. 19 år	124244	129880	134295	142724	148009	151967	149165	148364	151250	155938	..
Elever i alt *	147519	153966	159826	168066	176688	181923	177726	174785	180835	194488	..
Timeverk av under- visningspersonale	27.11	28.08	29.22	30.29	31.52	33.58	34.00	35.11	34.87	35.98	..
Dekningsgrad	0.50	0.51	0.52	0.54	0.55	0.56	0.56	0.55	0.57	0.60	..
Standard	183.77	182.41	182.83	180.21	178.38	184.59	191.32	200.88	192.82	185.01	..
Sektor 3, Sykehus/sykehjem											
Somatiske syehus											
Innleggelser	553710	541804	546471	556010	572041	585500	589986	573313	579977	572980	..
Liggedager	6185950	5796048	5652378	5655024	5648121	5664378	5461495	5251620	4882806	4465410	..
Årsverk	39673	39253	39594	42874	41167	41675	42447	44611	44143	42255.6	..
Årsverk pr 1000 liggedag	6.41	6.77	7.00	7.58	7.29	7.36	7.77	8.49	9.04	9.46	..
Somatiske sykehjem											
Senger	27602	27926	28325	28792	29227	30203	30829	30770	31144	36771	..
Årsverk	21530	22117	22675	26220	26686	27523	27982	29950	30510	30728	..
Psykiatriske institusjoner											
Senger	10901	10771	10263	9887	9455	8854	9123	8880	7996	7253	..
Årsverk	10685	10983	11124	11053	11237	11256	10855	10686	10676	10878	..
HVPU											
Senger	7945	8049	8006	7910	8050	7811	7566	7549	7028	7108	..
Årsverk	7515	7819	8191	8353	8699	8876	9371	10091	10217	10323	..

Sektor 4, barnehager.

Barn 0 - 6 år	374821	366330	361649	358263	357833	357621	358689	362418	369526	377169	..
Barn i barnehager	78189	82933	86315	89897	94443	98454	104302	110981	118852	128237	139350
Antall ansatte	16866	18115	19343	20662	21791	23593	25578	27911	30604	33075	35891
Årsverk	16205	18152	21026	23338	25250	27578
Barn pr. ansatt	4.64	4.58	4.46	4.35	4.33	4.17	4.08	3.98	3.88	3.88	3.88
Standard	0.186	0.192	0.202	0.202	0.192	0.186
Dekningsgrad	0.104	0.113	0.122	0.130	0.139	0.147	0.159	0.173	0.188	0.207	0.227

Sektor 5, eldreomsorg.

Personer 67 år og eldre	525036	534494	543878	552531	562590	570673	575591	589683	598044	605573	..
Personer 67 - 79 år	403367	409062	413613	417938	424012	428985	431435	440550	445774	449294	..
Personer 80 - 89 år	109810	112998	116871	120316	123455	125825	128221	131570	133823	137377	..
Personer 90 år og eldre	11859	12434	13394	14277	15123	15863	15935	17563	18447	18902	..
Aldershjem											
Klienter	8343	8534	7803	..
Årsverk	8297	8156	5015	..
Aldershjemsavd. komb. inst.											
Klienter	7128	7552	15778	..
Årsverk	8881	10362	13265	..
Alders- og trygdeboliger											
Klienter	26669	27910	25500	..
Årsverk	1441	1729	577	..
Hjemmesykepleie											
Klienter	108145	111335	110496	114131	..
Årsverk	4069	4306	5026	..
Hjemmehjelp/husmorvikartj.											
Klienter	150048	158840	163493	..
Timeverk	20.01	19.67	20.03	20.79	20.87	20.74	20.80	22.53	22.52	21.51	..

TABELL 1. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR KOMMUNEFORVALTNINGEN IALT. LØPENDE PRISER MILL. KR. BRUTTOINVESTERINGER ER INKL. SALG AV FAST EIENDOM I OSLO. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	48.7	10.2	1.5	7.4	24.3	7.9	23.1	22.2	52.4	13.6	5.1	-6.8
SKATTER IALT.....	8.5	3.3	8.5	16.8	11.0	6.7	7.4	14.3	12.6	10.5	9.1	3.7
DIREKTE SKATTER.....	8.2	3.3	8.5	16.6	10.7	6.3	7.2	14.2	12.3	10.4	9.1	3.1
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	8.4	3.2	8.4	16.9	10.6	6.2	6.8	14.0	12.7	10.2	8.7	3.2
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	-0.7	6.8	13.2	5.5	13.5	10.5	20.3	19.6	-0.3	17.7	21.4	-0.4
INDIREKTE SKATTER.....	27.5	7.7	7.9	25.1	26.7	20.7	14.1	20.9	22.7	14.5	10.4	19.2
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	12.5	9.4	25.2	16.1	17.4	9.3	17.4	11.1	7.5	9.3	8.5	13.1
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	12.1	15.3	9.4	16.7	23.2	1.3	15.1	14.6	410.9	6.7	11.4	8.5
GEBYRER.....	15.0	13.5	9.9	30.7	20.3	17.8	11.5	10.6	12.0	17.2	25.9	15.0
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	10.6	6.1	14.3	17.2	14.2	8.5	11.8	12.9	11.2	10.6	10.1	8.0
DRIFTSUTGIFTER.....	14.6	7.9	14.5	15.3	14.8	12.0	9.7	11.4	10.5	14.6	7.4	5.8
LØNSKOSTNADER.....	14.1	7.4	15.4	15.8	14.9	11.8	10.4	11.1	11.0	14.6	7.5	6.5
VAREINNSATS.....	16.1	11.8	14.0	14.5	15.0	13.3	9.0	13.7	9.1	15.8	9.0	5.0
REPARASJONER.....	15.5	2.4	7.4	11.9	13.1	10.4	3.6	7.2	10.2	10.1	-1.1	-0.8
RENTEUTGIFTER.....	31.2	23.4	21.7	23.6	20.8	15.0	19.6	7.7	10.3	13.8	21.2	10.1
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	13.6	11.6	36.7	24.9	13.5	12.6	13.4	13.7	16.3	16.4	11.9	5.0
SUBSIDIER.....	25.2	9.7	16.1	111.6	10.4	9.3	7.0	8.9	30.1	12.4	8.1	3.7
STØNADER.....	10.9	12.1	41.8	7.3	14.8	13.9	15.8	15.3	11.8	17.9	13.2	5.4
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	65.1	-22.7	57.1	18.8	16.0	11.1	2.0	-1.8	-41.3	80.4	194.7	32.8
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	21.7	-4.3	-2.7	4.7	-0.7	-11.6	-17.3	-8.6	39.4	-22.6	41.0	-33.8
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	16.2	7.7	17.4	16.7	14.6	11.8	10.1	11.0	10.5	15.1	12.1	6.7
C. SPARING (A-B).....	-16.5	-5.1	-9.7	22.5	10.4	-24.6	37.5	34.9	17.3	-30.6	-21.0	36.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	18.3	-1.1	8.2	0.0	-1.2	5.7	-0.5	0.1	32.7	24.4	9.7	-7.2
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	16.5	6.1	15.9	14.1	12.4	11.0	8.9	9.9	12.6	16.1	11.8	5.1
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	674.9	7.1	40.5	-26.0	-23.4	89.3	-42.4	-91.2	651.2	370.5	38.3	-30.1
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-3.3	19.1	24.0	8.7	6.0	10.7	8.0	2.6	5.9	22.9	-3.0	8.5
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	134.6	11.0	34.7	-14.8	-11.2	50.5	-24.0	-42.7	53.8	149.1	25.3	-20.7

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 2. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR KOMMUNEFORVALTNINGEN IALT. KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
RENTEINNTEKTER.....	48.1	9.9	1.2	7.0	23.8	7.5	22.7	21.8	51.9	13.0	4.5	-7.1	
SKATTER IALT.....	8.1	3.0	8.1	16.4	10.6	6.4	7.1	14.0	12.2	9.9	8.6	3.4	
DIREKTE SKATTER.....	7.8	2.9	8.1	16.2	10.3	6.0	6.9	13.8	11.9	9.7	8.5	2.8	
ORDINÆR SKATT PÅ													
INNTEKT OG FORMUE.....	8.0	2.8	8.0	16.5	10.2	5.9	6.5	13.6	12.3	9.5	8.2	2.9	
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	-1.1	6.5	12.8	5.1	13.1	10.2	20.0	19.2	-0.7	17.0	20.7	-0.7	
INDIREKTE SKATTER.....	27.0	7.3	7.5	24.7	26.2	20.4	13.7	20.5	22.3	13.8	9.8	18.8	
OVERFØRINGER FRA													
STATLIGE SEKTORER.....	12.1	9.0	24.8	15.7	16.9	8.9	17.1	10.7	7.1	8.7	7.9	12.7	
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	11.7	15.0	9.1	16.2	22.8	1.0	14.8	14.2	409.1	6.1	10.8	8.1	
GEBYRER.....	14.6	13.2	9.5	30.3	19.8	17.5	11.2	10.3	11.6	16.6	25.2	14.7	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	10.2	5.7	13.9	16.8	13.8	8.1	11.5	12.5	10.8	9.9	9.5	7.7	
DRIFTSUTGIFTER.....	14.2	7.6	14.2	14.9	14.3	11.7	9.4	11.0	10.1	13.9	6.8	5.5	
LØNSKOSTNADER.....	13.7	7.1	15.0	15.4	14.4	11.5	10.1	10.8	10.6	13.9	7.0	6.2	
VAREINNSATS.....	15.7	11.4	13.6	14.1	14.6	13.0	8.7	13.3	8.7	15.1	8.5	4.7	
REPARASJONER.....	15.1	2.1	7.1	11.5	12.7	10.1	3.3	6.8	9.8	9.4	-1.6	-1.0	
RENTEUTGIFTER.....	30.7	23.0	21.3	23.1	20.4	14.7	19.3	7.4	9.9	13.2	20.6	9.8	
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	13.1	11.3	36.2	24.5	13.1	12.3	13.1	13.3	15.9	15.8	11.3	4.7	
SUBSIDIER.....	24.8	9.4	15.7	110.8	9.9	9.0	6.7	8.6	29.7	11.8	7.6	3.4	
STØNADER.....	10.5	11.8	41.3	6.9	14.3	13.6	15.5	14.9	11.4	17.3	12.6	5.1	
OVERFØRINGER TIL													
STATLIGE SEKTORER.....	64.5	-22.9	56.6	18.4	15.6	10.8	1.7	-2.1	-41.5	79.4	193.2	32.4	
KOMMUNALE FORETAK:													
NETTO TILSKUDD.....	21.2	-4.6	-3.0	4.3	-1.1	-11.8	-17.5	-8.9	38.9	-23.0	40.2	-34.0	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	15.7	7.4	17.0	16.3	14.2	11.4	9.8	10.6	10.1	14.4	11.5	6.4	
C. SPARING (A-B).....	-16.8	-5.4	-10.0	22.0	10.0	-24.8	37.2	34.4	16.9	-31.0	-21.4	35.7	
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.8	-1.4	7.8	-0.4	-1.5	5.4	-0.7	-0.2	32.2	23.7	9.2	-7.5	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	16.1	5.8	15.5	13.7	12.0	10.7	8.6	9.5	12.2	15.5	11.2	4.8	
F. OVERSKUDD FØR													
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	672.1	6.7	40.1	-26.3	-23.7	88.8	-42.5	-91.2	648.5	367.8	37.5	-30.3	
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-3.7	18.7	23.6	8.3	5.6	10.4	7.7	2.3	5.5	22.2	-3.5	8.2	
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	133.7	10.7	34.3	-15.1	-11.6	50.0	-24.2	-42.9	53.3	147.6	24.6	-20.9	

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 3. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR OSLO. LØPENDE PRISER MILL. KR. BRUTTOINVESTERINGER ER INKL. SALG AV EIENDOM I OSLO. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP			REGNSKAP				REGNSKAP				
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	61.2	8.1	-31.6	-7.5	33.1	-30.5	59.1	21.4	95.7	-8.3	-9.5	-26.6
SKATTER IALT.....	5.1	0.3	6.9	17.2	8.2	6.6	8.2	10.5	13.3	12.4	9.2	-2.7
DIREKTE SKATTER.....	4.9	0.3	7.1	17.5	8.3	6.4	8.3	10.3	13.3	12.4	9.3	-3.3
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	6.6	1.2	7.6	17.4	8.4	6.4	8.1	10.2	14.1	12.2	8.5	-2.9
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	-29.1	-26.1	-11.0	24.8	3.8	8.5	17.9	13.4	-19.7	24.5	54.1	-19.0
INDIREKTE SKATTER.....	12.2	1.4	1.2	7.8	4.8	13.0	3.3	20.1	13.8	12.0	5.6	19.5
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	0.1	8.2	55.2	13.1	17.9	4.4	37.3	9.6	4.1	16.7	4.6	6.5
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.1	112.0	0.1	6060.6	16.6	5.1	1.6
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	28.1	-2.6	100.4	34.8	6.4	7.6	19.4	11.3	4.9	20.4	13.0	15.7
GEBYRER.....	16.1	14.2	5.9	47.9	17.1	19.0	6.8	6.7	16.6	29.4	17.7	8.5
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	6.2	3.1	16.1	18.6	11.8	6.8	16.1	10.0	12.0	15.1	8.7	1.3
DRIFTSUTGIFTER.....	13.7	8.6	9.4	15.3	11.8	13.7	8.0	11.2	12.0	19.5	6.0	1.2
LØNNSKOSTNADER.....	10.6	8.6	11.2	15.7	11.3	13.5	9.0	9.7	10.4	16.3	5.6	2.3
VAREINNSATS.....	22.3	10.3	11.9	13.4	14.9	13.4	7.6	19.5	13.7	29.2	10.4	0.1
REPARASJONER.....	26.1	2.6	-20.5	17.6	5.8	20.1	-5.1	-2.6	33.5	23.3	-12.7	-14.5
RENTEUTGIFTER.....	46.6	-2.2	-4.5	23.5	32.4	-9.8	50.7	13.8	21.4	35.3	32.1	31.5
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	-0.2	9.4	35.8	14.3	12.3	16.7	19.0	11.5	12.5	19.8	10.3	2.5
SUBSIDIER.....	15.5	25.6	1.6	16.0	20.4	23.9	23.4	-18.7	45.7	4.7	2.4	2.2
STØNADER.....	-2.3	7.0	41.9	14.1	11.3	15.7	18.3	16.2	8.9	21.9	11.2	2.6
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	114.3	-45.8	133.3	13.7	8.7	4.6	7.1	-31.0	-58.2	124.2	256.4	39.0
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	0.0	25.2	241.4	23.2	17.6	0.4	1.9	20.4	52.2	-24.0	38.3	40.4
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	0.9	44.3	27.2	-3.8	9.6	-4.5	-5.2	-18.7	50.4	-21.2	48.2	1.3
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	12.5	8.6	17.2	14.0	12.2	12.3	10.5	9.2	12.8	18.5	12.0	4.5
C. SPARING (A-B).....	-40.6	-75.4	-52.5	728.5	2.7	-121.4	-664.8	28.7	-4.5	-65.8	-268.4	176.6
D. BRUTTOINVESTERING.....	22.8	-1.1	21.9	7.7	-14.3	-17.5	66.8	-25.4	-39.5	305.8	-23.7	20.9
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	13.3	7.8	17.6	13.5	10.1	10.5	13.1	6.9	10.4	25.9	9.0	5.4
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-162.5	205.4	38.6	-47.5	-34.9	181.0	-39.8	-99.3	-9098.2	-716.3	13.6	56.1
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-80.6	44.8	-71.8	715.2	-57.9	53.0	74.2	-81.3	212.1	823.5	-82.9	10.7
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	-4234.7	167.9	24.6	-25.8	-42.1	151.9	-24.0	-93.6	-463.2	-1943.6	-24.9	52.0

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 4. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR OSLO. KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	62.2	8.8	-31.2	-7.2	33.5	-30.3	59.1	20.8	94.9	-8.8	-10.0	-26.9
SKATTER IALT.....	5.8	0.9	7.6	17.7	8.6	6.9	8.1	10.0	12.9	11.7	8.7	-3.2
DIREKTE SKATTER.....	5.6	0.8	7.8	17.9	8.7	6.8	8.3	9.8	12.9	11.7	8.8	-3.8
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	7.3	1.7	8.2	17.8	8.8	6.7	8.1	9.7	13.7	11.5	7.9	-3.4
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	-28.6	-25.7	-10.4	25.2	4.1	8.9	17.8	12.9	-20.0	23.8	53.3	-19.4
INDIREKTE SKATTER.....	12.9	2.0	1.9	8.2	5.2	13.3	3.3	19.5	13.4	11.3	5.1	18.9
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	0.8	8.8	56.1	13.5	18.3	4.8	37.2	9.1	3.7	16.0	4.1	6.0
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.5	112.0	-0.4	6037.3	15.9	4.5	1.1
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	28.9	-2.1	101.6	35.3	6.7	7.9	19.4	10.8	4.5	19.7	12.4	15.1
GEBYRER.....	16.8	14.8	6.5	48.5	17.6	19.4	6.7	6.2	16.2	28.7	17.1	7.9
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	6.9	3.7	16.8	19.0	12.2	7.2	16.1	9.5	11.6	14.4	8.1	0.8
DRIFTSUTGIFTER.....	14.4	9.2	10.1	15.7	12.2	14.1	8.0	10.7	11.5	18.8	5.4	0.7
LØNNSKOSTNADER.....	11.4	9.2	11.9	16.1	11.7	13.8	8.9	9.2	10.0	15.6	5.0	1.8
VAREINNSATS.....	23.1	11.0	12.6	13.8	15.3	13.8	7.6	19.0	13.3	28.4	9.8	-0.4
REPARASJONER.....	26.9	3.2	-20.0	18.0	6.2	20.5	-5.2	-3.1	33.0	22.6	-13.2	-15.0
RENTEUTGIFTER.....	47.5	-1.7	-4.0	23.9	32.9	-9.5	50.6	13.3	20.9	34.6	31.4	30.9
OVERFØRINGER TIL PRIVATE....	0.4	10.1	36.7	14.7	12.7	17.1	19.0	11.0	12.1	19.1	9.7	2.0
SUBSIDIER.....	16.3	26.3	2.2	16.4	20.9	24.4	23.4	-19.1	45.1	4.1	1.9	1.7
STØNADER.....	-1.6	7.6	42.8	14.5	11.7	16.1	18.3	15.6	8.5	21.2	10.7	2.1
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	115.7	-45.5	134.8	14.1	9.1	4.9	7.1	-31.3	-58.4	122.9	254.5	38.3
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	0.6	25.9	243.5	23.7	18.0	0.7	1.9	19.8	51.6	-24.5	37.6	39.8
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	1.6	45.1	28.0	-3.5	10.0	-4.2	-5.2	-19.1	49.8	-21.7	47.5	0.8
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	13.2	9.2	17.9	14.4	12.6	12.7	10.5	8.7	12.4	17.8	11.4	4.0
C. SPARING (A-B).....	-40.2	-75.3	-52.2	731.6	3.0	-121.5	-664.7	28.1	-4.9	-66.0	-267.5	175.3
D. BRUTTOINVESTERING.....	23.6	-0.5	22.7	8.1	-14.0	-17.2	66.7	-25.7	-39.7	303.4	-24.1	20.3
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	14.0	8.4	18.3	13.9	10.5	10.9	13.1	6.4	9.9	25.2	8.5	4.9
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-162.9	207.2	39.4	-47.4	-34.7	182.0	-39.8	-99.3	-9064.2	-712.7	13.0	55.4
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-80.5	45.6	-71.6	718.1	-57.8	53.5	74.1	-81.4	210.9	818.1	-83.0	10.1
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	-4261.2	169.5	25.4	-25.5	-41.9	152.7	-24.1	-93.6	-461.8	-1932.9	-25.3	51.3

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 5. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR ØVRIGE STORBYER. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
RENTEINNTEKTER.....	44.3	1.0	4.9	24.5	3.6	4.5	22.1	27.8	30.6	2.1	-6.8	-8.3	
SKATTER IALT.....	-1.8	3.2	7.9	14.7	12.8	7.3	6.3	14.8	10.6	8.5	16.9	1.0	
DIREKTE SKATTER.....	-2.2	2.8	8.3	14.9	12.9	7.1	6.2	14.7	10.2	8.0	16.0	0.2	
ORDINÆR SKATT PÅ													
INNTEKT OG FORMUE.....	-2.8	2.0	8.4	16.0	12.0	7.9	5.7	13.3	11.4	7.9	13.6	1.5	
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	15.7	24.5	7.8	-8.4	35.4	-9.8	18.9	46.8	-11.0	10.0	70.4	-18.2	
INDIREKTE SKATTER.....	12.3	13.1	-2.7	10.5	9.1	13.4	9.8	17.8	21.3	21.9	34.2	15.4	
OVERFØRINGER FRA													
STATLIGE SEKTORER.....	12.6	5.6	4.0	6.3	21.5	19.7	20.3	27.5	-1.8	7.2	103.8	10.1	
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	-26.7	-86.3	172.2	-46.6	27.0	239.9	39.6	281.8	429.3	-2.3	168.4	6.2	
OVERFØRINGER FRA DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	15.5	-5.7	44.4	7.9	13.3	6.6	11.7	0.4	27.4	17.4	-58.5	13.7	
GEBYRER.....	15.0	6.1	13.1	27.4	24.2	25.1	13.3	13.2	10.3	18.5	32.1	15.9	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	2.7	3.3	9.2	14.1	14.8	10.7	9.8	16.4	9.3	9.6	28.6	5.2	
DRIFTSUTGIFTER.....	14.4	7.9	11.0	14.8	15.0	13.8	8.1	11.1	8.7	19.8	17.8	4.6	
LØNSSKOSTNADER.....	13.1	5.9	11.8	15.8	15.4	12.4	10.3	11.7	10.2	15.5	20.8	6.9	
VAREINNSATS.....	19.2	18.9	5.1	14.2	16.8	19.0	4.5	12.5	9.0	31.3	16.4	-2.0	
REPARASJONER.....	15.7	3.6	16.6	9.2	9.2	14.2	-0.7	3.4	-5.4	32.7	-4.6	-0.2	
RENTEUTGIFTER.....	15.2	10.4	22.4	24.7	5.3	20.9	25.5	11.0	20.7	29.1	18.6	1.2	
OVERFØRINGER TIL PRIVATE....	23.2	13.3	13.7	9.4	18.7	20.6	22.9	14.1	9.4	23.7	34.2	5.6	
SUBSIDIER.....	41.9	3.8	15.1	19.5	9.2	12.7	5.2	7.5	8.9	22.4	-2.1	0.7	
STØNADER.....	18.7	16.0	13.4	6.8	21.4	22.6	27.1	15.4	9.5	24.0	40.9	6.2	
OVERFØRINGER TIL													
STATLIGE SEKTORER.....	83.0	-51.7	-45.6	-31.4	26.7	677.4	-31.3	21.1	-52.3	884.9	28.6	31.0	
OVERFØRINGER TIL DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-88.8	29.6	-4.8	26.4	6.4	-25.1	88.3	-19.4	-14.6	24.4	23.7	38.3	
KOMMUNALE FORETAK:													
NETTO TILSKUDD.....	3.2	-24.3	1.3	-30.9	-41.1	170.4	0.8	5.3	28.6	-106.0	-3283.2	-78.7	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	7.4	6.4	11.0	13.3	14.0	18.1	10.9	11.3	8.9	24.0	24.2	4.1	
C. SPARING (A-B).....	-18.5	-15.2	-4.5	21.1	21.5	-45.9	-7.5	118.3	13.5	-129.8	-151.4	112.1	
D. BRUTTOINVESTERING.....	10.0	-3.5	9.8	3.5	14.0	12.6	2.9	-1.3	25.6	29.9	8.4	-13.5	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	7.8	4.7	10.8	11.7	14.0	17.3	9.7	9.6	10.9	24.8	21.9	1.9	
F. OVERSKUDD FØR													
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-375.3	43.3	43.6	-24.3	-4.7	200.8	8.9	-60.2	58.1	339.6	-12.6	-23.2	
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-4.3	-8.5	-0.2	46.4	3.5	7.6	14.6	-26.4	15.6	-29.4	22.8	20.1	
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	116.4	13.0	22.8	3.0	-0.2	90.9	10.7	-49.0	37.8	191.2	-9.1	-17.5	

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 6. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR ØVRIGE STORBYER. KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGAENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	44.4	1.2	4.8	24.2	3.3	4.4	21.7	27.3	29.9	1.3	-7.5	-8.7
SKATTER IALT.....	-1.7	3.4	7.8	14.4	12.4	7.2	5.9	14.3	10.1	7.8	16.0	0.5
DIREKTE SKATTER.....	-2.2	3.0	8.2	14.6	12.5	7.0	5.8	14.2	9.7	7.2	15.2	-0.3
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	-2.8	2.2	8.3	15.7	11.7	7.8	5.3	12.8	10.8	7.1	12.7	1.0
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	15.7	24.8	7.7	-8.6	35.0	-9.9	18.5	46.2	-11.5	9.2	69.1	-18.6
INDIREKTE SKATTER.....	12.4	13.3	-2.8	10.2	8.8	13.3	9.4	17.2	20.6	21.0	33.2	14.8
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	12.7	5.8	3.9	6.0	21.2	19.6	19.9	27.0	-2.3	6.4	102.2	9.6
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	-26.6	-86.3	171.9	-46.7	26.6	239.6	39.1	280.1	426.4	-3.0	166.3	5.7
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	15.6	-5.5	44.3	7.7	13.0	6.4	11.3	0.0	26.8	16.6	-58.8	13.1
GEBYRER.....	15.0	6.3	13.0	27.1	23.8	25.0	12.9	12.7	9.7	17.7	31.1	15.3
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	2.7	3.5	9.1	13.8	14.4	10.6	9.4	15.9	8.8	8.8	27.7	4.7
DRIFTSUTGIFTER.....	14.5	8.1	10.9	14.5	14.6	13.7	7.7	10.6	8.1	18.9	16.9	4.1
LØNSKOSTNADER.....	13.2	6.1	11.7	15.5	15.0	12.3	10.0	11.2	9.6	14.7	19.9	6.4
VAREINNSATS.....	19.3	19.1	5.0	13.9	16.4	18.9	4.1	12.0	8.5	30.4	15.5	-2.4
REPARASJONER.....	15.8	3.8	16.5	8.9	8.8	14.1	-1.1	3.0	-5.9	31.7	-5.3	-0.7
RENTEUTGIFTER.....	15.3	10.6	22.3	24.4	5.0	20.7	25.1	10.5	20.0	28.2	17.7	0.8
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	23.3	13.5	13.6	9.1	18.3	20.4	22.5	13.6	8.8	22.8	33.2	5.1
SUBSIDIER.....	42.0	4.0	15.0	19.2	8.8	12.6	4.9	7.1	8.3	21.6	-2.9	0.2
STØNADER.....	18.8	16.2	13.2	6.5	21.0	22.5	26.7	14.9	8.9	23.1	39.8	5.7
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	83.1	-51.6	-45.6	-31.5	26.3	676.6	-31.6	20.6	-52.6	877.7	27.6	30.4
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-88.8	29.8	-4.9	26.0	6.1	-25.2	87.6	-19.8	-15.1	23.5	22.8	37.6
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	3.2	-24.2	1.2	-31.0	-41.2	170.1	0.4	4.8	27.9	-106.0	-3259.0	-78.8
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	7.4	6.6	10.9	13.0	13.6	18.0	10.5	10.8	8.3	23.1	23.2	3.6
C. SPARING (A-B).....	-18.4	-15.0	-4.6	20.7	21.1	-45.9	-7.8	117.4	12.9	-129.6	-151.0	111.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	10.0	-3.3	9.7	3.2	13.7	12.5	2.5	-1.7	24.9	29.0	7.6	-13.9
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	7.9	4.9	10.7	11.5	13.6	17.2	9.4	9.1	10.3	23.9	21.0	1.4
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-375.4	43.6	43.5	-24.5	-5.0	200.5	8.5	-60.4	57.3	336.4	-13.3	-23.6
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	-4.2	-8.3	-0.3	46.1	3.2	7.5	14.2	-26.7	15.0	-29.9	21.9	19.5

TABELL 7. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR ØVRIGE PRIMAERKOMMUNER. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGAENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
RENTEINNTEKTER.....	47.8	14.6	14.5	12.7	27.2	20.2	18.2	28.7	34.9	19.0	18.6	-4.2	
SKATTER IALT.....	-0.8	4.1	9.1	17.8	11.3	7.3	7.5	15.5	12.8	10.7	8.2	5.0	
DIREKTE SKATTER.....	-1.5	4.0	9.0	17.3	10.5	6.7	7.1	15.2	12.2	10.5	8.3	4.2	
ORDINÆR SKATT PÅ													
INNTEKT OG FORMUE.....	-1.7	3.8	8.4	17.6	10.7	6.1	6.8	15.2	12.5	10.2	8.2	4.0	
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	7.3	10.9	28.6	7.1	4.3	25.9	15.7	15.3	5.4	20.1	11.2	9.0	
INDIREKTE SKATTER.....	44.2	8.7	14.9	36.8	38.2	24.1	17.2	21.5	24.7	13.7	7.0	20.0	
OVERFØRINGER FRA													
STATLIGE SEKTORER.....	12.2	11.0	1.5	9.5	17.1	12.6	15.1	13.7	7.3	4.6	54.5	15.7	
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	6.7	25.9	4.6	18.8	23.3	4.8	9.7	16.3	244.1	-1.3	80.8	8.8	
OVERFØRINGER FRA DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	13.3	-0.0	62.8	24.9	14.5	8.5	9.1	-3.7	15.9	10.1	-86.3	-4.1	
GEBYRER.....	9.4	15.7	6.8	33.2	22.9	17.0	18.1	13.3	11.6	13.6	33.7	12.9	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	4.3	6.7	9.2	16.8	14.1	9.7	10.7	13.8	11.9	9.5	17.0	9.0	
DRIFTSUTGIFTER.....	13.4	7.0	14.8	16.3	15.5	12.1	9.7	11.0	10.6	14.3	15.7	7.1	
LØNSSKOSTNADER.....	13.4	6.6	15.0	16.4	15.4	11.9	10.9	11.1	11.6	15.2	16.8	7.7	
VAREINNSATS.....	12.4	10.8	15.0	15.9	16.3	12.9	6.9	10.6	5.4	12.7	16.0	6.6	
REPARASJONER.....	15.7	-0.3	11.8	15.7	13.5	11.1	5.8	10.3	16.7	9.4	0.7	0.5	
RENTEUTGIFTER.....	28.5	25.2	22.1	21.6	20.2	16.1	13.1	5.7	8.6	6.8	24.4	10.0	
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	27.7	11.6	11.8	-0.9	19.6	16.6	27.3	15.4	16.2	22.9	21.7	11.7	
SUBSIDIER.....	29.8	4.5	19.2	10.9	12.1	9.6	12.3	7.9	12.2	24.7	5.0	6.4	
STØNADER.....	26.7	15.0	8.6	-6.4	23.7	20.2	34.2	18.4	17.5	22.3	27.4	13.2	
OVERFØRINGER TIL													
STATLIGE SEKTORER.....	177.8	-20.3	-74.8	32.0	8.4	-30.6	-22.2	32.6	-25.8	933.6	447.4	23.7	
OVERFØRINGER TIL DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-67.9	-9.9	6.6	-6.5	20.1	6.9	9.5	-1.0	-22.2	3.1	-32.2	-44.4	
KOMMUNALE FORETAK:													
NETTO TILSKUDD.....	30.2	-8.6	-22.6	-3.7	-14.1	-39.9	-59.2	-3.3	75.4	22.8	-84.3	-622.9	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	10.7	6.7	12.2	14.4	15.5	11.6	10.6	10.8	10.6	15.6	20.7	7.9	
C. SPARING (A-B).....	-22.6	6.5	-9.1	34.7	4.9	-3.6	11.9	38.1	20.2	-27.1	-18.2	24.8	
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.7	-2.4	5.1	2.5	-1.7	8.9	-5.3	3.8	46.4	15.5	17.7	-17.2	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	12.1	4.7	10.8	12.2	12.5	11.2	8.2	9.9	15.0	15.6	20.2	4.1	
F. OVERSKUDD FØR													
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	416.6	-15.6	31.7	-38.9	-20.6	55.6	-45.4	-159.7	-242.8	412.0	65.2	-44.7	
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	16.9	16.7	26.7	-4.3	10.6	9.2	0.5	10.0	-0.9	4.7	14.6	16.0	
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	135.2	-4.3	29.6	-24.4	-4.1	27.3	-21.4	-46.2	88.1	118.4	47.7	-28.4	

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 8. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR ØVRIGE PRIMAERKOMMUNER. KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	46.9	14.0	14.0	12.2	26.6	19.7	17.9	28.4	34.5	18.4	18.0	-4.4
SKATTER IALT.....	-1.4	3.6	8.5	17.2	10.7	6.8	7.1	15.2	12.5	10.1	7.7	4.8
DIREKTE SKATTER.....	-2.1	3.4	8.4	16.7	10.0	6.2	6.7	14.9	11.9	9.9	7.8	3.9
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	-2.3	3.3	7.8	17.1	10.1	5.7	6.4	14.9	12.1	9.6	7.7	3.8
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	6.7	10.3	28.0	6.6	3.8	25.4	15.3	15.0	5.0	19.5	10.7	8.8
INDIREKTE SKATTER.....	43.4	8.1	14.3	36.2	37.5	23.6	16.9	21.2	24.3	13.1	6.4	19.7
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	11.5	10.4	1.0	9.0	16.5	12.1	14.8	13.4	7.0	4.0	53.8	15.4
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	6.0	25.2	4.0	18.2	22.7	4.3	9.3	16.0	243.0	-1.9	79.9	8.5
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	12.7	-0.6	62.0	24.3	13.9	8.1	8.8	-3.9	15.5	9.5	-86.4	-4.3
GEBYRER.....	8.7	15.1	6.2	32.6	22.3	16.5	17.8	13.0	11.2	13.0	33.0	12.6
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	3.7	6.1	8.6	16.2	13.5	9.3	10.4	13.5	11.5	8.9	16.4	8.8
DRIFTSUTGIFTER.....	12.7	6.4	14.2	15.7	14.9	11.6	9.4	10.7	10.2	13.7	15.2	6.8
LØNSKOSTNADER.....	12.7	6.0	14.4	15.9	14.9	11.5	10.6	10.8	11.2	14.6	16.3	7.4
VAREINNSATS.....	11.8	10.2	14.5	15.4	15.7	12.4	6.5	10.3	5.1	12.0	15.4	6.3
REPARASJONER.....	15.0	-0.9	11.2	15.2	12.9	10.6	5.5	10.0	16.3	8.8	0.2	0.3
RENTEUTGIFTER.....	27.7	24.5	21.5	21.0	19.6	15.6	12.7	5.5	8.3	6.2	23.7	9.8
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	26.9	11.0	11.2	-1.4	19.0	16.2	26.9	15.1	15.8	22.3	21.1	11.4
SUBSIDIER.....	29.1	3.9	18.5	10.4	11.6	9.1	12.0	7.6	11.9	24.0	4.5	6.2
STØNADER.....	26.0	14.4	8.0	-6.9	23.1	19.7	33.8	18.0	17.2	21.7	26.8	12.9
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	176.1	-20.8	-75.0	31.3	7.9	-30.9	-22.5	32.2	-26.0	927.9	444.8	23.4
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-68.1	-10.3	6.1	-6.9	19.5	6.5	9.2	-1.3	-22.5	2.6	-32.5	-44.5
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	29.4	-9.1	-23.0	-4.1	-14.5	-40.2	-59.3	-3.6	74.8	22.1	-84.4	-621.7
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	10.0	6.1	11.6	13.9	14.9	11.2	10.2	10.5	10.2	15.0	20.1	7.7
C. SPARING (A-B).....	-23.1	5.9	-9.6	34.0	4.4	-4.0	11.6	37.7	19.8	-27.5	-18.6	24.5
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.0	-2.9	4.6	2.0	-2.2	8.4	-5.6	3.5	45.9	14.9	17.1	-17.4
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	11.4	4.2	10.2	11.6	11.9	10.7	7.9	9.5	14.7	15.0	19.6	3.8
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	413.5	-16.0	31.0	-39.2	-21.0	55.0	-45.5	-159.5	-242.4	409.2	64.4	-44.8
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	16.2	16.0	26.0	-4.7	10.1	8.7	0.2	9.7	-1.2	4.2	14.0	15.7
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	133.8	-4.8	28.9	-24.8	-4.6	26.8	-21.6	-46.3	87.5	117.2	47.0	-28.6

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 9. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR PRIMAERKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	47.1	12.0	12.9	14.6	23.0	17.9	18.8	28.6	34.3	16.8	15.7	-4.6
SKATTER IALT.....	-1.0	3.9	8.9	17.2	11.5	7.3	7.3	15.4	12.4	10.3	9.7	4.3
DIREKTE SKATTER.....	-1.6	3.8	8.8	16.8	10.9	6.8	6.9	15.1	11.9	10.1	9.7	3.4
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	-1.9	3.5	8.4	17.3	10.9	6.4	6.6	14.9	12.3	9.8	9.1	3.5
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	9.3	14.3	22.9	3.4	10.9	16.6	16.3	21.7	1.3	17.9	23.2	1.4
INDIREKTE SKATTER.....	34.0	9.9	10.1	30.4	32.1	22.3	16.0	21.0	24.2	14.8	11.1	19.1
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	12.3	10.4	1.7	9.2	17.5	13.3	15.6	15.2	6.3	4.8	59.9	14.9
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	5.2	22.4	5.1	18.2	23.4	5.7	10.1	20.8	254.0	-1.4	87.7	8.5
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	13.7	-1.0	60.0	22.5	14.4	8.3	9.4	-3.1	17.4	11.1	-82.2	2.1
GEBYRER.....	10.4	13.9	7.9	32.2	23.2	18.4	17.2	13.3	11.3	14.5	33.4	13.4
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	4.1	6.1	9.2	16.4	14.2	9.9	10.6	14.2	11.5	9.5	18.8	8.4
DRIFTSUTGIFTER.....	13.5	7.2	14.2	16.0	15.4	12.3	9.5	11.0	10.3	15.1	16.0	6.7
LØNSKOSTNADER.....	13.4	6.5	14.5	16.3	15.4	12.0	10.8	11.2	11.4	15.3	17.4	7.5
VAREINNSATS.....	13.3	11.9	13.7	15.7	16.3	13.7	6.5	10.9	5.9	15.2	16.1	5.2
REPARASJONER.....	15.7	0.6	12.9	14.2	12.5	11.8	4.3	8.8	12.2	13.4	-0.3	0.4
RENTEUTGIFTER.....	26.2	22.9	22.2	22.0	18.0	16.7	14.7	6.5	10.5	10.6	23.2	8.4
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	26.5	12.0	12.3	1.8	19.3	17.7	26.0	15.1	14.3	23.1	25.0	10.0
SUBSIDIER.....	32.0	4.4	18.4	12.5	11.5	10.2	10.9	7.8	11.6	24.3	3.8	5.4
STØNADER.....	24.4	15.3	9.9	-2.6	23.0	21.0	32.0	17.4	15.1	22.8	31.3	11.0
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	154.9	-25.8	-71.5	18.3	10.7	70.6	-28.2	25.4	-41.7	909.6	246.3	25.0
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-71.6	-7.1	5.5	-3.6	18.5	3.6	15.4	-3.2	-21.4	5.5	-24.9	-26.7
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	25.4	-10.9	-19.6	-7.9	-17.3	-22.3	-41.7	1.0	50.8	-34.8	47.7	-138.9
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	10.1	6.7	12.0	14.2	15.2	12.6	10.6	10.8	10.3	17.0	21.3	7.3
C. SPARING (A-B).....	-22.0	2.9	-8.5	32.7	7.0	-9.8	10.2	44.0	19.5	-38.1	-11.4	27.4
D. BRUTTOINVESTERING.....	16.6	-2.6	5.7	2.7	0.4	9.4	-4.0	2.9	43.1	17.6	16.3	-16.7
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	11.4	4.7	10.8	12.1	12.7	12.1	8.4	9.8	14.3	17.1	20.5	3.7
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	541.9	-11.6	33.0	-37.2	-18.4	79.8	-30.2	-116.3	-563.2	385.7	39.6	-40.3
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	12.9	12.6	23.2	1.1	9.5	9.0	2.5	4.2	1.0	0.3	15.3	16.4
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	133.1	-2.5	28.8	-21.3	-3.5	37.1	-14.5	-47.0	74.7	133.7	32.8	-26.5

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 10. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR PRIMAERKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	46.4	11.5	12.4	14.1	22.5	17.5	18.4	28.2	33.9	16.1	15.0	-4.8
SKATTER IALT.....	-1.5	3.5	8.4	16.7	11.0	6.9	6.9	15.0	12.0	9.7	9.1	4.0
DIREKTE SKATTER.....	-2.1	3.4	8.4	16.3	10.4	6.4	6.6	14.8	11.5	9.4	9.1	3.2
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	-2.4	3.1	7.9	16.8	10.4	6.1	6.2	14.5	11.9	9.1	8.5	3.3
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	8.8	13.8	22.4	2.9	10.4	16.2	16.0	21.4	1.0	17.3	22.5	1.1
INDIREKTE SKATTER.....	33.3	9.4	9.6	29.8	31.5	21.9	15.7	20.6	23.7	14.2	10.5	18.8
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	11.7	10.0	1.3	8.7	16.9	12.9	15.3	14.8	5.9	4.2	59.1	14.6
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	4.7	21.9	4.7	17.7	22.8	5.4	9.7	20.4	252.7	-2.0	86.7	8.2
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	13.1	-1.4	59.2	22.0	13.8	7.9	9.1	-3.4	16.9	10.5	-82.3	1.8
GEBYRER.....	9.8	13.4	7.4	31.6	22.6	18.0	16.9	12.9	10.9	13.9	32.7	13.1
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	3.5	5.7	8.7	15.9	13.6	9.5	10.2	13.8	11.1	8.9	18.1	8.1
DRIFTSUTGIFTER.....	13.0	6.7	13.7	15.5	14.9	11.9	9.1	10.7	9.9	14.5	15.4	6.4
LØNNSKOSTNADER.....	12.8	6.1	14.0	15.8	14.9	11.6	10.5	10.9	11.0	14.6	16.8	7.3
VAREINNNSATS.....	12.7	11.4	13.1	15.2	15.8	13.3	6.2	10.5	5.5	14.6	15.4	4.9
REPARASJONER.....	15.1	0.1	12.4	13.7	12.0	11.4	4.0	8.5	11.8	12.7	-0.9	0.1
RENTEUTGIFTER.....	25.6	22.3	21.6	21.5	17.4	16.3	14.4	6.2	10.1	9.9	22.6	8.1
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	25.9	11.6	11.8	1.3	18.8	17.3	25.7	14.7	13.9	22.4	24.3	9.7
SUBSIDIER.....	31.3	3.9	17.9	12.0	11.0	9.8	10.6	7.5	11.2	23.6	3.2	5.2
STØNADER.....	23.8	14.8	9.5	-3.0	22.4	20.5	31.6	17.1	14.7	22.1	30.6	10.7
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	153.7	-26.1	-71.7	17.8	10.2	70.0	-28.4	25.1	-42.0	903.8	244.5	24.7
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-71.7	-7.5	5.0	-4.0	17.9	3.3	15.0	-3.5	-21.7	4.8	-25.3	-26.9
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	24.8	-11.3	-20.0	-8.3	-17.7	-22.6	-41.9	0.7	50.3	-35.2	47.0	-138.8
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	9.6	6.2	11.5	13.7	14.7	12.2	10.3	10.5	9.9	16.3	20.6	7.0
C. SPARING (A-B).....	-22.3	2.5	-8.9	32.1	6.5	-10.1	9.9	43.6	19.0	-38.4	-11.8	27.0
D. BRUTTOINVESTERING.....	16.1	-3.0	5.2	2.2	-0.1	9.0	-4.3	2.6	42.6	16.9	15.7	-16.9
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	10.9	4.3	10.3	11.6	12.2	11.7	8.1	9.5	13.9	16.4	19.9	3.4
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	538.7	-11.9	32.4	-37.4	-18.7	79.2	-30.4	-116.3	-561.5	382.9	38.9	-40.4
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	12.3	12.1	22.6	0.7	9.0	8.6	2.2	3.9	0.7	-0.3	14.7	16.1
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	132.0	-2.9	28.2	-21.7	-4.0	36.6	-14.8	-47.1	74.0	132.4	32.1	-26.7

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 11. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR FYLKESKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
RENTEINNTEKTER.....	39.3	8.2	11.6	-1.3	22.2	5.3	20.3	0.3	98.8	21.2	-17.1	-3.0	
SKATTER IALT.....	37.8	4.0	8.6	15.7	11.6	5.5	7.1	14.4	12.7	9.9	7.8	6.2	
DIREKTE SKATTER.....	37.8	4.0	8.6	15.7	11.6	5.5	7.1	14.4	12.7	9.9	7.8	6.2	
ORDINÆR SKATT PÅ													
INNTEKT OG FORMUE.....	37.9	3.7	8.8	15.9	11.3	5.7	6.6	14.4	12.8	9.8	8.1	6.1	
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	29.0	26.2	-4.2	-0.7	38.9	-14.7	47.1	14.6	7.6	12.2	-10.2	9.4	
INDIREKTE SKATTER.....	0.0	34.1	0.0	0.0	-15.9	5.4	20.5	595.7	5.8	56.6	-29.3	36.3	
OVERFØRINGER FRA													
STATLIGE SEKTORER.....	14.9	8.7	39.9	20.8	17.2	7.8	15.4	9.0	8.8	10.6	-19.7	12.6	
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	17.1	10.8	12.5	15.6	22.3	-1.9	18.1	10.5	460.2	9.3	-20.7	9.7	
OVERFØRINGER FRA DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-72.5	-6.6	18.7	0.0	16.7	2.4	9.1	-0.2	-14.0	10.9	-3.1	-1.8	
GEBYRER.....	25.9	12.1	18.0	14.1	16.4	15.0	1.3	6.9	9.2	11.8	11.6	31.0	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	15.2	6.3	24.6	18.0	15.1	7.1	11.8	10.6	10.5	10.5	-8.5	10.3	
DRIFTSUTGIFTER.....	16.6	8.7	17.0	14.3	15.0	10.9	10.6	12.0	10.4	12.1	-4.6	6.3	
LØNSKOSTNADER.....	16.8	8.2	18.3	15.2	15.4	10.9	10.5	11.5	10.6	13.1	-6.0	6.4	
VAREINNSATS.....	18.1	12.2	15.4	13.3	13.1	12.6	13.3	15.7	11.9	11.4	-1.3	7.2	
REPARASJONER.....	12.4	4.8	8.9	7.8	15.7	6.5	4.7	7.0	2.7	1.6	1.2	1.1	
RENTEUTGIFTER.....	46.3	44.6	32.9	29.1	26.2	18.5	26.0	9.2	5.9	14.7	10.6	3.7	
OVERFØRINGER TIL PRIVATE.....	10.7	13.0	72.2	53.6	10.5	7.1	1.1	13.8	20.5	8.6	-0.2	0.5	
SUBSIDIER.....	14.7	13.3	23.0	469.5	8.1	6.2	1.2	16.7	38.7	8.0	11.6	3.1	
STØNADER.....	10.1	12.9	79.8	9.9	11.8	7.6	1.1	12.3	10.7	8.9	-8.1	-1.6	
OVERFØRINGER TIL													
STATLIGE SEKTORER.....	14.4	-9.9	141.9	20.1	18.2	7.3	5.1	1.8	-38.8	-16.8	108.3	47.5	
OVERFØRINGER TIL DEN													
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	14.4	-1.2	64.2	23.8	13.3	8.2	9.5	-2.1	15.6	14.4	-72.9	7.5	
KOMMUNALE FORETAK:													
NETTO TILSKUDD.....	84.0	-88.2	102.9	556.6	29.5	-4.7	-1.7	7.8	3.2	-6.1	14.4	7.7	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	16.5	7.7	28.8	21.0	14.6	10.0	9.3	10.4	10.1	11.1	-7.9	6.8	
C. SPARING (A-B).....	6.2	-3.5	-9.6	-18.1	23.2	-40.0	85.2	14.6	17.6	1.0	-18.3	78.6	
D. BRUTTOINVESTERING.....	20.9	2.1	10.2	-7.1	-0.8	3.1	-5.3	2.4	26.2	8.8	5.8	14.1	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	17.2	6.8	26.1	17.5	13.1	9.4	8.1	9.8	11.1	10.9	-6.9	7.5	
F. OVERSKUDD FØR													
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	112.5	19.5	60.2	8.5	-26.4	80.2	-59.2	-30.6	64.4	33.8	63.8	-63.3	
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	6.8	82.4	63.3	6.8	17.7	11.9	18.5	23.8	11.9	-19.9	55.7	-14.1	
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	85.5	28.8	60.9	8.1	-17.2	59.9	-43.0	-7.1	34.2	8.0	60.9	-46.3	

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 12. INNTEKTER OG UTGIFTER FOR FYLKESKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). KRONER PR. INNBYGGER. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
RENTEINNTEKTER.....	38.6	7.7	11.1	-1.7	21.7	4.9	20.0	-0.1	98.1	20.5	-17.5	-3.3
SKATTER IALT.....	37.1	3.5	8.2	15.2	11.1	5.1	6.7	14.1	12.3	9.2	7.3	5.9
DIREKTE SKATTER.....	37.1	3.5	8.2	15.2	11.1	5.1	6.7	14.1	12.3	9.2	7.3	5.9
ORDINÆR SKATT PÅ												
INNTEKT OG FORMUE.....	37.3	3.3	8.3	15.4	10.7	5.4	6.3	14.1	12.4	9.2	7.5	5.9
ANDRE DIREKTE SKATTER.....	28.4	25.7	-4.7	-1.2	38.2	-15.0	46.6	14.3	7.2	11.6	-10.7	9.1
INDIREKTE SKATTER.....	0.0	33.6	0.0	0.0	-16.3	5.0	20.1	593.6	5.4	55.7	-29.7	35.9
OVERFØRINGER FRA												
STATLIGE SEKTORER.....	14.3	8.2	39.3	20.2	16.7	7.4	15.0	8.7	8.4	10.0	-20.1	12.3
HERAV: SKATTEUTJAMNING.....	16.5	10.3	12.0	15.1	21.7	-2.2	17.7	10.1	458.2	8.7	-21.1	9.4
OVERFØRINGER FRA DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	-72.7	-7.0	18.2	-0.4	16.2	2.0	8.8	-0.5	-14.3	10.3	-3.6	-2.0
GEBYRER.....	25.3	11.7	17.5	13.6	15.8	14.6	1.0	6.6	8.8	11.1	11.0	30.7
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	14.6	5.9	24.1	17.4	14.6	6.7	11.4	10.2	10.1	9.9	-8.9	10.0
DRIFTSUTGIFTER.....	16.1	8.3	16.5	13.8	14.4	10.5	10.3	11.7	10.0	11.4	-5.1	6.0
LØNNSKOSTNADER.....	16.2	7.8	17.8	14.7	14.9	10.5	10.1	11.2	10.2	12.4	-6.5	6.1
VAREINNSATS.....	17.5	11.7	14.9	12.8	12.6	12.2	12.9	15.3	11.5	10.7	-1.8	6.9
REPARASJONER.....	11.9	4.3	8.4	7.3	15.1	6.1	4.4	6.7	2.4	1.1	0.6	0.8
RENTEUTGIFTER.....	45.6	44.0	32.3	28.5	25.7	18.1	25.6	8.8	5.5	14.1	10.0	3.5
OVERFØRINGER TIL PRIVATE....	10.1	12.5	71.5	52.9	10.0	6.8	0.8	13.4	20.1	7.9	-0.7	0.2
SUBSIDIER.....	14.2	12.8	22.4	467.0	7.6	5.8	0.8	16.4	38.2	7.4	11.0	2.8
STØNADER.....	9.5	12.4	79.0	9.4	11.3	7.3	0.8	11.9	10.3	8.3	-8.6	-1.8
OVERFØRINGER TIL												
STATLIGE SEKTORER.....	13.8	-10.3	140.8	19.6	17.7	6.9	4.8	1.5	-39.0	-17.3	107.2	47.1
OVERFØRINGER TIL DEN												
ØVRIGE KOMMUNEFORVALTNING....	13.8	-1.6	63.5	23.2	12.8	7.8	9.1	-2.4	15.2	13.7	-73.1	7.2
KOMMUNALE FORETAK:												
NETTO TILSKUDD.....	83.0	-88.3	102.0	553.7	28.9	-5.1	-2.0	7.5	2.9	-6.7	13.8	7.4
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	15.9	7.2	28.2	20.5	14.1	9.6	9.0	10.0	9.7	10.5	-8.4	6.6
C. SPARING (A-B).....	5.6	-3.9	-10.0	-18.5	22.6	-40.3	84.6	14.2	17.2	0.4	-18.8	78.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	20.3	1.7	9.8	-7.5	-1.2	2.7	-5.6	2.0	25.7	8.2	5.2	13.8
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	16.6	6.4	25.5	16.9	12.6	9.0	7.8	9.4	10.7	10.3	-7.4	7.2
F. OVERSKUDD FØR												
LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	111.5	19.0	59.5	8.0	-26.7	79.6	-59.3	-30.8	63.8	33.0	62.9	-63.4
G. AVDRAG PÅ LÅN.....	6.3	81.7	62.6	6.3	17.2	11.4	18.2	23.4	11.5	-20.3	54.8	-14.3
H. FINANSIERINGSBEHOV (G-F)	84.6	28.2	60.1	7.7	-17.6	59.4	-43.2	-7.4	33.7	7.4	60.0	-46.5

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 13. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER KOMMUNEFORVALTNINGEN IALT. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	10.6	6.1	14.3	17.2	14.2	8.5	11.8	12.9	11.2	10.6	10.1	8.0	
1. GRUNNSKOLE.....	5.0	-0.0	7.2	7.3	16.4	7.6	6.2	13.1	-79.5	8.6	-14.5	7.0	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	10.0	5.5	13.4	15.8	13.0	17.0	17.5	12.1	-85.0	18.3	-18.2	68.6	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	10.1	8.0	-76.4	10.7	33.7	29.1	9.8	8.4	-6.9	27.8	18.3	20.8	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	31.5	27.3	22.8	28.2	48.4	22.4	16.6	10.1	5.9	29.2	29.4	29.7	
5. ELDTREMSORG.....	10.8	11.1	-7.8	16.7	19.9	28.0	8.5	6.5	8.3	7.9	57.5	3.4	
6. ANDRE SEKTORER.....	19.4	14.3	136.2	20.7	14.6	9.8	20.0	10.6	-64.0	17.8	7.1	22.2	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	9.7	4.6	8.3	16.8	12.6	6.0	8.3	14.5	62.9	9.0	9.7	5.3	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	16.2	7.7	17.4	16.7	14.6	11.8	10.1	11.0	10.5	15.1	12.1	6.7	
1. GRUNNSKOLE.....	12.1	4.3	11.6	11.9	13.9	8.6	6.9	9.7	5.2	12.0	5.7	4.3	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	19.7	8.6	14.7	15.8	15.3	11.5	11.7	12.9	9.5	9.9	6.2	9.7	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	12.0	8.6	31.3	15.6	14.5	10.0	8.3	8.0	9.9	13.7	2.8	6.2	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	29.3	21.1	22.5	23.2	22.4	20.6	12.6	12.5	17.1	26.4	6.4	17.1	
5. ELDTREMSORG.....	9.3	10.8	19.2	17.7	13.5	17.1	9.0	11.9	11.9	12.0	57.2	5.6	
6. ANDRE SEKTORER.....	19.3	7.0	10.8	19.6	14.5	14.3	12.5	14.5	12.0	19.0	7.3	3.1	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	26.6	10.5	11.9	16.9	14.0	7.7	11.3	5.0	14.5	7.4	76.5	20.8	
DRIFTSUTGIFTER.....	14.6	7.9	14.5	15.3	14.8	12.0	9.7	11.4	10.5	14.6	7.4	5.8	
1. GRUNNSKOLE.....	12.1	4.3	11.6	11.8	14.0	8.6	6.9	9.7	5.3	11.8	5.8	4.4	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	19.6	8.8	14.6	14.7	15.0	11.3	12.0	13.5	9.6	9.7	6.4	9.6	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	14.1	9.2	16.9	16.1	14.6	11.4	9.1	10.9	11.2	15.4	1.7	5.1	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	25.3	18.2	20.9	24.1	21.2	17.7	13.9	13.3	17.4	26.3	7.5	17.4	
5. ELDTREMSORG.....	5.4	10.2	19.1	17.8	14.8	12.6	10.0	14.2	12.5	11.8	51.8	6.4	
6. ANDRE SEKTORER.....	16.3	8.2	13.3	16.0	14.9	14.2	10.9	11.8	12.2	15.8	7.2	4.9	
C. SPARING (A-B).....	-16.5	-5.1	-9.7	22.5	10.4	-24.6	37.5	34.9	17.3	-30.6	-21.0	36.1	
D. BRUTTOINVESTERING.....	18.3	-1.1	8.2	0.0	-1.2	5.7	-0.5	0.1	32.7	24.4	9.7	-7.2	
1. GRUNNSKOLE.....	8.4	-8.8	8.6	-1.0	0.7	4.1	-6.6	-15.0	47.4	33.6	-10.5	-18.2	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	32.8	6.9	0.3	-1.6	-17.2	26.4	1.0	20.2	-9.8	2.2	25.9	18.5	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	18.8	0.0	10.4	-2.7	2.0	-5.9	-9.0	-3.1	33.4	34.6	10.6	-3.2	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	27.7	10.9	39.3	-22.9	-2.8	41.7	-23.4	6.2	108.2	52.9	26.9	-6.5	
5. ELDTREMSORG.....	0.8	0.2	4.7	36.9	3.5	26.9	5.2	-1.5	11.1	16.2	50.4	-24.5	
6. ANDRE SEKTORER.....	20.6	-0.9	7.9	-0.7	-1.1	4.6	3.5	1.8	37.0	21.9	7.3	-6.4	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	16.5	6.1	15.9	14.1	12.4	11.0	8.9	9.9	12.6	16.1	11.8	5.1	
1. GRUNNSKOLE.....	11.6	2.5	11.2	10.3	12.4	8.2	5.6	7.6	8.0	14.0	4.0	2.3	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	21.9	8.3	12.1	13.0	10.7	13.1	10.5	13.7	7.3	9.2	8.0	10.6	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	12.9	7.4	28.7	13.7	13.4	8.7	7.1	7.4	11.2	15.1	3.4	5.4	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	29.1	19.9	24.4	17.3	20.3	22.0	9.7	12.2	21.9	28.7	8.5	14.2	
5. ELDTREMSORG.....	7.6	8.8	16.7	20.7	11.8	18.7	8.4	9.7	11.8	12.6	56.2	1.0	
6. ANDRE SEKTORER.....	19.6	5.0	10.1	14.8	11.3	12.5	11.0	12.5	15.6	19.5	7.3	1.4	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	26.6	10.5	11.9	16.9	14.0	7.7	11.3	5.0	14.5	7.4	76.5	20.8	
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E) ..	674.9	7.1	40.5	-26.0	-23.4	89.3	-42.4	-91.2	651.2	370.5	38.3	-30.1	
1. GRUNNSKOLE.....	15.3	3.8	13.2	11.8	10.6	8.5	5.3	5.1	52.7	14.3	5.2	2.0	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	34.3	10.7	11.0	10.6	8.7	9.6	3.7	15.4	105.2	8.5	10.2	7.0	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	15.1	7.0	108.8	14.0	11.7	6.7	6.8	7.2	13.5	13.7	1.7	3.4	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	28.0	16.5	25.2	12.0	4.7	21.7	4.3	14.0	35.4	28.5	-5.3	0.0	
5. ELDTREMSORG.....	6.5	8.0	25.2	21.7	9.8	16.2	8.4	10.6	12.8	13.9	55.8	0.4	
6. ANDRE SEKTORER.....	19.8	1.4	-45.4	3.5	4.1	19.2	-9.4	18.1	238.1	20.0	7.3	-4.6	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	8.3	4.0	7.9	16.8	12.4	5.8	8.0	15.6	68.1	9.2	4.8	3.4	

TABELL 14. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. KOMMUNEFORVALTNINGEN IALT. KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPESIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER
PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	10.2	5.7	13.9	16.8	13.8	8.1	11.5	12.5	10.8	9.9	9.5	7.7
1. GRUNNSKOLE.....	4.2	-0.4	7.7	8.2	18.4	9.9	9.3	16.4	-79.0	11.5	-12.3	9.1
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	10.0	5.1	11.4	13.8	10.8	15.3	16.4	11.0	-84.9	18.2	-17.4	73.3
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	9.7	7.7	-76.5	10.3	33.2	28.8	9.5	8.1	-7.2	27.1	17.6	20.4
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	35.9	31.5	26.0	31.2	50.4	23.5	16.8	10.1	5.6	27.8	26.9	27.0
5. ELDTREMSORG.....	8.6	8.9	-9.6	14.6	17.8	26.0	6.5	5.0	7.3	5.4	55.3	2.1
6. ANDRE SEKTORER.....	18.9	13.9	135.5	20.3	14.2	9.5	19.7	10.2	-64.1	17.1	6.6	21.9
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	9.3	4.3	8.0	16.4	12.2	5.7	8.0	14.1	62.3	8.4	9.1	5.0
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	15.7	7.4	17.0	16.3	14.2	11.4	9.8	10.6	10.1	14.4	11.5	6.4
1. GRUNNSKOLE.....	11.2	3.9	12.1	12.9	15.8	11.0	10.0	12.9	7.7	15.0	8.3	6.4
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	19.7	8.2	12.7	13.8	13.0	9.9	10.7	11.8	10.0	9.8	7.3	12.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	11.6	8.2	30.9	15.2	14.1	9.7	8.0	7.7	9.5	13.1	2.3	5.9
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	33.6	25.1	25.7	26.1	24.0	21.7	12.7	12.6	16.8	25.1	4.3	14.7
5. ELDTREMSORG.....	7.1	8.6	16.9	15.6	11.6	15.2	7.1	10.4	10.9	9.3	55.0	4.3
6. ANDRE SEKTORER.....	18.9	6.7	10.4	19.1	14.1	14.0	12.1	14.1	11.6	18.3	6.7	2.8
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	26.1	10.1	11.5	16.5	13.6	7.4	11.0	4.7	14.1	6.8	75.5	20.5
DRIFTSUTGIFTER.....	14.2	7.6	14.2	14.9	14.3	11.7	9.4	11.0	10.1	13.9	6.8	5.5
1. GRUNNSKOLE.....	11.2	3.9	12.2	12.8	15.9	10.9	10.1	12.8	7.8	14.8	8.4	6.4
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	19.6	8.4	12.6	12.7	12.8	9.7	10.9	12.4	10.1	9.6	7.6	12.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	13.7	8.8	16.5	15.6	14.2	11.1	8.8	10.5	10.8	14.7	1.2	4.8
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	29.5	22.1	24.1	27.0	22.7	18.8	14.1	13.4	17.1	25.0	5.4	15.1
5. ELDTREMSORG.....	3.2	8.0	16.8	15.7	12.8	10.9	8.0	12.6	11.5	9.2	49.6	5.1
6. ANDRE SEKTORER.....	15.9	7.8	13.0	15.6	14.4	13.9	10.6	11.4	11.8	15.1	6.7	4.6
C. SPARING (A-B).....	-16.8	-5.4	-10.0	22.0	10.0	-24.8	37.2	34.4	16.9	-31.0	-21.4	35.7
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.8	-1.4	7.8	-0.4	-1.5	5.4	-0.7	-0.2	32.2	23.7	9.2	-7.5
1. GRUNNSKOLE.....	7.5	-9.2	9.1	-0.1	2.3	6.3	-3.8	-12.6	51.0	37.1	-8.3	-16.6
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	32.9	6.6	-1.4	-3.3	-18.8	24.6	0.0	19.0	-9.4	2.1	27.2	21.8
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	18.3	-0.3	10.0	-3.1	1.6	-6.1	-9.3	-3.4	32.9	33.8	10.0	-3.5
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	32.0	14.5	43.0	-21.2	-1.5	43.0	-23.3	6.3	107.6	51.3	24.5	-8.4
5. ELDTREMSORG.....	-1.3	-1.8	2.7	34.5	1.7	24.9	3.4	-2.9	10.1	13.5	48.3	-25.5
6. ANDRE SEKTORER.....	20.2	-1.2	7.6	-1.1	-1.5	4.3	3.3	1.5	36.5	21.2	6.7	-6.7
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	16.1	5.8	15.5	13.7	12.0	10.7	8.6	9.5	12.2	15.5	11.2	4.8
1. GRUNNSKOLE.....	10.7	2.1	11.7	11.3	14.3	10.5	8.7	10.7	10.5	17.0	6.6	4.3
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	21.9	7.9	10.1	11.0	8.5	11.5	9.4	12.6	7.8	9.1	9.1	13.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	12.5	7.1	28.3	13.3	13.0	8.4	6.8	7.0	10.8	14.4	2.9	5.1
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	33.4	23.8	27.7	20.0	21.8	23.2	9.9	12.3	21.5	27.4	6.5	11.9
5. ELDTREMSORG.....	5.4	6.6	14.4	18.5	9.8	16.8	6.4	8.1	10.8	9.9	54.0	-0.2
6. ANDRE SEKTORER.....	19.2	4.7	9.7	14.4	10.9	12.2	10.6	12.1	15.2	18.8	6.7	1.1
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	26.1	10.1	11.5	16.5	13.6	7.4	11.0	4.7	14.1	6.8	75.5	20.5
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	672.1	6.7	40.1	-26.3	-23.7	88.8	-42.5	-91.2	648.5	367.8	37.5	-30.3
1. GRUNNSKOLE.....	14.4	3.4	13.8	12.7	12.4	10.8	8.4	8.1	56.4	17.4	7.8	4.0
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	34.3	10.3	9.1	8.7	6.5	8.0	2.7	14.3	106.1	8.4	11.3	9.9
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	14.6	6.6	108.2	13.6	11.3	6.4	6.5	6.9	13.1	13.1	1.2	3.1
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	32.4	20.4	28.6	14.6	6.1	22.9	4.5	14.1	35.0	27.1	-7.2	-2.0
5. ELDTREMSORG.....	4.4	5.9	22.8	19.6	7.9	14.3	6.4	9.0	11.8	11.2	53.6	-0.8
6. ANDRE SEKTORER.....	19.3	1.0	-45.6	3.1	3.7	18.9	-9.7	17.7	236.9	19.3	6.8	-4.9
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	7.9	3.7	7.6	16.4	12.0	5.5	7.7	15.2	67.5	8.5	4.2	3.1

TABELL 15. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. OSLO. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	6.2	3.1	16.1	18.6	11.8	6.8	16.1	10.0	12.0	15.1	8.7	1.3	
1. GRUNNSKOLE.....	-5.2	-14.3	5.7	6.0	36.3	11.7	28.0	12.5	-47.6	31.7	-2.4	-5.0	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	-5.8	-9.4	12.0	23.1	16.4	11.4	22.4	26.7	-48.9	13.9	-27.6	33.9	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-11.7	3.6	-78.5	11.0	53.2	25.9	19.5	0.4	-2.8	15.5	-2.1	40.3	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	11.7	6.8	30.2	23.5	69.4	14.7	23.3	4.8	1.9	20.5	12.0	26.1	
5. ELDTREMSORG.....	48.3	-9.8	-0.1	13.8	37.6	29.9	13.2	-14.2	5.7	0.8	109.6	5.7	
6. ANDRE SEKTORER.....	16.7	21.0	171.8	23.5	9.4	5.0	28.9	10.7	-54.4	29.1	12.8	3.1	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	8.5	1.4	7.3	17.0	9.1	5.6	9.6	10.7	52.1	12.8	7.2	-1.4	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	12.5	8.6	17.2	14.0	12.2	12.3	10.5	9.2	12.8	18.5	12.0	4.5	
1. GRUNNSKOLE.....	12.2	4.6	8.4	2.8	12.7	7.6	6.3	11.4	5.2	13.3	1.6	4.0	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	14.6	9.2	6.5	8.5	19.0	6.7	7.8	10.1	5.0	24.0	2.5	5.5	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.2	9.1	29.3	14.5	10.9	11.9	8.6	6.9	9.8	16.2	-13.2	8.5	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	18.0	12.5	9.8	9.1	16.8	13.2	7.4	10.5	13.5	23.1	-6.8	9.9	
5. ELDTREMSORG.....	25.5	12.3	60.3	25.3	9.6	37.7	12.5	10.9	8.4	8.5	91.0	4.8	
6. ANDRE SEKTORER.....	20.3	4.3	4.5	19.7	11.2	15.3	14.0	13.0	14.2	26.7	12.8	-5.9	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	13.7	26.7	25.4	4.4	16.2	-5.5	10.9	-2.5	38.1	-0.0	80.3	27.6	
DRIFTSUTGIFTER.....	13.7	8.6	9.4	15.3	11.8	13.7	8.0	11.2	12.0	19.5	6.0	1.2	
1. GRUNNSKOLE.....	12.3	4.4	8.2	2.6	13.3	7.5	6.5	11.3	5.6	13.5	1.6	3.9	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	14.5	9.3	6.3	8.4	18.8	5.8	6.5	9.8	8.0	12.8	5.7	3.8	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	8.8	9.6	7.2	15.5	9.5	13.3	7.0	11.0	11.9	20.5	-8.9	2.6	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	16.2	11.5	10.4	9.7	16.6	11.7	8.7	10.7	12.1	22.6	-7.3	12.4	
5. ELDTREMSORG.....	44.1	51.8	84.9	24.8	17.7	23.9	14.9	27.2	8.4	7.8	68.7	7.2	
6. ANDRE SEKTORER.....	17.2	6.3	6.7	21.3	10.6	16.6	8.5	9.2	15.3	22.8	12.3	-3.8	
C. SPARING (A-B).....	-40.6	-75.4	-52.5	728.5	2.7	-121.4	-664.8	28.7	-4.5	-65.8	-268.4	176.6	
D. BRUTTOINVESTERING.....	22.8	-1.1	21.9	7.7	-14.3	-17.5	66.8	-25.4	-39.5	305.8	-23.7	20.9	
1. GRUNNSKOLE.....	33.2	-22.4	4.0	-5.2	-16.7	-5.8	59.9	-62.1	216.1	148.0	-20.5	-33.9	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	30.1	38.0	-70.9	99.9	-49.7	27.4	52.5	21.5	-16.8	45.5	-32.5	14.0	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	41.4	-14.5	-18.4	27.0	-21.8	-18.5	69.0	3.1	-4.6	126.7	-43.4	-14.2	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	-12.6	25.7	87.7	-50.4	-23.4	11.0	25.1	1.4	18.0	16.5	118.8	-74.7	
5. ELDTREMSORG.....	1988.0	-70.4	634.6	-40.9	190.2	16.2	33.2	-4.1	-47.2	100.7	24.8	-7.2	
6. ANDRE SEKTORER.....	6.4	11.9	37.5	16.3	-22.5	-30.8	86.3	-36.9	-90.4	2842.3	-32.5	76.0	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	13.3	7.8	17.6	13.5	10.1	10.5	13.1	6.9	10.4	25.9	9.0	5.4	
1. GRUNNSKOLE.....	14.5	1.1	8.0	2.0	10.1	6.7	9.5	5.0	11.9	25.4	-2.3	-1.5	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	16.2	12.5	-4.3	12.4	13.8	7.4	9.5	10.7	3.7	25.0	0.5	5.8	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	4.2	7.6	26.7	15.0	9.7	11.1	9.8	6.8	9.3	19.1	-14.6	7.8	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	15.4	13.4	15.3	2.3	14.6	13.2	8.0	10.1	13.7	22.9	-2.0	2.7	
5. ELDTREMSORG.....	37.9	4.4	75.8	17.8	19.8	34.7	14.9	8.9	1.7	14.3	83.7	3.9	
6. ANDRE SEKTORER.....	18.6	5.1	8.3	19.2	6.4	10.5	18.7	7.9	7.9	41.7	7.8	-0.2	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	13.7	26.7	25.4	4.4	16.2	-5.5	10.9	-2.5	38.1	-0.0	80.3	27.6	
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-162.5	205.4	38.6	-47.5	-34.9	181.0	-39.8	-99.3	-9098.2	-716.3	13.6	56.1	
1. GRUNNSKOLE.....	19.3	4.1	8.3	1.4	5.8	5.7	5.5	3.0	29.3	24.6	-2.3	-1.0	
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	27.5	20.8	-8.9	8.7	12.7	5.8	4.0	2.6	36.7	27.7	6.4	1.8	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	18.4	10.2	92.6	15.2	6.8	9.6	8.7	7.6	10.7	19.4	-15.9	4.1	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	16.4	15.0	11.8	-3.5	-4.6	12.2	-1.7	14.3	22.3	24.3	-10.3	-14.4	
5. ELDTREMSORG.....	30.7	15.4	121.6	18.9	15.1	36.2	15.4	15.6	0.8	17.4	78.7	3.5	
6. ANDRE SEKTORER.....	19.4	-0.7	-64.9	4.1	-6.1	36.6	-18.7	-8.7	448.5	49.1	5.2	-2.1	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	8.0	-1.5	4.6	19.2	8.0	7.5	9.4	12.6	53.9	14.2	-0.1	-6.6	

TABELL 16. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER OSLO. KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPELIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	6.9	3.7	16.8	19.0	12.2	7.2	16.1	9.5	11.6	14.4	8.1	0.8
1. GRUNNSKOLE.....	-4.2	-13.5	8.1	7.8	40.2	15.0	32.3	14.7	-46.8	33.5	-1.4	-5.5
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	-3.3	-6.6	13.1	23.6	17.6	12.4	23.6	26.9	-48.2	14.7	-25.8	39.1
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-11.2	4.2	-78.3	11.4	53.7	26.4	19.5	-0.1	-3.2	14.8	-2.6	39.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	15.3	10.0	33.1	26.4	71.3	15.9	21.6	2.5	-0.6	17.0	7.7	20.0
5. ELDTREMSORG.....	46.4	-10.9	-1.2	12.8	36.4	29.7	12.9	-14.0	6.3	-0.0	110.5	6.0
6. ANDRE SEKTORER.....	17.4	21.7	173.5	24.0	9.8	5.4	28.9	10.2	-54.6	28.3	12.2	2.6
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	9.2	2.0	7.9	17.4	9.5	6.0	9.6	10.2	51.6	12.1	6.6	-1.9
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	13.2	9.2	17.9	14.4	12.6	12.7	10.5	8.7	12.4	17.8	11.4	4.0
1. GRUNNSKOLE.....	13.3	5.6	10.9	4.6	15.9	10.8	9.8	13.6	6.8	14.9	2.7	3.5
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	17.6	12.7	7.6	9.0	20.2	7.8	8.7	10.3	6.5	24.9	5.1	9.5
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.9	9.8	30.1	14.9	11.3	12.3	8.6	6.4	9.3	15.6	-13.6	8.0
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	21.8	15.9	12.3	11.7	18.1	14.4	5.9	8.0	10.8	19.6	-10.3	4.6
5. ELDTREMSORG.....	23.9	11.0	58.6	24.1	8.6	37.4	12.1	11.1	9.0	7.6	91.8	5.1
6. ANDRE SEKTORER.....	21.1	4.9	5.1	20.1	11.6	15.7	14.0	12.5	13.7	25.9	12.2	-6.4
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	14.5	27.5	26.2	4.8	16.7	-5.2	10.9	-2.9	37.5	-0.6	79.4	26.9
DRIFTSUTGIFTER.....	14.4	9.2	10.1	15.7	12.2	14.1	8.0	10.7	11.5	18.8	5.4	0.7
1. GRUNNSKOLE.....	13.4	5.4	10.7	4.4	16.5	10.7	10.1	13.5	7.2	15.1	2.6	3.4
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	17.5	12.8	7.4	8.8	20.0	6.8	7.5	10.0	9.5	13.6	8.4	7.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	9.5	10.3	7.9	16.0	9.9	13.7	7.0	10.5	11.5	19.8	-9.4	2.1
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	20.0	14.8	12.9	12.3	17.8	12.9	7.2	8.2	9.4	19.1	-10.8	7.0
5. ELDTREMSORG.....	42.3	50.0	82.8	23.6	16.7	23.6	14.5	27.4	8.9	6.9	69.3	7.4
6. ANDRE SEKTORER.....	18.0	6.9	7.4	21.7	11.0	17.0	8.5	8.7	14.8	22.1	11.7	-4.3
C. SPARING (A-B).....	-40.2	-75.3	-52.2	731.6	3.0	-121.5	-664.7	28.1	-4.9	-66.0	-267.5	175.3
D. BRUTTOINVESTERING.....	23.6	-0.5	22.7	8.1	-14.0	-17.2	66.7	-25.7	-39.7	303.4	-24.1	20.3
1. GRUNNSKOLE.....	34.5	-21.7	6.4	-3.5	-14.4	-3.0	65.2	-61.3	220.7	151.4	-19.6	-34.2
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	33.6	42.4	-70.6	100.7	-49.2	28.7	53.9	21.7	-15.7	46.6	-30.7	18.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	42.4	-14.0	-17.9	27.5	-21.5	-18.2	69.0	2.6	-4.9	125.3	-43.7	-14.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	-9.7	29.4	91.9	-49.3	-22.6	12.1	23.4	-0.8	15.1	13.2	110.5	-75.9
5. ELDTREMSORG.....	1961.0	-70.8	626.5	-41.5	187.6	15.9	32.7	-4.0	-46.9	99.1	25.3	-7.0
6. ANDRE SEKTORER.....	7.1	12.6	38.3	16.7	-22.2	-30.6	86.2	-37.2	-90.4	2825.3	-32.8	75.1
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	14.0	8.4	18.3	13.9	10.5	10.9	13.1	6.4	9.9	25.2	8.5	4.9
1. GRUNNSKOLE.....	15.7	2.0	10.5	3.8	13.2	9.9	13.2	7.0	13.5	27.1	-1.3	-2.0
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	19.3	16.0	-3.3	12.9	14.9	8.5	10.5	10.9	5.2	26.0	3.1	9.9
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	4.9	8.2	27.5	15.4	10.1	11.5	9.8	6.3	8.9	18.4	-15.1	7.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	19.2	16.7	17.8	4.7	15.9	14.3	6.5	7.6	10.9	19.3	-5.7	-2.2
5. ELDTREMSORG.....	36.1	3.2	73.9	16.7	18.7	34.4	14.5	9.1	2.3	13.4	84.4	4.2
6. ANDRE SEKTORER.....	19.4	5.7	9.0	19.6	6.8	10.8	18.7	7.4	7.5	40.9	7.2	-0.7
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	14.5	27.5	26.2	4.8	16.7	-5.2	10.9	-2.9	37.5	-0.6	79.4	26.9
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-162.9	207.2	39.4	-47.4	-34.7	182.0	-39.8	-99.3	-9064.2	-712.7	13.0	55.4
1. GRUNNSKOLE.....	20.5	5.0	10.8	3.2	8.8	8.8	9.0	5.0	31.2	26.4	-1.2	-1.5
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	30.9	24.6	-8.0	9.1	13.9	6.8	4.9	2.8	38.6	28.6	9.1	5.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	19.2	10.9	93.8	15.7	7.1	10.0	8.7	7.1	10.3	18.8	-16.3	3.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	20.3	18.4	14.3	-1.2	-3.5	13.3	-3.0	11.7	19.4	20.8	-13.6	-18.6
5. ELDTREMSORG.....	29.0	14.0	119.1	17.8	14.1	35.9	15.0	15.8	1.4	16.4	79.4	3.8
6. ANDRE SEKTORER.....	20.1	-0.2	-64.6	4.5	-5.7	37.0	-18.7	-9.1	446.4	48.2	4.6	-2.5
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	8.6	-0.9	5.3	19.6	8.4	7.8	9.4	12.1	53.3	13.6	-0.7	-7.1

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 17. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. ØVRIGE STORBYER. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	2.7	3.3	9.2	14.1	14.8	10.7	9.8	16.4	9.3	9.6	28.6	5.2
1. GRUNNSKOLE.....	5.2	0.1	13.3	4.0	20.6	4.7	8.1	14.4	-67.5	1.0	5.9	-5.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.7	14.4	-69.2	-31.2	7.2	69.4	-7.8	-8.4	19.1	11.6	335.7	15.5
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	14.9	30.6	19.5	22.2	51.1	26.1	15.5	11.7	6.3	24.2	38.0	28.5
5. ELDREOMSORG.....	163.4	33.7	19.3	-19.2	9.3	116.5	22.5	21.7	6.4	9.8	78.6	0.2
6. ANDRE SEKTORER.....	19.7	12.3	12.4	15.4	22.8	15.1	20.5	21.7	-24.7	18.6	32.2	10.4
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-0.9	0.8	10.3	15.1	11.8	8.4	6.9	15.2	25.4	7.6	25.5	3.2
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	7.4	6.4	11.0	13.3	14.0	18.1	10.9	11.3	8.9	24.0	24.2	4.1
1. GRUNNSKOLE.....	13.4	4.5	11.6	12.4	13.6	8.5	5.7	8.7	6.4	14.5	11.0	4.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.0	7.8	-2.9	7.6	23.4	9.8	9.8	7.6	16.9	23.2	131.2	11.1
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	32.9	18.8	21.6	24.1	20.2	34.9	11.4	11.3	14.2	22.6	18.8	15.6
5. ELDREOMSORG.....	73.3	12.7	24.5	9.9	26.2	26.8	17.6	20.9	10.0	20.4	80.9	4.5
6. ANDRE SEKTORER.....	16.5	7.5	10.2	14.3	14.7	19.3	10.4	12.5	7.0	32.2	1.6	1.8
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-37.8	-1.8	12.8	9.5	-2.6	31.0	24.5	6.7	19.2	3.5	118.8	2.8
DRIFTSUTGIFTER.....	14.4	7.9	11.0	14.8	15.0	13.8	8.1	11.1	8.7	19.8	17.8	4.6
1. GRUNNSKOLE.....	13.3	4.2	11.9	12.4	13.7	7.9	5.8	9.1	6.9	14.4	11.1	4.3
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.3	7.8	-2.8	7.4	19.7	9.6	6.5	7.0	17.8	24.2	75.0	10.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	24.9	15.3	21.9	24.5	20.9	15.0	15.3	16.8	15.2	22.6	12.5	14.0
5. ELDREOMSORG.....	53.5	9.4	23.6	10.6	20.0	27.9	25.8	28.9	15.1	21.1	88.2	4.8
6. ANDRE SEKTORER.....	15.0	9.7	11.0	16.5	14.5	16.9	8.0	10.9	7.7	21.6	10.2	2.9
C. SPARING (A-B).....	-18.5	-15.2	-4.5	21.1	21.5	-45.9	-7.5	118.3	13.5	-129.8	-151.4	112.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	10.0	-3.5	9.8	3.5	14.0	12.6	2.9	-1.3	25.6	29.9	8.4	-13.5
1. GRUNNSKOLE.....	-2.3	18.6	25.6	-4.5	-4.0	-6.3	-43.0	15.2	37.2	52.7	-8.7	-48.1
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	112.0	107.0	-11.5	-7.7	-48.7	100.2	41.9	47.1	19.7	17.4	-11.0	-37.1
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	87.6	-21.2	85.2	-25.2	-2.4	94.5	-37.7	23.6	47.1	52.1	31.3	-0.5
5. ELDREOMSORG.....	534.0	-29.4	6.7	159.8	62.7	77.9	-27.8	-46.3	15.0	-13.2	79.0	-56.9
6. ANDRE SEKTORER.....	7.4	-11.2	4.4	4.7	21.5	7.9	18.5	-2.7	24.2	28.5	9.8	-5.5
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	7.8	4.7	10.8	11.7	14.0	17.3	9.7	9.6	10.9	24.8	21.9	1.9
1. GRUNNSKOLE.....	11.1	6.3	13.6	9.7	11.2	6.8	0.5	9.1	8.3	17.5	8.9	-0.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	7.1	16.9	-4.3	5.3	13.9	15.2	13.2	12.7	17.4	22.2	107.6	7.7
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	37.9	13.8	27.1	17.9	18.4	38.8	6.9	11.9	16.1	24.8	19.9	14.0
5. ELDREOMSORG.....	90.8	7.4	23.0	20.7	31.9	36.6	6.3	9.5	10.4	17.5	80.8	0.6
6. ANDRE SEKTORER.....	14.3	3.2	9.0	12.5	15.9	17.2	11.8	9.7	9.7	31.5	3.0	0.4
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-37.8	-1.8	12.8	9.5	-2.6	31.0	24.5	6.7	19.2	3.5	118.8	2.8
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-375.3	43.3	43.6	-24.3	-4.7	200.8	8.9	-60.2	58.1	339.6	-12.6	-23.2
1. GRUNNSKOLE.....	12.7	8.0	13.7	11.1	9.0	7.3	-1.4	7.7	30.4	18.7	9.1	0.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	10.5	18.7	40.1	10.7	14.5	10.4	16.0	14.9	17.3	23.1	89.8	6.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	54.4	4.8	32.1	15.3	-2.5	51.4	-0.1	12.1	25.5	25.3	5.4	-1.2
5. ELDREOMSORG.....	80.1	1.7	24.0	31.6	35.7	25.8	2.5	6.1	11.6	19.9	81.4	0.8
6. ANDRE SEKTORER.....	12.5	0.0	7.7	11.3	12.9	18.1	7.9	3.7	30.1	35.9	-5.7	-3.8
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	7.0	1.1	10.0	15.8	13.5	6.1	4.7	16.5	26.3	8.1	14.1	3.3

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 18. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. ØVRIGE STORBYER. KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPEISIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	2.7	3.5	9.1	13.8	14.4	10.6	9.4	15.9	8.8	8.8	27.7	4.7
1. GRUNNSKOLE.....	5.1	0.6	14.4	5.3	23.6	7.9	12.0	18.3	-66.6	3.7	8.4	-3.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.8	14.6	-69.2	-31.4	6.9	69.2	-8.2	-8.8	18.4	10.8	332.4	14.9
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	19.8	36.1	24.2	25.4	53.2	28.1	15.1	11.3	5.5	22.7	34.7	24.1
5. ELDRREMSORG.....	157.8	31.0	16.4	-21.0	7.1	112.5	19.8	19.5	5.2	6.9	75.4	-1.1
6. ANDRE SEKTORER.....	19.8	12.5	12.3	15.1	22.5	15.0	20.1	21.2	-25.1	17.8	31.2	9.9
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-0.9	0.9	10.2	14.8	11.5	8.3	6.5	14.7	24.8	6.8	24.6	2.7
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	7.4	6.6	10.9	13.0	13.6	18.0	10.5	10.8	8.3	23.1	23.2	3.6
1. GRUNNSKOLE.....	13.3	5.0	12.7	13.8	16.4	11.9	9.4	12.5	9.4	17.6	13.7	6.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.1	8.0	-3.0	7.3	23.0	9.7	9.5	7.1	16.3	22.3	129.5	10.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	38.5	23.8	26.4	27.3	21.9	37.0	11.1	10.8	13.3	21.1	15.9	11.7
5. ELDRREMSORG.....	69.6	10.5	21.5	7.4	23.7	24.5	15.1	18.7	8.6	17.2	77.7	3.1
6. ANDRE SEKTORER.....	16.6	7.8	10.1	14.0	14.3	19.2	10.0	12.0	6.4	31.2	0.8	1.3
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-37.8	-1.6	12.7	9.2	-2.9	30.9	24.1	6.3	18.6	2.7	117.2	2.3
DRIFTSUTGIFTER.....	14.5	8.1	10.9	14.5	14.6	13.7	7.7	10.6	8.1	18.9	16.9	4.1
1. GRUNNSKOLE.....	13.2	4.7	13.0	13.7	16.5	11.2	9.5	12.8	10.0	17.6	13.7	6.5
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	2.3	8.0	-2.9	7.1	19.3	9.5	6.1	6.5	17.1	23.3	73.6	9.7
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	30.2	20.2	26.7	27.7	22.5	16.9	15.0	16.3	14.3	21.0	9.8	10.1
5. ELDRREMSORG.....	50.2	7.2	20.6	8.2	17.6	25.5	23.0	26.6	13.7	17.9	84.9	3.4
6. ANDRE SEKTORER.....	15.1	9.9	10.9	16.2	14.2	16.7	7.6	10.4	7.1	20.7	9.3	2.4
C. SPARING (A-B).....	-18.4	-15.0	-4.6	20.7	21.1	-45.9	-7.8	117.4	12.9	-129.6	-151.0	111.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	10.0	-3.3	9.7	3.2	13.7	12.5	2.5	-1.7	24.9	29.0	7.6	-13.9
1. GRUNNSKOLE.....	-2.4	19.2	26.9	-3.3	-1.6	-3.4	-41.0	19.1	41.1	56.9	-6.5	-47.0
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	112.1	107.4	-11.6	-8.0	-48.8	100.0	41.4	46.5	19.1	16.5	-11.7	-37.4
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	95.5	-17.9	92.5	-23.3	-1.0	97.6	-37.9	23.1	46.0	50.2	28.1	-3.9
5. ELDRREMSORG.....	520.6	-30.8	4.1	153.9	59.5	74.6	-29.4	-47.3	13.6	-15.5	75.8	-57.5
6. ANDRE SEKTORER.....	7.4	-11.0	4.3	4.4	21.2	7.8	18.1	-3.1	23.6	27.6	9.0	-5.9
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	7.9	4.9	10.7	11.5	13.6	17.2	9.4	9.1	10.3	23.9	21.0	1.4
1. GRUNNSKOLE.....	11.0	6.9	14.7	11.1	13.9	10.0	4.1	12.9	11.4	20.8	11.6	2.0
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	7.2	17.2	-4.4	5.0	13.5	15.0	12.8	12.2	16.8	21.3	106.0	7.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	43.7	18.6	32.1	20.9	20.1	41.0	6.6	11.5	15.2	23.3	17.0	10.1
5. ELDRREMSORG.....	86.8	5.2	20.0	18.0	29.3	34.1	4.0	7.5	9.1	14.4	77.6	-0.7
6. ANDRE SEKTORER.....	14.3	3.4	8.9	12.2	15.5	17.1	11.4	9.3	9.2	30.5	2.2	-0.1
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-37.8	-1.6	12.7	9.2	-2.9	30.9	24.1	6.3	18.6	2.7	117.2	2.3
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	-375.4	43.6	43.5	-24.5	-5.0	200.5	8.5	-60.4	57.3	336.4	-13.3	-23.6
1. GRUNNSKOLE.....	12.7	8.5	14.8	12.5	11.7	10.6	2.1	11.4	34.2	22.0	11.8	2.3
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	10.5	18.9	40.0	10.5	14.2	10.3	15.6	14.4	16.7	22.2	88.3	5.8
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	60.9	9.2	37.4	18.2	-1.1	53.8	-0.4	11.7	24.5	23.8	2.9	-4.5
5. ELDRREMSORG.....	76.3	-0.3	21.1	28.6	33.0	23.5	0.3	4.2	10.3	16.7	78.2	-0.6
6. ANDRE SEKTORER.....	12.5	0.2	7.6	11.0	12.6	18.0	7.5	3.3	29.4	34.9	-6.4	-4.3
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	7.0	1.3	9.9	15.5	13.2	6.0	4.3	16.0	25.6	7.3	13.2	2.8

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 19. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. ØVRIGE PRIMAERKOMMUNER. LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	4.3	6.7	9.2	16.8	14.1	9.7	10.7	13.8	11.9	9.5	17.0	9.0
1. GRUNNSKOLE.....	5.5	0.6	6.7	7.6	15.3	7.7	5.0	13.0	-82.3	5.9	-20.2	12.8
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.4	6.2	-79.0	30.5	39.7	35.8	-6.5	35.2	1.9	11.6	467.3	8.4
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	51.0	36.3	15.9	32.2	41.3	19.3	17.6	11.6	10.6	35.2	33.7	31.3
5. ELDTREMSORG.....	-0.2	15.9	-11.5	20.9	16.3	22.1	5.5	11.4	9.2	9.4	43.0	3.1
6. ANDRE SEKTORER.....	21.5	14.8	8.5	13.2	14.5	21.6	27.3	13.2	-29.2	18.6	-4.7	32.0
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	1.2	5.6	11.8	18.7	13.2	7.1	7.9	14.1	36.6	7.8	17.9	5.8
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	10.7	6.7	12.2	14.4	15.5	11.6	10.6	10.8	10.6	15.6	20.7	7.9
1. GRUNNSKOLE.....	11.9	4.3	11.9	12.8	14.0	8.8	7.1	9.7	5.0	11.6	5.3	4.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.3	7.2	35.6	25.1	24.9	17.9	6.0	13.6	13.3	23.6	159.1	7.8
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	43.2	31.5	26.2	33.5	26.1	18.9	14.6	13.9	19.1	30.1	18.2	20.0
5. ELDTREMSORG.....	3.5	10.3	11.3	16.5	13.4	10.5	6.8	11.1	13.4	11.9	42.3	6.2
6. ANDRE SEKTORER.....	21.9	7.1	12.2	14.2	16.0	14.1	14.6	12.2	13.6	18.2	4.9	6.6
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-17.6	5.9	5.2	11.0	13.1	6.0	6.1	4.4	6.3	7.3	74.3	16.9
DRIFTSUTGIFTER.....	13.4	7.0	14.8	16.3	15.5	12.1	9.7	11.0	10.6	14.3	15.7	7.1
1. GRUNNSKOLE.....	11.9	4.3	12.0	12.7	14.1	8.8	7.2	9.6	5.0	11.3	5.4	4.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.0	7.3	35.9	25.2	25.3	18.5	6.2	12.9	13.2	23.9	131.9	8.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	36.8	26.3	25.9	34.5	24.3	17.5	15.4	14.8	19.7	30.2	20.2	19.7
5. ELDTREMSORG.....	1.9	7.3	12.3	17.0	14.0	9.8	7.9	10.3	13.3	12.0	44.2	6.5
6. ANDRE SEKTORER.....	17.6	8.7	15.7	17.4	15.4	14.2	12.0	11.7	13.2	14.6	4.6	7.3
C. SPARING (A-B).....	-22.6	6.5	-9.1	34.7	4.9	-3.6	11.9	38.1	20.2	-27.1	-18.2	24.8
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.7	-2.4	5.1	2.5	-1.7	8.9	-5.3	3.8	46.4	15.5	17.7	-17.2
1. GRUNNSKOLE.....	7.9	-11.1	6.0	0.1	3.0	6.6	-4.5	-13.4	41.6	20.3	-8.8	-10.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-3.6	-8.6	7.6	-5.3	6.2	-24.4	-22.7	42.6	31.9	46.6	140.7	-53.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	39.0	13.1	14.3	-6.9	2.9	37.8	-29.4	0.4	159.8	61.3	19.5	5.5
5. ELDTREMSORG.....	-9.2	6.7	-7.9	44.5	-12.5	22.7	5.6	4.8	24.5	9.6	53.7	-25.3
6. ANDRE SEKTORER.....	27.1	-0.6	5.9	-0.1	-2.2	9.6	-5.3	6.9	49.1	11.7	10.6	-13.2
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	12.1	4.7	10.8	12.2	12.5	11.2	8.2	9.9	15.0	15.6	20.2	4.1
1. GRUNNSKOLE.....	11.3	2.1	11.2	11.3	12.9	8.6	6.0	7.7	7.5	12.4	3.9	3.1
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-0.5	1.6	26.6	16.8	20.8	9.7	2.2	16.5	15.6	26.8	156.1	-1.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	42.4	28.2	24.3	27.5	23.6	20.6	10.1	13.0	27.4	33.9	18.4	17.8
5. ELDTREMSORG.....	0.6	9.6	7.4	21.4	8.1	12.5	6.6	10.0	15.3	11.5	44.4	0.1
6. ANDRE SEKTORER.....	23.4	4.8	10.4	10.3	11.6	13.2	10.5	11.3	19.6	16.8	6.1	2.4
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-17.6	5.9	5.2	11.0	13.1	6.0	6.1	4.4	6.3	7.3	74.3	16.9
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E) ..	416.6	-15.6	31.7	-38.9	-20.6	55.6	-45.4	-159.7	-242.8	412.0	65.2	-44.7
1. GRUNNSKOLE.....	15.2	2.9	13.8	13.4	11.5	9.0	6.6	4.9	59.3	12.8	5.3	2.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-1.4	-0.8	84.2	15.9	19.5	7.5	3.1	14.7	17.1	28.3	130.0	-3.7
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	37.3	22.7	30.4	24.5	11.3	21.8	3.6	14.5	43.5	32.9	7.0	5.2
5. ELDTREMSORG.....	0.9	7.7	13.5	21.5	6.0	9.9	7.0	9.5	17.2	12.0	44.8	-0.7
6. ANDRE SEKTORER.....	24.1	1.4	11.2	9.2	10.4	9.7	2.8	10.2	47.9	16.3	9.1	-4.9
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	5.2	5.6	12.9	19.9	13.2	7.3	8.2	15.4	40.4	7.8	12.5	4.1

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 20. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. ØVRIGE PRIMAERKOMMUNER. KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPEISIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	3.7	6.1	8.6	16.2	13.5	9.3	10.4	13.5	11.5	8.9	16.4	8.8
1. GRUNNSKOLE.....	4.4	-0.0	7.0	8.3	16.9	9.7	7.9	16.2	-81.9	8.7	-18.1	15.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.8	5.7	-79.1	29.9	39.0	35.3	-6.8	34.8	1.6	11.0	464.6	8.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	55.8	40.7	18.8	35.2	43.1	20.2	18.0	12.0	10.6	34.2	31.6	29.5
5. ELDTREMSORG.....	-2.4	13.4	-13.3	18.7	14.1	19.9	3.4	9.5	8.0	6.6	40.6	1.6
6. ANDRE SEKTORER.....	20.8	14.1	7.9	12.7	13.9	21.1	26.9	12.9	-29.4	18.0	-5.2	31.6
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	0.6	5.1	11.2	18.1	12.6	6.7	7.6	13.8	36.1	7.2	17.3	5.5
B. LØPENDE UTGIFTER IALT....	10.0	6.1	11.6	13.9	14.9	11.2	10.2	10.5	10.2	15.0	20.1	7.7
1. GRUNNSKOLE.....	10.7	3.6	12.2	13.6	15.6	10.9	10.1	12.8	7.5	14.6	8.0	6.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.7	6.6	34.9	24.5	24.3	17.4	5.7	13.2	12.9	22.9	157.8	7.5
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	47.8	35.7	29.3	36.5	27.7	19.8	15.0	14.4	19.2	29.1	16.4	18.3
5. ELDTREMSORG.....	1.3	8.0	9.0	14.4	11.3	8.5	4.7	9.3	12.2	9.0	40.0	4.7
6. ANDRE SEKTORER.....	21.2	6.5	11.6	13.6	15.4	13.7	14.3	11.9	13.2	17.5	4.4	6.4
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-18.1	5.3	4.6	10.5	12.5	5.5	5.8	4.1	6.0	6.7	73.4	16.7
DRIFTSUTGIFTER.....	12.7	6.4	14.2	15.7	14.9	11.6	9.4	10.7	10.2	13.7	15.2	6.8
1. GRUNNSKOLE.....	10.7	3.6	12.3	13.5	15.7	10.8	10.1	12.7	7.5	14.3	8.2	6.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.4	6.7	35.2	24.6	24.7	18.0	5.9	12.5	12.8	23.2	130.8	8.4
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	41.2	30.3	29.0	37.6	25.9	18.5	15.8	15.3	19.7	29.2	18.3	18.0
5. ELDTREMSORG.....	-0.4	5.0	10.0	14.9	11.9	7.8	5.8	8.5	12.1	9.1	41.8	4.9
6. ANDRE SEKTORER.....	16.9	8.1	15.1	16.8	14.9	13.8	11.7	11.4	12.9	13.9	4.1	7.0
C. SPARING (A-B).....	-23.1	5.9	-9.6	34.0	4.4	-4.0	11.6	37.7	19.8	-27.5	-18.6	24.5
D. BRUTTOINVESTERING.....	17.0	-2.9	4.6	2.0	-2.2	8.4	-5.6	3.5	45.9	14.9	17.1	-17.4
1. GRUNNSKOLE.....	6.8	-11.7	6.2	0.8	4.4	8.7	-1.8	-10.9	45.0	23.6	-6.4	-8.8
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-4.1	-9.1	7.0	-5.8	5.7	-24.7	-22.9	42.2	31.5	45.8	139.5	-53.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	43.5	16.6	17.1	-4.8	4.2	39.0	-29.1	0.8	159.9	60.1	17.6	4.0
5. ELDTREMSORG.....	-11.2	4.4	-9.7	41.8	-14.2	20.5	3.5	3.1	23.2	6.7	51.2	-26.4
6. ANDRE SEKTORER.....	26.3	-1.1	5.4	-0.6	-2.7	9.1	-5.6	6.6	48.6	11.1	10.1	-13.4
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	11.4	4.2	10.2	11.6	11.9	10.7	7.9	9.5	14.7	15.0	19.6	3.8
1. GRUNNSKOLE.....	10.1	1.4	11.5	12.1	14.4	10.6	8.9	10.8	10.1	15.4	6.6	5.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-1.1	1.0	26.0	16.2	20.2	9.2	1.9	16.2	15.2	26.1	154.8	-1.8
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	47.0	32.2	27.3	30.4	25.2	21.6	10.5	13.5	27.4	32.8	16.5	16.2
5. ELDTREMSORG.....	-1.6	7.2	5.2	19.1	6.1	10.5	4.5	8.1	14.1	8.5	42.0	-1.4
6. ANDRE SEKTORER.....	22.7	4.3	9.9	9.8	11.0	12.7	10.2	11.0	19.3	16.2	5.6	2.2
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-18.1	5.3	4.6	10.5	12.5	5.5	5.8	4.1	6.0	6.7	73.4	16.7
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E) ..	413.5	-16.0	31.0	-39.2	-21.0	55.0	-45.5	-159.5	-242.4	409.2	64.4	-44.8
1. GRUNNSKOLE.....	14.0	2.3	14.1	14.2	13.1	11.1	9.5	7.9	63.1	15.8	8.1	4.8
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-2.0	-1.3	83.3	15.4	18.9	7.1	2.7	14.4	16.7	27.6	128.9	-3.9
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	41.7	26.6	33.6	27.3	12.7	22.8	4.0	14.9	43.5	31.8	5.3	3.8
5. ELDTREMSORG.....	-1.4	5.4	11.2	19.2	4.1	7.9	4.8	7.7	15.9	9.1	42.4	-2.2
6. ANDRE SEKTORER.....	23.3	0.8	10.6	8.7	9.9	9.2	2.5	9.9	47.4	15.7	8.6	-5.1
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	4.6	5.0	12.3	19.3	12.6	6.8	7.9	15.1	40.0	7.2	11.9	3.9

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 21. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. PRIMAERKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGAENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	4.1	6.1	9.2	16.4	14.2	9.9	10.6	14.2	11.5	9.5	18.8	8.4
1. GRUNNSKOLE.....	5.5	0.6	7.2	7.3	15.7	7.4	5.3	13.1	-81.1	5.2	-16.7	9.7
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.7	8.2	-76.5	9.7	32.8	41.6	-6.8	26.4	4.5	11.6	445.3	9.4
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	41.1	35.1	16.7	30.0	43.3	20.7	17.1	11.6	9.6	32.8	34.6	30.7
5. ELDRØMSORG.....	3.6	16.9	-9.5	17.4	15.9	27.5	7.2	12.5	8.8	9.5	47.2	2.7
6. ANDRE SEKTORER.....	21.2	14.3	9.2	13.6	16.0	20.3	26.0	14.7	-28.3	18.6	2.5	26.5
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	0.8	4.8	11.5	18.1	13.0	7.3	7.8	14.3	34.8	7.8	19.0	5.4
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	10.1	6.7	12.0	14.2	15.2	12.6	10.6	10.8	10.3	17.0	21.3	7.3
1. GRUNNSKOLE.....	12.1	4.3	11.9	12.8	14.0	8.7	6.9	9.6	5.2	11.9	6.0	4.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.5	7.4	25.2	21.4	24.6	16.4	6.7	12.5	13.9	23.5	154.2	8.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	40.4	28.2	25.1	31.3	24.8	22.3	13.9	13.3	18.0	28.5	18.4	19.0
5. ELDRØMSORG.....	7.1	10.5	12.4	15.9	14.6	12.1	8.0	12.3	13.0	13.0	47.4	6.0
6. ANDRE SEKTORER.....	20.8	7.2	11.8	14.2	15.7	15.1	13.8	12.3	12.4	20.7	4.3	5.7
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-21.1	4.9	6.2	10.8	10.9	9.0	8.7	4.8	8.5	6.6	82.2	13.9
DRIFTSUTGIFTER.....	13.5	7.2	14.2	16.0	15.4	12.3	9.5	11.0	10.3	15.1	16.0	6.7
1. GRUNNSKOLE.....	12.1	4.2	12.0	12.7	14.1	8.6	7.0	9.5	5.2	11.7	6.1	4.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.3	7.5	25.3	21.4	24.3	16.9	6.2	11.9	13.9	24.0	122.3	8.9
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	33.8	23.6	25.0	32.3	23.6	17.0	15.4	15.2	18.8	28.7	18.8	18.7
5. ELDRØMSORG.....	3.5	7.4	12.8	16.7	14.3	10.7	9.0	11.6	13.4	12.7	48.0	6.3
6. ANDRE SEKTORER.....	17.1	8.9	14.8	17.2	15.3	14.7	11.3	11.5	12.3	15.7	5.5	6.5
C. SPARING (A-B).....	-22.0	2.9	-8.5	32.7	7.0	-9.8	10.2	44.0	19.5	-38.1	-11.4	27.4
D. BRUTTOINVESTERING.....	16.6	-2.6	5.7	2.7	0.4	9.4	-4.0	2.9	43.1	17.6	16.3	-16.7
1. GRUNNSKOLE.....	6.6	-7.6	8.9	-0.7	1.8	4.6	-9.9	-10.9	41.1	23.9	-8.8	-15.9
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-0.1	-1.3	5.0	-5.6	0.2	-17.4	-13.9	43.6	29.1	40.4	113.6	-52.0
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	45.9	6.8	23.8	-10.6	2.0	46.9	-31.2	4.8	134.3	60.0	21.1	4.6
5. ELDRØMSORG.....	-5.4	5.0	-7.4	48.7	-7.8	28.9	0.4	-0.9	23.9	8.3	54.9	-27.0
6. ANDRE SEKTORER.....	23.8	-2.1	5.7	0.5	1.0	9.3	-1.5	5.0	44.7	14.3	10.5	-11.9
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	11.4	4.7	10.8	12.1	12.7	12.1	8.4	9.8	14.3	17.1	20.5	3.7
1. GRUNNSKOLE.....	11.3	2.6	11.5	11.1	12.6	8.3	5.3	7.9	7.6	13.0	4.5	2.6
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.0	4.8	19.5	14.7	19.6	10.6	4.0	15.8	15.9	26.0	147.5	-0.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	41.3	24.6	24.9	25.3	22.5	24.4	9.3	12.8	24.9	32.0	18.7	17.1
5. ELDRØMSORG.....	4.3	9.4	8.6	21.3	10.1	14.9	6.6	9.9	14.7	12.2	48.7	0.2
6. ANDRE SEKTORER.....	21.7	4.6	10.2	10.7	12.3	13.9	10.7	11.0	17.8	19.3	5.5	2.0
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-21.1	4.9	6.2	10.8	10.9	9.0	8.7	4.8	8.5	6.6	82.2	13.9
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E) ..	541.9	-11.6	33.0	-37.2	-18.4	79.8	-30.2	-116.3	-563.2	385.7	39.6	-40.3
1. GRUNNSKOLE.....	14.8	3.7	13.8	13.0	11.1	8.8	5.3	5.3	55.0	13.5	5.8	2.3
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.6	2.9	74.7	15.0	18.6	8.0	5.2	14.8	17.1	27.3	122.9	-2.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	41.4	18.1	30.8	22.3	8.3	27.6	2.7	13.9	39.4	31.3	6.7	4.0
5. ELDRØMSORG.....	4.5	7.2	14.3	22.3	8.6	11.6	6.4	9.1	16.5	12.9	49.1	-0.5
6. ANDRE SEKTORER.....	21.9	1.2	10.6	9.6	10.8	11.2	3.8	8.9	44.6	19.6	6.3	-4.7
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	5.5	4.8	12.4	19.2	13.3	7.1	7.6	15.6	38.2	7.9	12.7	4.0

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 22. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. PRIMAERKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPELIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP					REGNSKAP					REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	3.5	5.7	8.7	15.9	13.6	9.5	10.2	13.8	11.1	8.9	18.1	8.1	
1. GRUNNSKOLE.....	4.5	0.1	7.6	8.1	17.5	9.7	8.3	16.5	-80.7	8.0	-14.6	12.0	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.2	7.8	-76.6	9.2	32.2	41.1	-7.0	26.0	4.1	10.9	442.4	9.1	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	45.9	39.6	19.8	33.0	45.2	21.9	17.4	11.9	9.5	31.7	32.2	28.5	
5. ELDTREMSORG.....	1.3	14.4	-11.3	15.1	13.7	25.2	5.0	10.6	7.7	6.6	44.7	1.2	
6. ANDRE SEKTORER.....	20.6	13.8	8.7	13.1	15.5	19.9	25.6	14.3	-28.6	17.9	2.0	26.1	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	0.3	4.4	11.0	17.6	12.4	6.9	7.4	13.9	34.3	7.1	18.4	5.1	
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	9.6	6.2	11.5	13.7	14.7	12.2	10.3	10.5	9.9	16.3	20.6	7.0	
1. GRUNNSKOLE.....	11.1	3.8	12.3	13.7	15.8	11.0	10.0	12.8	7.8	15.0	8.8	6.6	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	1.0	6.9	24.6	20.8	24.1	15.9	6.3	12.1	13.5	22.8	152.8	8.0	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	45.1	32.5	28.5	34.4	26.4	23.4	14.2	13.6	17.9	27.4	16.3	17.0	
5. ELDTREMSORG.....	4.7	8.2	10.0	13.7	12.4	10.0	5.8	10.4	11.7	10.0	45.0	4.4	
6. ANDRE SEKTORER.....	20.2	6.7	11.3	13.7	15.2	14.7	13.5	11.9	12.0	20.0	3.7	5.4	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-21.5	4.4	5.7	10.3	10.4	8.6	8.4	4.5	8.1	6.0	81.3	13.6	
DRIFTSUTGIFTER.....	13.0	6.7	13.7	15.5	14.9	11.9	9.1	10.7	9.9	14.5	15.4	6.4	
1. GRUNNSKOLE.....	11.1	3.8	12.4	13.6	15.8	10.9	10.1	12.8	7.8	14.7	8.9	6.6	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.8	7.0	24.7	20.8	23.7	16.5	5.9	11.5	13.5	23.3	121.1	8.6	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	38.3	27.8	28.4	35.4	25.2	18.1	15.7	15.5	18.7	27.7	16.8	16.6	
5. ELDTREMSORG.....	1.2	5.1	10.5	14.5	12.2	8.7	6.8	9.7	12.2	9.8	45.5	4.8	
6. ANDRE SEKTORER.....	16.6	8.4	14.3	16.7	14.8	14.3	10.9	11.2	11.9	15.0	5.0	6.2	
C. SPARING (A-B).....	-22.3	2.5	-8.9	32.1	6.5	-10.1	9.9	43.6	19.0	-38.4	-11.8	27.0	
D. BRUTTOINVESTERING.....	16.1	-3.0	5.2	2.2	-0.1	9.0	-4.3	2.6	42.6	16.9	15.7	-16.9	
1. GRUNNSKOLE.....	5.6	-8.1	9.3	0.1	3.4	6.8	-7.3	-8.2	44.6	27.3	-6.4	-14.1	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	-0.6	-1.7	4.6	-6.0	-0.3	-17.7	-14.2	43.2	28.6	39.6	112.5	-52.1	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	50.8	10.4	27.1	-8.5	3.3	48.3	-31.0	5.1	134.1	58.7	19.0	2.8	
5. ELDTREMSORG.....	-7.4	2.8	-9.3	45.9	-9.5	26.6	-1.6	-2.6	22.6	5.5	52.3	-28.0	
6. ANDRE SEKTORER.....	23.2	-2.5	5.3	0.1	0.5	8.9	-1.8	4.7	44.2	13.6	9.9	-12.1	
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	10.9	4.3	10.3	11.6	12.2	11.7	8.1	9.5	13.9	16.4	19.9	3.4	
1. GRUNNSKOLE.....	10.3	2.1	11.9	12.0	14.4	10.6	8.3	11.1	10.3	16.1	7.3	4.8	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.5	4.3	18.9	14.1	19.1	10.2	3.7	15.4	15.5	25.2	146.2	-0.5	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	46.1	28.8	28.3	28.2	24.1	25.5	9.6	13.1	24.7	30.9	16.7	15.0	
5. ELDTREMSORG.....	2.0	7.1	6.3	19.0	8.0	12.8	4.4	8.1	13.5	9.2	46.2	-1.3	
6. ANDRE SEKTORER.....	21.1	4.1	9.7	10.2	11.8	13.5	10.4	10.7	17.4	18.7	4.9	1.8	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	-21.5	4.4	5.7	10.3	10.4	8.6	8.4	4.5	8.1	6.0	81.3	13.6	
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	538.7	-11.9	32.4	-37.4	-18.7	79.2	-30.4	-116.3	-561.5	382.9	38.9	-40.4	
1. GRUNNSKOLE.....	13.8	3.3	14.2	13.9	12.9	11.1	8.4	8.4	58.9	16.6	8.6	4.5	
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	0.1	2.4	73.9	14.5	18.1	7.6	4.9	14.4	16.7	26.6	121.7	-2.4	
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	46.1	22.0	34.3	25.1	9.7	28.8	3.0	14.2	39.3	30.2	4.8	2.2	
5. ELDTREMSORG.....	2.2	5.0	11.9	20.0	6.6	9.6	4.3	7.3	15.3	9.9	46.6	-2.0	
6. ANDRE SEKTORER.....	21.2	0.7	10.1	9.1	10.3	10.8	3.5	8.6	44.1	18.9	5.8	-5.0	
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	5.0	4.3	11.9	18.7	12.7	6.7	7.3	15.2	37.7	7.2	12.1	3.7	

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 23. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. FYLKESKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). LØPENDE PRISER. MILL.KR. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP				REGNSKAP				REGNSKAP			
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	15.2	6.3	24.6	18.0	15.1	7.1	11.8	10.6	10.5	10.5	-8.5	10.3
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	11.2	6.4	13.4	15.5	12.8	17.3	17.2	11.2	-87.4	19.5	-19.9	80.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.7	8.9	-76.0	10.7	30.5	28.8	9.3	8.8	-8.7	32.0	-13.2	22.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	17.7	21.0	325.5	22.6	14.3	150.9	-22.3	19.2	-38.2	0.9	24.4	21.6
6. ANDRE SEKTORER.....	16.1	10.6	466.4	23.8	15.3	5.9	14.3	8.0	-90.2	-1.8	23.1	34.1
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	15.0	4.7	10.0	14.9	13.8	4.0	9.3	12.8	111.0	9.7	-9.1	7.7
B. LØPENDE UTGIFTER IALT.....	16.5	7.7	28.8	21.0	14.6	10.0	9.3	10.4	10.1	11.1	-7.9	6.8
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	20.3	8.5	15.7	16.7	14.9	12.0	12.1	13.2	9.9	8.6	6.1	10.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	15.7	8.5	32.3	15.5	14.6	9.1	8.4	7.9	9.6	12.2	-9.7	5.0
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	16.3	10.5	666.5	34.8	30.2	49.2	26.1	13.6	23.6	17.6	-76.5	29.5
6. ANDRE SEKTORER.....	13.1	8.7	12.3	39.3	13.1	11.2	7.0	23.0	9.5	8.4	13.6	2.0
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	21.3	0.4	57.6	29.8	16.5	9.6	12.5	1.1	12.5	13.7	-49.2	5.5
DRIFTSUTGIFTER.....	16.6	8.7	17.0	14.3	15.0	10.9	10.6	12.0	10.4	12.1	-4.6	6.3
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	20.2	8.7	15.6	15.4	14.6	11.9	12.6	13.9	9.7	9.4	6.1	10.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.6	9.2	18.3	15.7	14.6	10.5	9.8	10.7	10.8	13.5	-11.2	4.5
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	16.9	10.5	297.3	49.7	21.4	102.7	27.9	5.1	29.8	14.5	-68.7	31.3
6. ANDRE SEKTORER.....	12.5	6.9	13.1	7.1	16.9	10.0	11.1	15.1	9.0	9.8	10.3	6.8
C. SPARING (A-B).....	6.2	-3.5	-9.6	-18.1	23.2	-40.0	85.2	14.6	17.6	1.0	-18.3	78.6
D. BRUTTOINVESTERING.....	20.9	2.1	10.2	-7.1	-0.8	3.1	-5.3	2.4	26.2	8.8	5.8	14.1
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	33.0	4.9	6.6	-4.1	-15.5	26.4	-0.6	20.1	-9.5	0.4	28.8	18.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	21.9	2.0	14.3	-4.2	4.5	-2.7	-12.7	-11.4	39.4	25.0	-9.1	29.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	-27.2	62.7	278.0	165.8	53.4	88.2	-4.4	87.8	70.9	-0.3	-87.2	287.5
6. ANDRE SEKTORER.....	12.3	0.3	6.7	-14.2	1.7	-2.3	4.1	8.3	42.4	-6.2	16.8	-9.2
E. UTGIFTER IALT (B+D).....	17.2	6.8	26.1	17.5	13.1	9.4	8.1	9.8	11.1	10.9	-6.9	7.5
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	22.6	7.8	14.0	13.1	10.4	13.6	10.5	14.0	7.6	7.8	8.2	11.1
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.4	7.7	30.1	13.3	13.6	8.1	6.8	6.7	11.1	13.0	-9.7	6.8
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	15.3	11.3	657.6	36.3	30.7	50.2	25.1	15.5	25.5	16.6	-77.0	36.3
6. ANDRE SEKTORER.....	12.9	6.6	11.0	27.5	11.4	9.3	6.7	21.2	13.0	6.4	14.0	0.6
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	21.3	0.4	57.6	29.8	16.5	9.6	12.5	1.1	12.5	13.7	-49.2	5.5
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	112.5	19.5	60.2	8.5	-26.4	80.2	-59.2	-30.6	64.4	33.8	63.8	-63.3
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	35.4	9.1	14.5	10.9	8.1	10.1	3.6	17.2	113.4	7.0	10.3	7.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.2	6.6	116.7	13.6	12.2	5.9	6.5	6.4	13.7	11.0	-9.2	4.9
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	12.2	-1.3	1184.1	43.5	38.0	12.8	64.2	14.0	51.6	19.2	-91.3	66.0
6. ANDRE SEKTORER.....	11.0	4.1	-288.4	20.1	19.4	2.6	22.2	-3.9	-207.3	8.0	12.4	-5.9
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	13.9	5.5	1.4	10.8	13.0	2.0	8.1	17.2	143.0	9.1	-2.8	7.9

DSET HIST , DATO 26/5/92

TABELL 24. HOVEDARTER FORDELT PÅ SEKTORER. FYLKESKOMMUNENE IALT (EKSKL. OSLO). KRONER PR. INNBYGGER I SEKTORSPELIFIKK ALDERSGRUPPE. LØPENDE PRISER. PROSENTVIS ENDRING FRA FOREGÅENDE AAR

	REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP			REGNSKAP		
	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
A. LØPENDE INNTEKTER IALT....	14.6	5.9	24.1	17.4	14.6	6.7	11.4	10.2	10.1	9.9	-8.9	10.0
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	11.0	5.7	11.2	13.2	10.3	15.4	15.9	10.1	-87.3	19.3	-19.1	85.3
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.1	8.5	-76.1	10.2	29.9	28.3	9.0	8.5	-9.0	31.2	-13.6	22.3
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	21.7	25.0	336.9	25.4	15.8	153.3	-22.1	19.5	-38.3	0.0	22.2	19.5
6. ANDRE SEKTORER.....	15.5	10.1	463.9	23.2	14.8	5.5	13.9	7.7	-90.3	-2.3	22.5	33.8
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	14.5	4.2	9.5	14.4	13.3	3.6	8.9	12.5	110.2	9.0	-9.6	7.4
B. LØPENDE UTGIPTER IALT.....	15.9	7.2	28.2	20.5	14.1	9.6	9.0	10.0	9.7	10.5	-8.4	6.6
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	20.1	7.8	13.4	14.4	12.3	10.2	10.9	12.0	10.3	8.4	7.1	13.1
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	15.1	8.0	31.7	14.9	14.0	8.7	8.1	7.6	9.2	11.5	-10.2	4.7
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	20.3	14.2	687.1	37.9	31.9	50.6	26.4	13.9	23.5	16.6	-76.9	27.2
6. ANDRE SEKTORER.....	12.5	8.2	11.8	38.7	12.6	10.8	6.7	22.6	9.1	7.8	13.0	1.7
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	20.7	-0.0	56.9	29.2	15.9	9.2	12.2	0.8	12.1	13.0	-49.5	5.2
DRIFTSUTGIPTER.....	16.1	8.3	16.5	13.8	14.4	10.5	10.3	11.7	10.0	11.4	-5.1	6.0
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	20.0	8.0	13.4	13.2	12.1	10.1	11.3	12.7	10.1	9.2	7.1	13.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	16.0	8.7	17.7	15.1	14.1	10.1	9.5	10.4	10.4	12.8	-11.7	4.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	20.8	14.2	307.9	53.2	23.0	104.6	28.2	5.4	29.7	13.6	-69.2	29.0
6. ANDRE SEKTORER.....	11.9	6.5	12.6	6.6	16.3	9.6	10.7	14.7	8.6	9.2	9.8	6.5
C. SPARING (A-B).....	5.6	-3.9	-10.0	-18.5	22.6	-40.3	84.6	14.2	17.2	0.4	-18.8	78.1
D. BRUTTOINVESTERING.....	20.3	1.7	9.8	-7.5	-1.2	2.7	-5.6	2.0	25.7	8.2	5.2	13.8
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	32.8	4.2	4.5	-5.9	-17.4	24.3	-1.7	18.9	-9.2	0.2	30.0	21.4
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	21.3	1.5	13.8	-4.6	4.0	-3.1	-12.9	-11.6	38.9	24.3	-9.6	29.2
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	-24.7	68.1	288.1	171.9	55.4	90.0	-4.2	88.3	70.7	-1.1	-87.4	280.8
6. ANDRE SEKTORER.....	11.7	-0.1	6.2	-14.6	1.3	-2.6	3.8	8.0	41.9	-6.8	16.2	-9.4
E. UTGIPTER IALT (B+D).....	16.6	6.4	25.5	16.9	12.6	9.0	7.8	9.4	10.7	10.3	-7.4	7.2
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	22.3	7.1	11.7	10.8	7.9	11.8	9.3	12.8	8.0	7.6	9.2	14.0
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	15.8	7.2	29.5	12.8	13.1	7.7	6.5	6.4	10.7	12.3	-10.1	6.5
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	19.2	15.0	678.0	39.5	32.4	51.6	25.4	15.8	25.4	15.6	-77.4	33.9
6. ANDRE SEKTORER.....	12.3	6.2	10.5	26.9	10.9	8.9	6.3	20.9	12.6	5.8	13.4	0.3
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	20.7	-0.0	56.9	29.2	15.9	9.2	12.2	0.8	12.1	13.0	-49.5	5.2
F. OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER (A-E)...	111.5	19.0	59.5	8.0	-26.7	79.6	-59.3	-30.8	63.8	33.0	62.9	-63.4
2. VIDEREGÅENDE SKOLE.....	35.1	8.4	12.2	8.7	5.7	8.3	2.5	15.9	114.2	6.8	11.3	10.2
3. SYKEHUS/SYKEHJEM.....	15.6	6.2	115.8	13.1	11.6	5.6	6.2	6.1	13.3	10.4	-9.7	4.6
4. TILTAK FOR BARN OG UNGDOM.	16.0	2.0	1218.6	46.8	39.8	13.8	64.7	14.4	51.4	18.2	-91.5	63.1
6. ANDRE SEKTORER.....	10.4	3.7	-287.5	19.6	18.9	2.2	21.8	-4.2	-206.9	7.4	11.8	-6.1
7. IKKE SEKTORFORDELTE ARTER.	13.4	5.0	0.9	10.3	12.5	1.7	7.8	16.9	142.1	8.5	-3.3	7.6

DSET HIST , DATO 26/5/92

Referanser:

Bruknapp, A. og P. Sand (1985): *MAKKO - et analyseverktøy for kommunal økonomi. Økonomiske analyser nr. 5 - 1985.* Statistisk sentralbyrå.

Cappelen, Å. (1991): *Om noen tiltak mot arbeidsledigheten, Økonomiske analyser nr. 2 -1991,* Statistisk sentralbyrå.

Cappelen, Å. (1991): *MODAG - A Medium Term Macroeconomic Model of the Norwegian Economy.* Discussion paper nr. 67. Statistisk sentralbyrå.

Cappelen, Å. og S. Longva (1987): *MODAG A: A Medium Term Macroeconomic Model of the Norwegian Economy* i Olav Bjerkholt og Jørgen Rosted (ed.): *Macroeconomic Medium - Term Models in the Nordic Countries.* North-Holland.

Getzen, T.E and J-P. Poullier (1990): *International Health Spending Forecasts: Concepts and Evaluation.* Rapport presentert på Second World Congress on Health Economics, Zurich.

Harildstad, A. (1989): *Timeverks- og sysselsettings-tall, Økonomiske analyser nr. 7 - 1989.* Statistisk sentralbyrå.

Holtmark, B. og K. Aamdal. (1992): *Makroøkonomiske konsekvenser av befolkningsutviklingen.* Vedlegg 4 i NOU 1992:1.

Lea, R. (1985): *Grunnskolemodellen.* Spesialoppgave ved Sosialøkonomisk institutt.

Lian, J.I. (1983): *Fylkenes bruk av helseinstitusjoner.* Rapporter 83/18. Statistisk sentralbyrå.

Longva, S, L. Lorentsen og Ø. Olsen (1985): *The Multi-sectoral Growth Model MSG-4 Formal Structure and Empirical Characteristics.* I F.R. Førsum, M. Hoel og S. Longva (Eds.): *Production, Multi-sectoral Growth and Planning.* Contribution to Economic Analysis no. 154. Elsevier Science Publishers B.V. North-Holland.

Naustvoll, T. (1986): *Makromodeller for kommunal økonomi. Sektormodell for helseinstitusjoner.* NIBR-notat 1986: 117. NIBR.

Norges offentlig utredning (NOU): 1988:21 *Norsk økonomi i forandring.*

Norges offentlig utredning (NOU): 1974:53

Norges offentlig utredning (NOU): 1972:1 *Trygghet - verdighet - omsorg.*

Norges offisielle statistikk (NOS): *Barnehager og fritidshjem.* Flere årganger.

Norges offisielle statistikk (NOS): *Helseinstitusjoner.* Flere årganger.

Norges offisielle statistikk (NOS): *Sosialstatistikk.* Flere årganger.

Rapporter: *Kommunehelsetjenesten.* Flere årganger. Statistisk sentralbyrå.

Rapporter 92/13: *Offentlig forvaltning i Norge.* Statistisk sentralbyrå.

Rideng, A., K.Ø. Sørensen og K. Sørli (1985): *Modell for regionale framskrivninger.* Rapporter 85/7, Statistisk sentralbyrå.

Robertsen, K. og L.-B. Friestad (1990): *Effektiviseringsmuligheter i grunnskolen.* Rapport til Norman-utvalget. Analysen er behandlet i NOU 1991:28 Mot bedre vitende?

Rubinfeld, D. (1987): *The Economics of the Local Public Sector.* I handbook of public economics, vol. II forfattet av Auerbach og Feldstein. North-Holland 1987.

Schreiner, P. og K.A. Larsen (1985): *On the Introduction and Application of the MSG-Model in the Norwegian Planning System.* I F.R. Førsum, M. Hoel og S. Longva (Eds.): *Production, Multi-sectoral Growth and Planning.* Contribution to Economic Analysis no. 154. Elsevier Science Publishers B.V. North-Holland.

Statistisk sentralbyrå (1992): *Offentlig forvaltning i Norge.* RAPPORTER 92/13.

Storm, E. (1991): *Konjunkturimpulser fra kommuneforvaltningen på 1980-tallet.* Økonomiske analyser 8-1991, SSB.

St.prop. nr. 1 (1991-92): Tiltak for barn og ungdom. Vedlegg av Barne- og familiedepartementet.

Stølen, N.M. (1990): *The Labour Market in the Macroeconomic Model MODAG*. Statistisk sentralbyrå.

Texmon, I. (1987): *Population Projections 1987-2050*. Interne notater. Statistisk sentralbyrå.

Texmon, I. (1991): *Synkende folketall og eldre befolkning - ennå et stykke fram*. Samfunnsspeilet nr 1. Statistisk sentralbyrå.

Texmon, I. og L. Østby (1991): *Oversikt over befolkningsutviklingen i Norge*. Artikkel i Tekniske rapporter 53, Nordisk statistisk sekretariat.

Toresen, J. (1986a): *MAKKO, makromodeller for kommunal økonomi*. Dokumentasjonsnotat nr. 1, Interne notater 86/11. Statistisk sentralbyrå.

Toresen, J. (1986b): *MAKKO, makromodeller for kommunal økonomi*. Dokumentasjonsnotat nr. 2, Interne notater 86/12. Statistisk sentralbyrå.

Velthoven, van B.J.C. (1989): *The Endogenization of Government Behaviour in Macroeconomic Models*. Springer-Verlag Berlin.

Watne, K. (1989): *Kommunal økonomi. Styring og vekst. En analyse ved hjelp av makroøkonomiske modeller*. Interne notater 89/34. Statistisk sentralbyrå.

Aamdal, K. (1991): *Konsekvenser av befolkningsutviklingen for kommunenes bruk av arbeidskraft*. Artikkel i Tekniske rapporter 53, Nordisk statistisk sekretariat.

Aamdal, K. og O. Ljones (1990): *Kommunenes utgifter og befolkningsutviklingen*. Artikkel i Økonomiske analyser nr. 8. Statistisk sentralbyrå.

**Utkommet i serien Rapporter fra Statistisk sentralbyrå
etter 1. juli 1992 (RAPP)**

*Issued in the series Reports from the Central Bureau of Statistics
since 1 July 1992 (REP)*

ISSN 0332-8422

Nr. 92/11	Jan Lyngstad: Økonomiske levekår for barnefamilier og eldre 1970-1986. 1992-80s. 90 kr
ISBN 82-537-3660-6	Nr. 92/25	Astrid Busengdal og Ole O. Moss: Avfallsstatistikk Prøveundersøkelse for kommunalt avfall og gjenvinning. 1992-37s. 75 kr
ISBN 82-537-3782-3
- 92/14	Else Helena Flittig: Folketrygden Utviklingen fra 1967 til 1990. 1992-52s. 90 kr ISBN 82-537-3675-4	- 92/26	Nils Øyvind Mæhle: Kryssløpsdata og kryssløpsanalyse 1970-1990. 1993-230s. 140 kr
ISBN 82-537-3783-1
- 92/16	Petter Jakob Bjerve: Utviklingshjelp til offisiell statistikk i Bangladesh. 1992-22s. 75 kr ISBN 82-537-3683-5	- 92/27	Terje Erstad og Per Morten Holt: Selskapsbeskatning Analyse og statistikk. 1992-118s. 100 kr
ISBN 82-537-3786-6
- 92/17	Anne Brendemoen, Solveig Glomsrød og Morten Aaserud: Miljøkostnader i makroperspektiv. 1992-46s. 75 kr
ISBN 82-537-3684-3	- 92/28	Terje Skjerpen og Anders Rygh Swensen: Estimering av dynamiske utgiftssystemer med feiljusteringsmekanismer. 1992-60s. 90 kr
ISBN 82-537-3792-0
- 92/18	Ida Skogvoll: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av kontroll- og opprettingsregler for skjemakjennermerker. 1992-48s. 75 kr
ISBN 82-537-3694-0	- 92/29	Charlotte Koren og Tom Kornstad: Typehusholdsmodellen ODIN. 1993-34s. 75 kr ISBN 82-537-3797-1
- 92/19	Ida Skogvoll: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av kodeopp- legget i Folke- og bolig telling 1990. 1992-27s. 75 kr ISBN 82-537-3695-9	- 92/30	Karl Ove Aarbu: Avskrivningsregler og leiepriser for kapital 1981-1992. 1993-50s. 75 kr
ISBN 82-537-3807-2
- 92/20	Tor Arnt Johnsen: Ressursbruk og produksjon i kraftsektoren. 1992-35s. 75 kr ISBN 82-537-3696-7	- 93/1	Naturressurser og miljø 1992. 1993-144s. 115 kr
ISBN 82-537-3844-7
- 92/21	Kurt Åge Wass: Prisindeks for ny enebolig. 1992-43s. 75 kr
ISBN 82-537-3734-3	- 93/1A	Natural Resources and the Environment 1992. 1993-154s. 115 kr
ISBN 82-537-3855-2
- 92/22	Knut A. Magnussen and Terje Skjerpen: Consumer Demand in MODAG and KVARTS. 1992-73s. 90 kr ISBN 82-537-3774-2	- 93/2	Anne Brendemoen: Faktoreterspør sel i transportproduserende sektor. 1993-49s. 75 kr ISBN-82-537-3814-5
- 92/23	Skatter og overføringer til private Historisk oversikt over satser mv. Årene 1975-1992. 1992-70s. 90 kr
ISBN 82-537-3778-5	- 93/3	Jon Holmøy: Pleie- og omsorgstjenesten i kommunene 1989. 1993-136s. 100 kr
ISBN 82-537-3811-0
- 92/24	Pasientstatistikk 1991. 1992-76s. 90 kr
ISBN 82-537-3780-7	- 93/4	Magnar Lillegård: Folke- og bolig telling 1990 Dokumentasjon av de statistiske metodene. 1993-48s. 90 kr ISBN 82-537-3818-8

Nr. 93/5	Audun Langørgen: En økonometrisk analyse av lønnsdannelsen i Norge. 1993-48s. 100 kr ISBN 82-537-3819-6	Nr. 93/14	Kyrre Aamdal: Kommunal ressursbruk og tjenesteyting. Makromodellen MAKKO (Under utgivelse)
- 93/6	Leif Andreassen, Truls Andreassen, Dennis Fredriksen, Gina Spurkland og Yngve Vogt: Framskrivning av arbeidsstyrke og utdanning Mikrosimuleringsmodellen MOSART. 1993-100s. 100 kr ISBN 82-537-3821-8	- 93/15	Olav Bjerkholt, Torgeir Johnsen og Knut Thonstad: Muligheter for en bærekraftig utvikling Analyser på World Model. 1993-64s. 90 kr ISBN 82-537-3861-7
- 93/7	Anders Barstad: Omfordeling og endring av miljøproblemer på bostedet (Under utgivelse)	- 93/16	Tom Langer Andersen, Ole Tom Djupskås og Tor Arnt Johnsen: Kraftkontrakter til alminnelig forsyning i 1992 Priser, kvantum og leveringsbetingelser. 1993-42s. 75 kr ISBN 82-537-3864-1
- 93/8	Odd Frank Vaage: Feriereiser 1991/92. 1993-44s. 75 kr ISBN 82-537-3831-5	- 93/17	Steinar Strøm, Tom Wennemo og Rolf Aaberge: Inntektsulikhet i Norge 1973-1990. 1993-99s. 100 kr ISBN 82-537-3867-6
- 93/9	Erling Holmøy, Bodil M. Larsen og Haakon Vennemo: Historiske brukerpriser på realkapital. 1993-63s. 90 kr ISBN 82-537-3832-3	- 93/18	Kjersti Gro Lindquist: Empirical Modelling of Exports of Manufactures: Norway 1962-1987 (Under utgivelse)
- 93/10	Runa Nesbakken og Steinar Strøm: Energiforbruk til oppvarmingsformål i husholdningene. 1993-41s. 75 kr ISBN 82-537-3836-6	- 93/19	Knut Røed : Den selvforsterkende arbeidsledigheten Om hystereseeffekter i arbeidsmarkedet. 1993-95s. 90 kr ISBN 82-537-3870-6
- 93/11	Bodil M. Larsen: Vekst og produktivitet i Norge 1971-1990. 1993-44s. 75 kr ISBN 82-537-3837-4	- 93/20	Trine Dale, Arne Faye og Kåre Vassenden: Utenlandske statsborgere og kommunestyrevalget 1991 (Under utgivelse)
- 93/12	Resultatkontroll jordbruk 1992. 1993-79s. 90 kr ISBN 82-537-3835-8	- 93/21	Sarita Bartlett: The Evolution of Norwegian Energy Use from 1950 to 1991 (Under utgivelse)
- 93/13	Odd Frank Vaage: Mediebruk 1992. 1993-38s. 75 kr ISBN 82-537-3854-4		

Pris kr 100,00

Publikasjonen utgis i kommisjon hos Akademika - avdeling for offentlige publikasjoner, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

9 788253 738574

ISBN 82-537-3857-9
ISSN 0332-8422